

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kultur-bestia.

Budapest, január 24.

(v.) Vázsonyi Vilmos, akire úgy ráförmedtek a kultur-bestia miatt, mintha ő volna e ragyogóan találó szállóige szerzője, bizonyára irigylit az a nagy elmét, akitől ez a szó ered. Én pedig, vállalva azt a kockázatot, hogy engem is kifalragaszt a Syllabusból táplálkozó s a tudományt éppen csak sillabizálni kezdő ifjúság, bátran kimondom, hogy torz gondolkodású s ferde érzésű kultur-bestiák vagyunk többé-kevésbé valamennyien. Torz a gondolkodásunk, mert eltorzította a história tanulása; és ferde az érzésvilágunk, mert elferdítette az a mód, ahogyan az iskola a zsenge elmét a multak ismeretébe bevezeti.

Ne kertetünk sokat, hanem vágjunk egyenesen neki a bizonyításnak. Ki ne tudna Ajaxról? Pedig Ajax serdülő korától halála órájáig mást se tett, csak verekedett. Viszont ki ismeri annak a csodás elméjű embernek a nevét, aki feltalálta az ekét s ezzel az emberiség legnagyobb jótévedője lett? Imhol az elretentő példa. Az ó-kor Haudegenjeinek mind egyikét bevési az iskola a fogékony gyerekekbe s e nevek mindegyikét telidesteli aggalja a dicsőség jelvényeivel. De aki megalkotta azt a szerszámot, amely feltöri a föld göröngyeit s a televény réteget megközelíthetővé teszi az áldást hozó mag számára, akinek a találmánya megfokozta a talaj termőerejét s a fukar földet bőkezű jótévedővé változtatta át, ennek az embernek el tudott kallódnia a neve. Hol született, ki volt, ahogyan élt, mit szenvedett s mit remélt, halóporát hol fogadta ölébe a sír, kik voltak elődjai, maradt-e utána ivadéka: — a históriát mindez nem érdekelt, a történetírók nem találtak mindebben semmit, ami méltó lett volna a feljegyzésre. Ha az eke feltalálója becsavagyó hadvezér lett volna, aki vesztett csatákon százezrek vérént ontotta, óh, akkor nem enyészik el az ő hire-neve. Tanítómestereknek egymást felváltó nemzedékei hirdették volna nevét, alakja históriai fogalomná szubtilizálódott volna s emléke letűnt évezredek homályán keresztül világitana be a jelenbe és a jövőbe. De mert az ekét találta fel, mert csak ennyit vitt véghez, nem akadt érc tábla az ő nevének megörökítésére.

Dicsőség Hunyadi Jánosnak, Kapisztrán Jánosnak, Kinizsinek, Jurisitsnak, Dugovits Titusznak, nagy nemzeti harcaink halhatatlan érdemű hőseinek. Kegyeletünk a honfiai érzés legillatosabb virágaival járul az emlékükhöz szentelt oltár elé. De históriánkban mellettük ott tülekedik azoknak a sokasága is, akik ha fegyvert forgattak, ezt nem hazájukért cselekedték, hanem vagy zsoldért, vagy éppen a mi magyar hazánk ellen. A szabadság magasztos csatáit nemcsak nyerte valaki, hanem valaki el is vesztette. Alkotmányunkat s nemzeti mivoltunkat nemcsak védte valaki, hanem valaki támadta is. Nos, a történelem, ahogy most tanítják, halhatatlanságot biztosít emezeknek is. A haza ellenségeinek is. A magyar alkotmányosság szabadság ellen töröknek is. A halhatatlanság biztos osztályrésze mindenkinek, aki fegyvert forgatott valaha. A történelem nem csupán Bocskayt és Bercsényit örökíti meg, hanem Karaffát és Heislert is. Még pedig egészen egyformán emezeket és amazokat. Mert a magunk történelme Bocskayt és Bercsényit magasztalja, ellenségeinké ellen-

ben Karaffát és Heislert. A história minden vérontójának kijut a gáncsból és a magasztalásból: a saját fajuk magasztalásából és a vetelkedő fajok gáncsból. Vért ontani tehát annyi, mint örök életet biztosítani a maga nevének. Ha jó az ügy, ha rossz, a miért embervér patakzott, mennél szélesebb mederben hömpölyög a piros áradat, annál biztosabb menedéket talál az illető egyéniség neve az enyészet ellen a históriában.

Tetszik, nem tetszik, az így felnevelt emberiség bizony alig jobb kultur-bestiánál. Tisztelt plakátozó ifjúság, tessék elhinni, nagyon sok nemzeti dicsőség lappang ám abban a magyar históriában is, melyet a történetírók elmulasztottak megírni. És viszont nagyon sok legendafoszlato, illúziókergető, kijózanító valóság áru fel abban a másik históriában, amelyet a történetírók igenis papírra vetettek. Sok ragyogó alakján a mi nemzeti dicsőségünknek meglehetősen terjedelmű napfoltokat fedezett fel a történelmi kutatás. A Történelmi Társulat kiadványaiban kiderült nem egy nagyunkról, hogy bizony csakgyarlandó emberek voltak ők is és nagyanyuk arányában éltek az eltévelyedés szabadságának az emberi gyarlóságból eredő előjogával. Minden történetírás egyuttal leplezés is, vagy legalább kijózanítás. A történelmi perspektívában tökéletesnek látszó nagyságok tündöklésének közepette a buvárkodó történelmi kritika épp úgy észreveszi a fakó tökéletlenségeket, mint a kápráztaóan fénylő nap korongján a csillagvizsgáló látócsöve a foltokat. De én sohasé hallottam arról, hogy egy értelmes nemzetnek értelmes ifjúsága nekirontott volna a buvárkodó kritikának, amiért a nemzeti kegyelet tárgyaivá kanonizált hősökben felfedezte a hibákat, a tévedéseket, a gyengeségeket, a szellem vagy a jellem apró fogyatkozásait. A legendákra a hitnek és a költészetnek van szüksége csupán. A hitnek, amely fölfelé tekintő költészet. S a költészetnek, mely földönjáró hit. De egy nemzet nem él meg csupán a hitből és költészetből. A létért való küzdelemben nemcsak e két szárnyra van szüksége, hanem a tudás acélvértjére is.

Apropos, tudás. Legyenek szivesek nekem megmondani a tekintetes diák urak, ki írta a *Halotti beszéd*-et? Hát a *Königsbergi töredék*-et? S hát a Béla király névtelen jegyzőjének emlékiratait? No, tessék erre felelni! Önök nem tudják? Tessék megkérdezni tanáraikat! Azok se tudják? Hjah, kérem, akkor itt egy megsegényítő hézag van a magyar tudásban, hézag, amely miatt valakinek bukni kell a szigorlaton. A bukásra kárhoztatott szigorló pedig senki más, mint a történelem. Mert azt igenis feljegyezte a kultur-bestiákat nevelő történelem, hogy ugyanabban az évben, a mikor a halotti beszéd íródott, ki gázolt vérben e magyar földön. Följegyezte azt is, hogy a *Königsbergi töredék* keletkezésének idején ki, hol verekedett. És följegyezte azt is, hogy az a Béla király, akinek névtelen maradt a jegyzője, mely harctereken fordult meg s kikkel tusakodott. De pergamenjén, amely csak úgy szórja a dicsőséget a vérontókra, nem jutott egy zugnyi hely sem a magyar nyelv legrégebb emléke szerzőjének s a magyar őstörténelem krónikásának nevei számára. Én pedig kimondom bátran, hogy azt a csendes, szerény magyar szerzetest, aki klastroma szűk cellájában reszkető kézzel rólta a bűvös hangzású, ös-

erjű igét: *Latiatuc feleim zumtuchel*, — ezt a magyar papot én tartom olyan dicsőnek, a nemzeti kegyeletre olyan méltónak, a halhatatlanságra annyira érdemesnek, mint korszakának valamennyi hadvezőjét.

Jerünk tovább. Pázmány Péterről tanultunk, de nem azt tanultuk felőle, ami élete művéből örök áldást és örök életet fakaszt e nemzet kultúréletére, hanem azt csupán, amit mint kombattáns felekezeti ember, mint egyházának harcos főpapja s mint hadjáratokra befolyást gyakorló férfi művelt. De hogy a magyar gondolatnak egyik lánglelkű bajnoka, a magyar nyelv szinompájának és erejének egyik mestere, a magyar prózának igazi alkotója volt: e legrealisabb és legnemzetibb érdeme mellett szótlanul suhan el a történetírás, vagy ha szól, hát csak úgy mellékesen legyinti meg. S hát Mikes Kelemennel vajjon hogy bánik el a históriai tudományunk tanítómestere? A dicsőség pálmáját azon a címen nyújtja neki, hogy hűségesen megosztotta Rakóczi-val a hontalan bujdosás keserveit. Pedig egy erdőnyi bábér koldus-jutalom volna Mikes Kelemennek írói halhatatlansága számára. Évszázadok moha takarja sírját e bujdosó magyarnak; de írásában ott virít, illatoz az örök tavasz, üdén, pompázatosan, kábitóan. Nyelvének muzsikája, eszméinek lendülete, képeinek törülmetszelt magyarossága, érzésének igaz volta a világirodalom remekíróinak sorába emeli fel. Sez a nagy író, ez a nyelv-művész, a magyar gondolat s a magyar szó ragyogásának ez a mestere a históriában csupán úgy szerepel, mint ökörszem a sas Rákóczi-zinak szárnyain.

Milyen szerencsés halandó volt a második Zrínyi Miklós, a *Zrínyiász* és az *Afium* hervadhatatlan dicsőségű szerzője. Ő bejutott a históriába, *noha* poeta volt. Bejutott, mert katona is volt. Lantja révén elkallódhatott volna neve. De szerencsére volt neki kardja is, amelynek acéljával bevéshte nevét a história érc tábláiba.

A gyufa magyar találmány. A modern kultúra mi volna gyufa nélkül? Tessék elképzelni Vilmos császárt, amint kovából szikrát csíhol a taplóra, hogy ragyogjon szivarjárja. Tessék elképzelni a gyorsvonat gépészét, amint kovából szikrát csíhol a taplóra, hogy befűtse mozdonyát. Ugy-e bár, diák urak, hogy csonka és felszeg volna az öt világrész civilizációja e magyar találmány nélkül? Hát mutassanak nekem a magyar históriában fejezetet, mely *Irinyt*, a gyufa feltalálóját, a tűznek demokratizálóját magasztalja.

A gyermekágyi lazat, az anyák ez öldöklő rémét is magyar ember fojtotta el. Ugy hívták, hogy *Semmelweiss*. Budan született. És bölcsőjétől sírjágig való utján halhatatlan emlékü jótévedője lett az egész emberiségnek. Őt világrész orvosai szeretettel és a hittel emlegetik nevét. Őt világrész anyái, mikor rájuk jön a szülés szent és nagy órája, neki köszönhetik a hivatásuk hősiességéhez szükséges lelki bátorságot és nyugodalmat. Ugyan, diák urak, hol van a magyar históriának az a fejezete, amely a halhatatlanság közé igitja ezt a nagy magyart, aki a világ legnagyobbjainak egyik legnagyobbja volt? Abból a babérból, amely olyan busásan övezi a katonák homlokát, az ő halántékára nem jut egy levél sem.

Hát a történelemnek ilyen tanításával, akár tetszik, akár nem, ép gondolkodásu s

egészséges érzés emberiséget lehetetlen fölnevelni. A gondolat s a munka hősei lezuhanak a feledés örvényébe, áldásos munkájuk gyümölcsét hálátlanul élvezzi a hálátlan utókor, nevüket elnyeli az enyészet torka. S hogy példát adhassanak életük folyásával, arra ügyet nem vet a velük mostohán bánó történelem. De a katonákat, a vérontókat egytől-egytől befogadja a história a halhatatlanság csarnokába. Bazaine marsallt, aki Metz várát feladta, széles ecsettel festi bele az örök emlékezet csarnokába a történelem. Mert verekedett. De annak a nagy franciának a nevét, aki a bolygók pályafutásának zavaraiól kiszámította a sötét Neptun létezését, alig ismeri ma már valaki. Mert nem verekedett.

Clio asszonyt bizony el kell már csapni a hivatalából. Mert annyi ezer év után immár kiderült, hogy asszony léte feltűnő előszere-ttel van a katonai egyenruha iránt.

BELFÖLD.

Szell Kálmán és az Omge. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület emlékiratot intézett a kormányhoz a kereskedelmi és vámügyek rendezése dolgában. Erről a memorandumról a *Neue Freie Presse* úgy emlékezett meg, mint *Szell Kálmán* legújabb formulájáról. Erre a *Magyar Távirati Iroda* a következő kommunikát tette közzé:

Azzal a híreszteléssel szemben, hogy az Országos Gazdasági Egyesületnek a kereskedelmi és vámügyek rendezéséről szóló memorandumról a kormányok előzetes tudomása volt, megbízható információ alapján kijelenthetjük, hogy *Szell Kálmán* miniszterelnök csak a lapokból szerzett tudomást a szóban forgó memorandumról és úgy ő, mint a kabinet több tagjai teljesen távo: állnak a memorandumban kifejezett nézetektől.

Ez a cáfolat a mi információink szerint is helyes, annyiban, amennyiben egy a miniszterelnök, mint a kormány többi tagja távol áll az *Omge* memorandumától s egyiküknek sem volt előzetes tudomása az emlékiratról, amint hogy *Szell Kálmán* nincsen is szűksége arra, hogy a maga politikai nézeteit az Országos Magyar Gazdasági Egyesület útján hozza nyilvánosságra. Ehhez a cáfolathoz a *Magyarország* különböző észrevételeket fűz s egyebek közt azt olvassa ki belőle, hogy *Szell Kálmán* hűtelen lett a saját törvényéhez, az 1899. évi XXX. törvényekhez. Ez pedig abból a hibás tételből meríti, hogy az említett törvény az Ausztriával való vámszövetségnek 1903-ig való megújítását a viszonyosság szank-

ciója alá helyezi, vagyis elrendeli, hogy amennyiben 1903-ig a vámszövetség meg nem újíttatik, az önálló vámterületre kell rátérnünk. Ez pedig merőben téves, s ebben téved az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is. Mert az 1899. XXX. törvényeik három feltételt helyez a viszonyosság szankciója alá: az autonóm vámtarifa munkálatainak 1903-ig való megindítását, a vám-külfölddel való kereskedelmi szerződéseknél 1907. évi lejáratával való megújítását és a lejárat-hoz nem kötött kereskedelmi szerződéseknek részünkről való felmondását. Hogy a vámszövetség megújítása nem esik e szankció alá, az onnan is kitűnik, hogy ugyanannak a törvénynek 3. §-a providedál arra az esetre, ha az új vámszövetség 1903-ig létre nem jönne. Világos ebből, hogy téves alapra építette következtetéseit az *Omge* memorandum is, meg láptársunk is és hogy a félhivatalos cáfolat semmiképp sem jelenti az 1899. évi XXX. törvények megtagadását, hanem csak azt jelenti, amit mond: hogy a kormánynak az *Omge* emlékiratához semmi köze. Ami igaz is.

Plósz Sándor a királlyal. Bécsből táviratozzák, hogy *Plósz Sándor* igazságügyminisztert ma délután hosszabb ideig tartó kihallgatáson fogadta a király.

A püspökök konferenciája. *Vasary* Kólos bíboros herceggimás a magyar püspöki kar kívánságára ma újabb konferenciát hívott össze a primási palotába. A megjelenteket *Kohlt Medárd* püspök fogadta. A konferenciát tizenegy órakor *Vasary* Kólos bíboros herceggimás nyitotta meg rövid imádsággal, majd a jegyzői tisztségre dr. *Városey Gyula* székesfejevári püspököt kérte föl. A tanácskozás résztvevői: *Samassa József* egri érsek, *Csákeska György* kalocsaai érsek, *Bende Imre* nyitrai, *Bubies Zsigmond* kassai, báró *Hornig Károly* veszpremi, *Semrecsányi Pál* szepesi, *Ivánkovich János* rozsnói, gróf *Mayláth Gusztáv* erdélyi, *Hettyey Sámuel* pécsi, gróf *Csáky Károly* váci és dr. *Városey Gyula* székesfejevári püspökök és *Fehér* Ipoly pannonhalmi főpap. A többi püspök részint betegség, részint más elfoglaltság miatt kimentette magát. A konferencia, melyet a herceggimás az utolsó percben hívott össze, a 27-es bizottság elaborátumával foglalkozott, mely az autonómiai kongresszuson általánosságban már holnap szavazás alá kerül. *Schlauch* Lőrinc nagyváradi püspök a kongresszus egyik gyűlésén mint a püspöki kar megbízottja kijelentette, hogy a püspöki kar általánosságban elfogadja az elaborátumot, a részleteknél azonban módosításai lesznek. A mai konferencián elhatározták, hogy általánosságban egyhangúlag fogadják el az elaborátumot s a szavazásban ülés nem lesz. A részleteknél azonban módosításokat fognak indítványozni s e tekintetben elvi megállapodásokra jutottak; kijelölték azokat a püspököket, akik az egyes részleteknél föl fognak szólalni s az iskolai ügyek előadására fölkérték *Fehér* Ipoly pannon-

halmi főpapot. A konferencia keddé fél órakor ért véget.

A rutén akció. *Kasy József*, a hegyvidéki kirendeltség vezetője most járja be a községeket. Ebből az alkalomból Alsó-Verceztől számos aláírással a következő távirati üdvözlés érkezett *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszterhez:

A hegyvidéki akció vezetésével megbízott *Kasy József* közlünk való megelégedésével újabb meggyőződésünk nagyméltóságod jóindulatáról melyel szegény népünk gazdasági létségi-ésének ügyeit diadaira juttatni óhajtja. Bizalommal fogadjuk nagyméltóságod ez irányban tett ezen újabb intézkedését s az új megbízott ur működését odaadó munkázkodásunkkal készséggel fogjuk támogatni.

A sátorralja-új helyi mandátum. *Dókus* Ernő mandátumát a sátorralja-új helyi választáson kisebbségben maradt *Buza* Barna választói kérvénnyel támadták meg. A petíció a választási elnököt s annak helyettesét is támadja. Ezt a választási kérvényt ma tárgyalja a Kuria első választási tanácsa, *Pais* Andor tanácselnök elnöklésével. A kérvényezőket a tárgyaláson dr. *Fried* Lajos sátorralja-új helyi ügyvéd képviselte. A választást dr. *Nagy* Dezső védte, a megtámadott Meozner Gyula és Miklósi István választási elnökök személyesen jelentek meg védelmükre.

Dr. *Fried* Lajos, a kérvényezőök képviselője, kijelenti, hogy a feltételes érvénytelenségi okokat ezennel eljuttatja az olyan vizsgálót vonhatna maga után, amelynél kötsége nem jutja ki az új helyi függetlenségi párt által leírt 3000 koronából. Már pedig a párt újabb áldozatra nem hajlandó, mivel pénze nincs. Fenntartja azonban a törvényben megjelölt érvénytelenségi tényeket. A kortések a választás között szivarokat, tenét pénzértékét osztogatott azért, hogy ne *Buza* Barnára szavazzanak. Maga a megválasztott képviselő, *Dókus* Ernő is szivarokat és pénzt osztogatott Cékén a választók között. Valahányszor a képviselő megjelent a községekben, mindig szákszáma hordták a nagytrafikból a szivarokat. Sőt az is megtörtént, hogy a feltűnés elkerülése céljából koporsókban szállították a szivarokat a falvakba. A városi színházban partikoma volt amelyen a képviselő ur is jelen volt. A választási elnök a törvényt szegte meg és ezzel a választási aktust meghamisította. A pártok mozgó bizalmi lérfiai számat az elnök állapítja meg, de a pártok paritása szerint. Ezt az evet a választási elnök megsértette. A *Dókus* pártnak vagy husz, eljelen a *Buza*-pártnak csak négy passzpartout jutott. A kordonok felállításánál is törvényellenesen járt el a választási elnök. Az elnök sem a választás sem a záróra kezdett a választóknak nem hirdette ki. E helyett az után járt-kelt és a pros tollas választók jeivényét leszedte és ezek helyett leher to akkai látta el őket. Ez már csak kétségkívül ellenkezik a választási szabadsággal. A második küldöttség választási elnöke, a pibeanon ur is átértelte a választás eredményét a *Dókus*-párt javára. A sors úgy döntött, hogy a *Buza*-párt kezdte meg a szavazást az elnök négy garangi lakost, *Buza*-pártiakat, még sem engedett lezavazni és azt mondta nekik, hogy jöjjenek szavazni záróórakor. Mindezek alapján kéri a vizsgálat elrendelését.

Dr. *Nagy* Dezső a megválasztott képviselő jogi képviselője azzal kezdi beszédét, hogy az ellenfél eljettén a relatív semmisségi okokat, eo ipso eszik a

TÁRCA.

Tury Biri.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irtá: *Péterfy Tamás*.

Földváry Károly, a vörössipkások ezredese, szabadságharcunk mesészerű hőse, a forradalom előtt Marosvásárhelyen lakott, a székelyek fővárosában. Szegény volt. Tury Biri, a székely szék egyik előkelőbb családjának ivadéka, gazdag, de vén leány volt. Széles és sors. Osszehozta Földváryt a csunya, vén, de gazdag Tury Birivel. Egymáséi lettek.

Nemsokára kitört a szabadságharc. Földváry Károly otthagya a családi tűzhely nem éppen boldog hajlékát. Mint honvédtiszt, rettenthetlen bátorságával csakhamar kitűnt. Csatáról-csatára vezette a vörössipkásokat. Diadalság és győzelem kísérte szakadatlanul. Diadalai között első helyen említhetők a bácskai, isaszegi, szolnoki, hol három lovát lőttek ki alóla, de a negyedikre kapva tovább vezényelte a győzelemre honvédeit.

Damjanics János tábornok róla mondotta, hogy neki nem való a jó ló, úgy is kilóvik alóla a legközelebbi ütközetben. Honvédei között általános volt a hiedelem, hogy a félszemű Földváryt a golyó nem járja. Mások meg azt mondták, hogy azért oly bátor, mert csak félszemével látja az ellenséget, tehát felét látja...

Legérdekesebb a rettenthetlen, bátor katonáról az a tény, hogy bár a csatamezőn száz halállal szembe nézett, — a feleségével szembenézni többé sohase mert. Elkerülte örökre Tury Biri.

Javában folyt a harc. A magyar szabadsáért a szabad székelység is fegyvert fogott és diadalmasan villogtatta kaszáját, eredménytel dörgette ágyuját a béreok orozlójára. Bem József honvédtábornok, az erdélyi honvédsereg fővezére nem győzte diosérni a székely fiait, akik őt apónak hívták.

Eppen Marosvásárhelyen volt a honvéd- és székely tábor. Berenczey László kormánybiztos a híres lábás házban ültette fel a kormánybiztosi szállást.

A kormánybiztos szállása mellett kapott egy szobát Eeken nevű ezredtrombitás is. Eekent csak azelőtt való napon léptették elő ezredtrombitással. Az előléptetés öröme jól berugott a különben igen rendes és tisztességű trombitás. Szászregeni fiu volt, ez pedig közel esett a táborhelyhez. Meghívta az ösmerős földieket is a lakomára.

Késő volt az idő. Tíz után bandukolt a lakása felé, de részegen is megtalálta a különös alaku lábás házat. Hanem az utvesztő folyosókon elvedett a jó hangulatban levő trombitás.

Benyitott egy ajtón. Csinos hálószoba volt. Az ágy megvetve. Az ágy előtt kis asztalon párolgott az illatos tea, körülrakva sonkával és több jó edellel. Eeken széttekintett. Senkit sem látott. Így történt, hogy hálálkódva a becsületes, vendégszerető házigazdára, leült a terített asztalhoz és föl sem állott, amíg valamit látott rajta az elfogyasztani valókból. A tea még inkább elkábította s évés után nyomban beledült a pompás ágyba — ruhástól, trombitástól, melyet ugyan csak a kebelére szorított.

Ez a hálószoba a Tury Birié volt...

Lettt pörpatvar a tolakodó trombitás láttára, aki már elaludt. De minden harag és láрма mellett Eeken trombitás ott maradt reggelig. Ne-

héz volt a feje, nem bírták kitesséklni. Az idő is későre járt. Tury Biri más szobában aludt. A trombitás vitét pedig becsukták.

A kötelességtudó Kossuth-huszárban mindezek dacára megvolt a pontosság. Katona volt, kötelességét el nem mulasztotta. Korán reggel trombitálni kellett. Föl is ébredt a rendes időben, hanem az ajtó mindkét oldalán csukva voltak. Be volt zárva, de a kötelességét mégis teljesíteni akarta. Odaállott tehát az ablakhoz, mely éppen a piactérre nyílt. Föltárta az ablakszárnyakat és trombitált...

Amennyi kofa, amennyi utegyerek volt a piacón, azok mind az ezredtrombitást bámulták. Valóságos csödulet támadt, mire Eeken bevégezte a reggeli parancsot. Mert hiszen nagyon furesa valami volt az eset... Tudta azt már az iskolába járó gyerek is a székely fővárosban, hogy az az ablak a Tury Biri hálószobájának az ablaka...

Egy huszártrombitás a Tury Biri hálószobájában! No, hiszen ennek a hírek sem kellett kocsira űlni a székely városban! Rövid időn tudták az alvótól a felvélőig.

Az ablak alatt összeverődött csöcselék egyre szaporodott. A kacaj nőtőn-nőt. A gunyos megjegyzések felhallatszottak a lábás ház ablakába és ez a szemtelenség annyira felbosszantotta reggelre Tury Birit, hogy úgy, amint fölkielt, pongyolába ment át a kormánybiztoshoz panaszra.

Berenczey László kormánybiztos éppen hivatalos ügyeit végezte. Ilyenkor senkinek sem volt megengedve a belépés. Ezt katonai szigorral tartották. És hogy Tury Biri mégis bejuthatott a panaszával, azt azon kivételre körülménynek köszönhető, hogy a kormánybiztosné meglátta.

Berenczeyné a hálószobán át belépett a férje hivatalos helyiségébe.

— László, valamit mondanék... — kezdte

választás megsemmisítésének a lehetősége. Ennek dacára foglalkozik a kérvény adataival és vádjaival. A kérvény egész halmozat emel a vesztetésekre vonatkozólag, de egy szemernyi bizonyítéka sincsen arra vonatkozólag, hogy a megválasztott képviselő részben lenne az állítólagos választási visszaélések elkövetésében. Bizonyára ez az oka annak, hogy a kérvényező maguk sem kéri a választásnak megsemmisítését. A kérvényt kéri elutasítani mert pontról-pontra képes kimutatni, hogy a kérvényben foglaltak nem igazak, teljesen költött dolgok. Ama romantikus meséket, amelyek a kérvényben is vannak irva, a vizsgálat semmi körülmények között is nem igazolná. A választási elnök ellen emelt vádak teljesen tarthatatlanok. Mindenki tudja a választókerületben, hogy Mecner Gyula választási elnök szigorú pártatlansággal vezette a választást. A közrend érdekében persze intézkedéseket tett, azoknak végrehajtása ügyében ő maga ügyelt és ellenőrzői tisztelt gyakorlatra. De mindez a választási elnöknek törvényes jogai, sőt kötelességei közé tartozik. Ezekre a törvényes intézkedésekre pedig épenséggel nagy szükség volt, mert a dolog éppen ellenkezőleg áll, mint ahogy azt a kérvény előadja. A Buzá-párt erőszakoskodásai okozták az elnöki intézkedések szükségességét. Erre vonatkozólag ellenkérvényt nyújt be, amelyely bizonyítani kívánja, hogy a Buzá-párt volt az, amely a képviselőválasztásnál az érkeztet kocsikat utközben feltartóztatta és terrorizmussal akarta a választókat rebájni, hogy ne Dókusa, hanem Buzára szavazzanak. Ezzel meg van cáfolva a kérvénynek az a panasz is, amelyely azt akarja elhíttetni, hogy a kordonok elhelyezésénél valami flagrans sérelem történt a Buzá-párttal szemben. Ellenkezőleg, a Dókus-pártnak kellett ő előttük elvonulni, csakis így volt lehetséges, hogy a Buzá-pártiak feltartóztatták a szavazni szót Dókus-pártiakat. Kéri a kérvény elutasítását.

Miután még *Miklósy* István piébános néhány szóval kimagyarázta eljárását, amely teljesen megteleit a törvénynek a tárgyalást félbeszakították és holnap délelőtt 10 órakor folytatják.

Az új ágyuk. Az utolsó katonai tanácskozáson, mint Belsőbí jelentik, határozatba ment, hogy az új ágyuk költségeit már az 1903-ik évi költségvetésben kéri a delegációktól. A terv szerint negyvenhét gyalogsági hadosztály lesz ellátandó új ágyúval. Minden hadosztály három üteget hat-hat mozsárágyúval, tehát 18, vagy pedig négy üteget hat-hat ágyúval, tehát 24 ágyút kapna. Az új ágyuk előállítás költségei összesen 120-150 millió koronára fognak rugni. Az 1903-ik évi költségvetésbe 15-20 millió koronát fognak felvenni első részletként. Az egész készletet a monárkában fogják előállítani. Az azonban még mindig nincs eldöntve, hogy mely rendszert fogják az ágyuknál alkalmazni.

A zárszámadások. A képviselőház zárszámadási bizottsága ma este fél hat órakor *Benke* Gyula elnöke alatt ülést tartott melyben a kormányt *Gránics* Béla pénzügyminiszteri államtitkár képviselte, az állami számvéviszék részéről pedig *Dárday* Sándor alelnök jelent meg. A bizottság *Molnár* József referálása alapján megvizsgálta az 1900-iki számadási év pótnegyedében, továbbá az 1901-iki számadási év első, második és harmadik negyedében elő ordult tulajdonsokról, előirányzat nélküli kiadásokról és hitelárnyaházokról szóló állami számvéviszék jelentéseket. Az állami számvéviszéknek a Magyarország és

Horvát Szlavonorságok közt az 1899-iki évre meg-ejtett lezárolásról szóló jelentésének megvizsgálásá-
val az ülés véget ért.

A letenyei választás. A *Szűllő* Géza letenyei képviselő megválasztása ellen beadott petíciót ma tárgyalta volna a Kuria. A tárgyalás kezdetén *Favrik* Béla, a Kuria második választási tanácsának elnöke bejelentette, hogy a kérvényezőket visszavonták a petíciót és így a költség megállapításáról lehet szó. Dr. Tetéleni Ármán, a választás védője betérjesztette a költségjegyzéket és azzal az indokolással kérte megállapítani a költségeit, hogy a tárgyalásra a petícionálók adták okot s így a költségekben ők marasztalandók. A Kuria a költségek megállapítása tárgyában végzésileg fog határozatot hozni.

A décsi jelöltek. A décsi mandátum fölött már megindult a verseny. Már öt jelölt nevét emlegetik. Báró *Dániel* Tiboron kívül hír szerint fel akarnak lépni: *Hentaller* Lajos, dr. *Csiszér* Ákos, dr. *Hosvay* Lajos és báró *Inczédy* Ádám.

A bán válsága. A horvát országgyűlésen ma *Khuen-Hédervy* bán hosszasan választott a legutóbbi ellenzéki kitakadásokra. Reflektálva Frank tegnapi te,tegetéseire, megjegyzi a bán első sorban azt, hogy őt a baloldal abstincenciaja nem izgatja föl. Ő is el-
itéli a személyes élt kritikát és mindenkor örömmel fogja üdvözölni, ha a tárgyiagos kritika terén a népben meglevő összes áramlatok találkoznak, mert csak így lehetséges a fejlődés.

Franknak az a megjegyzése, hogy az autonóm kormányzat céljaira nagyon is keveset kapunk nem telet meg a valóságnak. Az autonóm céokra Horvátország épp annyit lortit, de semmi esetre sem kevesebbet, mint Magyarország és ez éppen újabb argumentum a mellet, hogy a *kiegészési viszony* reánk nézve csak előnyös.

Átírve a gazdasági válságra, megjegyzi, hogy különös, hogy csak rossz időkben figyelnek a pénzügyminiszterek szavaira. Ha a pénzügyminiszter jó időkben megjegyzéseket tesz, akkor fiskális szűkbe-
lűségről, stb. beszélnek. Különbben a pénzügyminiszterek effata panaszai rossz időkben többnyire a kezdődő javulás jelei és azt akarják megakadályozni, hogy az élvagy ne növekedjék. A sültpont ma a nép gazdasági erejének emelésében rejlik. Erre kell törekedni, ezáltal a népet közelebb hozzuk az ideális célokhoz. Azért meg lesz könnyítve a föld gazdasági kihatásának. A közbirtokosságok is most szabályozhat és ez által állandó jövedelmi forrásokat teremtenek a birtokosokra nézve. Így fokozatosan egészségesebb és modernbe alapot legyintünk a parasztság részére, mely azután elégedetten fogja szemlélni a maga haladását és az ország fejlődését.

A bán továbbá javaslatot jelent be, mely szerint ingatlanokra vonatkozó szerződések harmadik szemé-
lyek közbenjárása nélkül bíróság előtt köthetők, ami megszabadítja a népet a zugírások karnából. A kormány anyagot fog gyűteni a parasztek örökösödési jogának szabályozására. Ez a kérdés azonban a nemzeti élet alapos tanu mányozását tesz szükségessé. A homestead kérdés mesterséges felszítástól ma csak komolyan óvni lehet, mert ily módon könnyen konfliktusba jutnak a nemzet gondokodásaival és érzel-

Gáll őrnagy eltávozott.

Ecken trombitást rövidesen vasra verték. Ott a folyosón vasalták meg. De ezzel még nem ért véget a Tury Biri esete. Csak most jött rá a fordulat.

Mikor a kormánybiztostól távozott, a folyosón vele szembe hozták a békőba vert Ecken trombitást. Láttá az ítélet komoly következményeit. Mezeset a szive a trombitáson. A lakására visszament ugyan, de nemskóra visszajött a kormánybiztoshoz kéri, könyörögni.

— Kormánybiztos ur! — kezdte csendesen, — cseledjeim megmondották, hogy a szegény trombitás a házhozamban bár erőszakkal trombitált, de kárt nem tett. Nem követett el bűnös cselekményt, csupán a kötelességét teljesítette, mint trombitás. Bocssáson meg neki, kormánybiztos ur!

Az utcai gyűlévész népek behallatszott a kacsija, de a kormánybiztos még most sem vészítette el hivatalos komolyságát. Majdnem szigorú hangon felelt a könyörgőnek:

— Asszonyom, kérelme teljesítve lesz! A trombitást szabadon boaszám. De én is kérem, hogy jövőre akárki, akárhol, akárhogy trombitáljon, azt panasz tárgyává ne tegye...

Sokat beszéltek, sokat nevettek a székelly fővárosban a Tury Biri esetén. De idővel teledés lett a sorsa, amint az eset szereplői elnémutak.

Gáll Sándor mint hős a tömösi szorosban esett el. A kis történet többi alakjai is régen pihennek. Földváry, Berenczey, Tury Biri... mind, mind pihennek a sir ólén, csupán Ecken trombitás él közülök. Ő még ma is elbeszélhetné a dolgot.

meivel. Mindenkit felszólít, pártkülönbség nélkül hogy a nép javára támogassa őt. (Élénk zsvió-kial tásek jobbról.)

Schwarz választókerületének különböző óhajait tolmácsolja, mire *Krajcsovic* osztályfőnök részletesen válaszol.

Az igazságügy fejezeténél *Klein* osztályfőnök kifelelt, hogy a polgári törvénykönyv hiteles horvát szövegű kiadása már elkészült. A büntetőtörvény novellájának benyújtását nem pártolhatja, tekintettel arra, hogy Horvátországban a magyar büntetőjoggal azonos büntetőtörvényt szándékoznak behozni.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

Cáfolat. Utóbbi időben a lapokban több ízben volt szó arról, hogy a minisztertanácsban megbeszélés tárgya volt a képviselőház párhuzamos üléseinek, az ülések meghosszabbításának, valamint a miniszteri hivatlos órák átteleinek a megnoaszabbításának eszméje. A mi értesülésünk szerint a minisztertanács e kérdések egyikével sem foglalkozott.

A katolikus kongresszus.

Budapest, január 24.

A katolikus autonómia szervezésére egybe-
gyűlt kongresszus általános vitája a végét járja. Holnap már szavazni fognak a huszonhetes bizottság javaslata fölött. Az utolsó, döntő ütközet ma volt. A bizottsági javaslat védelmében ma lépett sorompóba gróf *Apponyi* Albert egy monumentális beszéddel, amely betetőzte a szabadelvű álláspont diadalát és a clerikális ellenzék vereségét. Ekesszólásának egész erejét vitte harcba a néppárti részről jövő támadások ellen. Meggyőzően mutatta ki az alaptalanságát annak a vádnak, hogy a kormány az autonómia kérdésében bujkál, azután fényesen védelmezte meg régi fegyvertársát, *Horánszky* Nándort azzal a harszával szemben, amelyet a középiskolákról vallott nézeti miatt indítottak ellene. Beszédjének kiemelkedő részei voltak azok, amelyekben szembe-
szállott azzal a néppárti tétellel, hogy a katolikusokat szélesebbkörű autonómia illeti meg, mint a többi felekezetet és amelyekben tiltakozott a katolicizmus védelmének pártprivilegiummá tétele ellen.

Apponyi előtt *Rakovszky* István mondott másfélórás beszédet, amelyben heves támadást intézett *Horánszky* ellen és sorra polemizált a huszonhetes bizottság javaslatának védőivel; *Apponyi* után pedig *Szmercsényi* Pál szepesi püspök fejtette ki a püspöki kar álláspontját, gróf *Zichy* Nándor pedig az ultramontan álláspontot.

A holnapi szavazáson előreláthatólag nagy többséggel fog győzni a bizottsági javaslat, noha a néppárt roppant erőszítéseket tesz ellene és minden elképzelhető eszközzel kísérletet tesz. Így egyebek közt táviratokat menesztett szerte az országba, a katolikus választópolgárok megdolgozása végett, abból a célból, hogy azokhoz az országgyűlési képviselőkhöz, akik egyttal kongresszusi képviselők is, felszólításokat küldjenek a kerületükből, hogy szavazzanak a bizottsági javaslat ellen. Ma tüntetést is rendeztek a város-háza előtt *Horánszky* ellen és a többi liberális képviselő ellen, nyilván megfélemlítés okáért.

Mindez azonban hiábavaló. A bizottsági javaslat többsége biztosítva van. A püspöki kar is elfogadja általánosságban a javaslatot, a részletekre nézve pedig ma délelőtt a primási palotában tartott bizalmas konferencián állapodott meg. Erteleket tartottak ma délelőtt a bizottsági javaslatot támogató autonómiai képviselők is, báró *Jósika* Samu elnöke alatt, s elhatározták, hogy a szavazásnak holnapra való elhalasztását és azután névszerint való szavazást fognak kérni.

A kongresszus mai üléséről a következő tudósítást adjuk:

Miután gróf *Szapáry* Gyula elnök az ülést megnyitotta, felolvasták és hitelesítették a mult ülés jegyzőkönyvét.

A napirend során elsőnek *Rakovszky* István szólt föl polemizálva a huszonhetes bizottsági javaslat híveivel.

Gróf *Apponyi* Albert: Szükségesnek tartja, hogy ismét óva intse a kongresszust egy olyan lépéstől, melyet szülő végzetesnek tart. *Rakovszky* a maga számára leigolt egy kedvező benyomást. Azt mondta, hogy azok akik a javaslat ellen foglaltak állást, mind egy elvi állásponton vannak, míg azok, kik a javaslat mellett vannak, az elvi kérdésekben messze elternek egymástól. De a dolog úgy áll, hogy akik e javaslat ellen vannak, szintén nincsenek egy néze-

ten. Gyórfy ugyanazt vallja a középiskolákra nézve, amit Horánszky s az autonómia javaslata nézve Rakovszkyekkel tart. De különbség van ama álláspont között is, melyet Ugron Gábor képvisel és a között, melyet Rakovszky és Zichy képvisel. Különbségnek egymástól pl. az egyházmegyei gyűlés intézménye dolgában, amely talán szintén nem mellékes kérdés.

Rakovszky a tényekben, az autonómia előzményeiben nem lát világos; a legnagyobb mértékben elgúnyolt oly tényező irányában, amelyek nem bírják az ő rokonszenvét. Szükségtelen mondani, hogy ily tényező a kormány. Azonban a kongresszuson nem szabad a rokonszenv vagy ellenszenv által vezettetni. Rakovszky azt mondotta, hogy a kormány az egész ügyben nem volt őszinte; bujkált, spanyol falak mögé rejtőzött. Apponyinak bő része volt a kormányval való tárgyalásokban és így abban a helyzetben van, hogy ezt a vádat alaplatannak jelentsék ki.

Rakovszky vádja az volt, hogy a kormány még akkor is, mikor a három kiküldöttel tárgyalt csak a három főkérdésre: a főpapi kinevezésekre, a vagyonkezelésre és az iskolákra nézve nyilatkozott. Ezzel szemben felolvassa a miniszteri kiküldöttel folytatott eszmecserekről írott jegyzőkönyvet, melyből kitűnik, hogy a miniszter a 12-es bizottság határozatát kívánja folytatni szorítottan a három főkérdésről való nyilatkozásra. A miniszter minden kérdésre nézve kívánt nyilatkozni, de a kiküldöttek voltak azok, akik nem akarták a kongresszust túlságosan megkötni azzal, hogy a miniszter álláspontját minden kérdésre nézve megismerik. Tehát a kormányt szemrehányásokkal illetni nem lehet.

Azzal is vádolták a minisztert, hogy álláspontja évről-évre rosszabb lesz. Ez sem felel meg a valóságnak. A gimnáziumokra nézve a kormánynak eleinte az volt az álláspontja, hogy a katolikus gimnáziumokra az autonómiának összes beolvadása az legyen, hogy biztosan kiküldi tehát ugyanaz a jog legyen, amint joguk van a püspököknek a hitoktatás ügyében. Azóta a miniszter álláspontja ránk nézve kedvezőbb lett. Az autonómiának bajnoki megengedni, hogy gimnáziumai számára rendtartást létesítsen, fejelemel eljárást gyakoroljon, a tankönyveket megválasztassa a miniszterrel jóváhagyott tankönyvek közt. Lehet, hogy ez mind nem kielégítő, őt sem elégti ki. De azt nem lehet mondani, hogy a miniszter álláspontja évről-évre rosszabbodik. Horánszky nyilatkozataira is kiterjeszkedik. Nem titok, hogy nézete ebben a tárgyban ugy valási, mint nemzetiségi tekintetben különböző a Horánszkyétól. (Helyesítés.) A sajtó egy része hasznát indított Horánszky ellen nyilatkozata miatt. Ez nem katolikus eljárás. Horánszky intencióit gyanúsítani nem szabad. Nem szabad azt keresni, ami bennünket szétválaszt; nem szabad minden aron a katolikus-ellenességet rásütini valakire. Nemesca azért veszi véde mébe Horánszkyt mert régi barátja; ugyanígy védene akkor is, ha egészen idegen ember volna.

Simonv Semadom ítemintette Horánszkyt az a kirendelését, hogy a kizárólagos állami középiskolát magyar nemzeti okokból akarja; és azt kérdezte, vajon tehát azok, akik nem hívei a kizárólagos állami középiskolának nem is magyarok-e? Nos, régóta tudja róla Horánszky, hogy nem osztja az ő álláspontját az iskolák tekintetében; és ezért Horánszkyt nem jutott eszébe Apponyit rossz magyarnak tartani. (Derűltetés.)

Ami a jogennartó nyilatkozatot illeti, Rakovszky helytelenül hivatkozott a volt nemzeti pártok a véderővitában tanusított magatartására. Akkor nem jogennartó nyilatkozatról volt szó, hanem törvénymagyarazatról. Továbbá akkor egy szuverén testületről volt szó, a törvényhozó testületről, mely akaratát végrehajtani képes volt, ez a kongresszus pedig nem szuverén testület. Ha a jogennartó nyilatkozatot nem tennék, akkor se mondanánk le ama jogunkról, melyeket nem foglaltunk az autonómia szervezetébe; de jó a jogennartó nyilatkozat arra, hogy a téves magyarázatokat elháríthassuk. Ez a jogennartó nyilatkozat csak erőben nyer az által ha azt a főkegyur elő terjesztjük; ezért elogadjá báró Jósika Samu határozati javaslatát.

Rakovszky azt kérdezte, hogy mi lesz akkor, ha a főkegyur nem veszi tudomásul a jogennartó nyilatkozatot; s ez okból azt nem fogadja el. Ezzel szemben azt kérdi: hát mi lesz akkor, ha a főkegyur azt a szervezetet nem fogadja el, melybe beleoglaltatnák a jogennartó nyilatkozatot? Vajon akkor kedvezőbb lesz-e a helyzetünk?

Rakovszky István: Határozottan!
Apponyi Albert: Bevallom, hogy amíg erre magyarázatot nem kapok, gyaró eszemmel ezt a dolgot nem értem.

Foglalkozik ezután ifj. Zichy János beszédével. Zichy kérdezte, micsoda deus ex machina fogja az autonómiát tartalommal megtölteni, ha a liberális áramlat olyton növekedik? Jótállást nem vállalhat; de alapítja eljárását, melyvel a bizonytalanságnak neki megy, arra, hogy egy szervezetet létesítsünk. Ezzel a szervezettel a bizonytalanságot bizonyos valószínűséggel töltjük meg. Az ellenvélemény hívei ellenben, akik szervezet nélkül indulnak neki a jövőnek, még valószínűséggel sem töltik meg a bizonytalan ságot.

Ifj. Zichy János azt mondta, hogy nekünk tulajdonképpen többet lehet követelni, mint amennyit a nemkatolikusok bírnak. Ha Zichy János ezt a történelmi nutra alapítja, akkor téves az ő következtetése. A történelmi jogból éppen az ellenkezője következik annak, mint az, hogy az államhoz való viszonyunkat s a főkegyuri jog körébe tartozó viszonyokat radikálisabban kell megoldani, mint a protestánsok. Eppen egy oly konzervatív hajlandósága politikustól, mint aminek ifj. Zichy János grófot ismeri, nem várt volna ilyen nyilatkozatot. A gordiusi csomót lehetett kötélni, mert ha annak a csomónak

egykes szála megsérültek, az nem volt baj, de midőn az egyház és állam közt levő viszony szálaikat kettévágjuk, megsérül az állam, megsérül a nemzet, megsérül az egyház. Itt a dolgok eleve nébe vágunk.

Ahhoz a kérdéshez képest, hogy tudunk-e létrehozni egy szervezetet, ellörpül minden részletkérdés. Ifj. Zichy János azt mondta, hogy az lett volna a helyes eljárás, hogy megállapítottuk volna az autonómia szervezetét és nem hiszi, hogy kilenc millió katolikus akarata hatástalan és eredménytelen lenne. Az ellenfél ultima rációja tehát az, hogy a politikai téren vivjük ki jogainkat.

Gróf Zichy Nándor: Igenis!
Gróf Apponyi Albert: Várom a helyeslést a tulajdonról, hogy meglegyen állásponjtuk authenticitása. Önök küzdelem után akarják jogainkat kivívni...

Gróf Zichy Nándor: Szükséges is!
Gróf Apponyi Albert: Más államokban, hol a polgárokat nemzeti egység köti össze, talán — ott is csak talán — szabad felidézni a vallási küzdelemet, melyvel a polgárháborúval határosan zaklatják föl a kedélyeket. Maradjon meg hazánkban a szabadselvőség a maga etimológikus értelmével és ne váljék igazolttá az az elene emoit vad, hogy vallásellenes. (Felkiáltások: Az is! Nem az! De igenis az!) Nem az!

Eppen ezért óhajtom, hogy az autonómia minél előbb megvalósuljon, hogy így ne juthassanak uralomra olyan áramlatok, melyek a nemzetre nézve veszélyesek. A katolikusok érdekeinek megvédésére nem alkalmas keret egy politikai pártszervezet, hanem csak olyan keret, mely az összes katolikusokat magában foglalja. Igaza van Szabó Jenőnek. A katolicizmus nem privilégium.

Rakovszky István: Martirium!
Gróf Apponyi Albert: Az ilyen túlzó kijelentések nekem egyáltalán nem imponálnak. Azt hiszem, sikerülni fog a szabadselvőség etimológiai jelentményét nálunk megóvni és megakadályozni, hogy a szabadselvőség az által omponenciájával azonos legyen.

A javaslatot elfogadásra ajánlja. (Hosszantartó, zajos helyeslés és taps a baloldalon.)

Gróf Zichy Nándor a bizottsági javaslat ellen szól.

Szmrecsányi Pál püspök: A nagyváradi bíboros püspök már a múltkor kijelentette a püspöki kar ama határozatát, hogy a 27-es bizottságnak előtűnik levő újabb javaslata alapján a püspöki kar kész a részletek tárgyalásába belemenni. Tette e kijelentést a püspöki kar azért, mert ezáltal is készségének akart tanubizonyoságot adni, amelynél fogva minden lehető módon elő akarja mozdítani az autonómia létrejöttét; (Élénk helyeslés balold.) továbbá azért, mert azok az elvek, amelyek nélkül az autonómia szervezete szentelyezhünk megmáshatatlannal alkotnábba be nem illeszthető, ez újabb szervezetben inkább érvényesültek, mint a régiiben.

Erre az enők a vitát bezárta. A kongresszus hónap szavaz a huszonötös bizottság javaslata fölött.

KÜLFÖLD.

Egy francia trónkövetelő házassági terve. Párisból táviratozzák, hogy *Napoleon Viktor*, a francia trónkövetelő ismét házassági tervvel foglalkozik. Környezete unszolására ott akarja hagyni a legényéletet és tekintettel a franciák oroszbarát hangulatára, most egy orosz nagyhercegnőt óhajtana élete párjának. Altitól meg fogja kérni *Vladimir orosz nagyherceg* leányát, *Heléndát*. Párisi lapok azt írják, hogy a trónkövetelő, — aki különben csöndes, megvonult ember, — ellensége a francia nacionalistáknak és bámulója a mostani francia kormányfőnöknek, *Waldeck-Rousseau*nak.

A hármasszövetség ára. Olaszország az utóbbi időben erősen adta a makrancos hólgyet: ugy viselekedett, mintha nem volna kedve a hármasszövetség csöndes családi életében továbbra is résztvenni. Főképp az a hír terjedt el, hogy Olaszország csak előnyös kereskedelmi szerződések árán hajlandó a szövetséget megújítani. Az *Echo de Paris* római jelentése szerint Olaszország még más feltételt is szabott. E szerint Olaszország csak ugy újítja meg a szövetséges szerződést, ha megengedik neki a szerződés teljes szövetségének szó szerinti való közzétételét. Olaszország ugyanis meg akarja nyugtatni Franciaországot a hármasszövetség politikai jelentőségéről.

Crispi emlékiratai és a Vatikán. Nemesek a szavojai ház, hanem a Vatikán is felelte meg van ijedve a Crispi-féle emlékiratok várható közzététele miatt. *Crispi* iratai ugyanis nemesek államférfiakat, hanem *bíborosokat, püspököket és prelátsusokat is kompromittálnak*. *Crispi* a radikálisok ellen szerette volna a klérus támogatását megszerezni a kormány részére. Bár egy igen befolyásos bíboros nagyon pártolta *Crispi*-t, a tervet mégis megghiúsították a Vatikán intranzigens papjai. Azok a titkos jelentések, amelyek *Crispi* a pápa közvetlen közeléből hetenkint kapott, oly terjedelmesekek, hogy nyomtatásban *ő nagy kötet* megtekinék velük. *Crispi* végrendeletének végrehajtóját, *Damiani* szenátort nemesek a kormány, de a Vatikán is ösztönzi, hogy *Crispi* emlékirataiból a borzasztóan kompromittáló részeket ne engedje közzétenni.

Los von Rom és Ferenc József király. Egy bécsi lap, a *Neues Wiener Journal* fontos hírt közöl Rómából, a lap állítása szerint feltétlenül, hiteles forrásból. A hír, amelyért a bécsi lapot terhel a felelősség, a következő:

Gruscha bécsi hercegeknek nemrég memorandumot nyújtott át a királynak. A hercegek ebben elmondja a *Losvon Rom*-mozgalom történetét s azzal vádolja az osztrák kormányt, hogy nem tett semmit a mozgalom ellensúlyozására és a katolikus egyházat fenyegető veszély elhárítására.

A király kegyesen fogadta az emlékiratot, de válaszában *nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a minisztérium eddigi magatartása teljesen korrek volt, mert az alkotmányos álláspontot nem szabad elhagynia* és csakis akkor lépnet közebe, ha törvényellenes az agitáció. Így tehát a kormány ezután sem változtathatja meg magatartását.

Az osztrák igazságügyi költségvetés. Mint Bécsből jelentik, a költségvetési bizottság ma az igazságügyi költségvetés tárgyalását folytatta. A vita folyamán az igazságügyi miniszter elismeréssel adózott a polgári perrendtartás alkotóinak, az érdekeltekké resztoroknak és a bírói karnak e reform végrehajtásáért, mely a külföldön is mindenütt elismeréssel találkozik és több újabb reformot jelentett be, nevezetesen a büntető- és a sajtótörvény reformját. A nyelvkérdést illetőleg a miniszter kijelentette, hogy a kormány a nyelvetleneket alkalmazására nézve megszabta a követendő utat. A hol rosszakarattal találkozik, nem mulasztja el, hogy az ellen telfeljen. Titkos rendeletek kibocsátására nincs szüksége. A hivatalnokai állások betöltésénél a miniszter csak a törvényt tartja szem előtt, mely kötelezi őt, hogy a legképesebb, legérdemesebb és legbizalomramelőbb egyéneket nevezze ki, akik megfelelő ismeretekkel bírnak, melyek közé a nyelvismert is tartozik. A tanácskozást hónap folytatják.

A szerb trónörökös kérdés. *Milovanovic* szerb földművelésügyi miniszter, *Sándor* király bizalmasa a napokban Bécsbe utazott, nem éppen földművelési ügyekben. A miniszter első útja gróf *Gohchowski*hoz vitte, akivel a szerb trónörökös tárgyalban értekezett. Erről az értekezletről a *Vossische Zeitung* a következőket jelenti: *Gohchowski* külügyminiszter azt mondta *Milovanovic*-nak, hogy a trónörökösödés kérdésének végleges rendezése még korai, mert *Sándor* király fiatal még és reménye lehet, hogy esetleges másodikk házasságából gyermeke születhetik, amiből aztán könnyen támadhatnának nehézségek, ha a trónörökös kérdést már most szabályoznák. Annyi bizonyos — teszi hozzá az idézett német lap — hogy ugy Bécsben, mint Péterváron a legkomolyabban óhajtatják, hogy ez a kérdés *egyhamar ne kerüljön napirendre*, mert az összes szerb trón-aspiránsok közt, akik e pillanatban egyáltalában szóba jöhetnek, *egy sincs*, akit Bécsben is, Péterváron is akceptálnak.

Genből táviratozzák a *N. W. Tagblatt*nak: *Karagyorgyevics* Péter herceg, a *Genben* lakó szerb trónpretendes, ma délelőtt Pétervárra utazott 14 éves fiahoz, aki Szerbia trónját egy esetleges forradalom kitérőnké nyomban el fogja foglalni. Beszélük, hogy Péter herceg oroszországi utazása összefüggésben van a szerbiai zárvaros viszonyokkal. Péter herceg még elutazása előtt a szerb néphez *küldvénnyel* intézett, amelyben felszólítja a szerbeket, hogy emeljenek szobrot annak a felkelésnek emlékére, melyet nagyatya száz év előtt a török járom alól való felszabadulás céljából szervezett és diadonségesen vezetett s ezzel ünnepelje a szerb nemzet a *Karagyorgyevics*-dinasztia megalapítását. A szobor költségéhez *Karagyorgyevics* Péter herceg a manifesztaumban felajánl 50.000 frankot. A kiállítás így végződik:

Rossz sorsom ugy akarta hogy én jó szerb létemre a messze külföldről intézzem e szótat nemzetemhez, mint kegyeletos unokája diadós elődömnök. A szerb nemzet tudja, hogy azért én mégis mindenütt és mindenkor gondolatban vele vagyok és szívem melegen együtt érez minden szerbbeli; hogy az én hazafias szerb szellemem honfiktársaim felett legeg mindig és az ő-hitben nevelt lelkom sohasem fog megszűnni szeretet szerb nemzetem megszabadításáért, boldogulásáért s hazám szerencséséért imádkozni a mindenhatóhoz.

Albánia ultimátuma. Rómából, ahol az albániai mozgalom összes szála összefutnak, furcsa ultimátum híre érkezik. Azt híresztelik, hogy a különböző albán törzsek főnökei a legközelebbi időben összegyűlekeznek Olaszország valamely nagyobb városában, valószínűleg Nápolyban, ahonnan aztán *ultimátumot küldenek a szultánnak*, arra kényszerítván a kalifát, hogy adja

meg Albániának az önálló közigazgatást. Azzal fenyegetőznek, hogy ellenkező esetben elszakadnak Törökországtól és Kasztriót herceget proklamálják független fejedelmüknek.

A spanyol-amerikai háború kulisszatitkai.
Cranborne angol külügyminiszternek az angol alsóházban tett tegnapi kijelentésével kapcsolatban, az *Associated Press* nyilvánosságra hozza, hogy az idegen hatalmak milyen magatartást tanúsítottak a spanyol-amerikai konfliktus alkalmával. E szerint Németország hajlandó volt belemegyezni abba, hogy a béke érdekében a hatalmak megkezdjék az intervenciát, Oroszország azonban a leghatározottabban tartózkodott minden beavatkozástól. Franciaország a többi hatalmak bevonásával, kollektív módon akarta a spanyol-amerikai konfliktust elsimítani, de ebben Oroszország tartózkodása megakadályozta. *Ausztria-Magyarország* még a háború kitörése előtti körülmények között a kollektív módon való intervenciát és azt, hogy főszojlit az Egyesült Államokat, hogy fogadja el Spanyolország ítéleteit. Az *Associated Press* erre vonatkozólag a bécsi külügyi kormányhoz is fordult fölvilágosításért, ahonnan állítólag az a feleletet kapta, hogy *Ausztria-Magyarország* Franciaországgal egyetértőleg akart még a háború kitörése előtt Spanyolország érdekében közbenjárni, de a dolog aztán abbamaradt. Anglia még előbb főszojlította az Uniót, hogy fogadja el Spanyolország ítéleteit, de tudvalegőleg ez sem vezetett sikerre.

A svéd és norvég konzulatusi ügy kiválasztása. Fontos közjogi újítást terveznek Svédországban és Norvégiában. A két ország eddig közös konzulokat tartott, ezentul azonban Norvégia sürgetésére külön akarják választani a két ország konzuli ügyeit. A svéd-norvég bizottság most Stockholmban ülészik és a közös konzulatusok kiválasztásáról tanácskozik. A diplomáciai képviselő a régi maradna és egyelőre csak a fontosabb helyeken létesítenének önálló svéd és önálló norvég konzulatusokat. A bizottság most a konzulatusoknak a követségeikkel és az anyaországgal való érintkezésének módját és külső formáit állapítja meg.

A délafrikai szabadságharc. Dr. Kuyper németalföldi miniszterelnöknek londoni utazását az angol sajtó arra használta föl, hogy a boerok részéről tett békeajánlat híret kiértelmezi világszerte. Noha Kuyper ismételtelen kijelentette, hogy Londonban tisztán magánügyeinek elintézése végett utazott s ott egyetlen angol államférfival nem találkozott és nem beszélt, egyes lapok mégis azt írták, hogy a hollandi miniszterelnök Ostendében értekezett a boer vezetőkkel és az azokkal történt megállapodás értelmében ment Londonba, hogy a békeajánlatokat megtegye. Kuyper erre a következő táviratot küldte a *Times* szerkesztőségének Londonba:

Nagy bámulója vagyok brüsszeli levelezőjük fanfiziájának, mégis kérem önöket, sziveskedjenek közölni, hogy én egyáltalában nem voltam Ostendében, boer követekkel nem tanácskoztam és semmiféle békekötvetésekre megbízást nem kaptam.

A *Times* közölte ezt a táviratot, de hozzá-tette, hogy alighanem boer forrásból merítette brüsszeli levelezőjük Kuyper megbízatásának híret. Az angolok természetesen azért adnak minduntalan arról hírt, hogy az európai boer követek békét akarnak kötni, hogy ezzel a Dél-Afrikában harcoló boer csapatok harci szomját oltásák.

Pretória, január 24.

Kekevis ezredes jelenti: Tegnapielőtt egy Woodhouse hadnagy vezetése alatt álló 12 főnyi yeomanri járort 150 boer körülverték. Az angolok makacs küzdelem után megölték magukat. A boerok 4 halottat és 6 sebesültet vesztek.

London, január 24.

Egy kérdésre, hogy notifikálják-e az idegen hatalmaknak *Transvaal* annezíóját, Cranborne külügyi államtitkár azt válaszolja, hogy Angliában nem szokás az idegen hatalmaknak notifikálni valamely annezíót, ha erre különös ok nem lörög fenn. Bolaud kéri, vajjon még felbontják-e Fokvárosban a Dél-afrikába küldött német hivatalos leveleket és hogy a német kormány ez ellen felszóllalt-e. Cranborne azt válaszolja, hogy tudtával a leveleket nem bontják fel és a német kormány részéről sem történt ilyen felszóllalás.

Brodrick hadügyminiszter kijelenti, hogy egyes idegen hatalmak a hadiugyokul esett állampolgáraik tekintetében időről-időre a külügyi hivatal útján előterjesztések tettek és azt követelték, hogy azokat becsületszóra bocsássák szabadon. Az összes foglyok jogságukban, nemzetiségükre való tekintet nélkül egyenlő bánásmódban részesültek. *Laboucher*

kérdézi, hogy a Botha és Kitchener közötti tárgyalások óta tett-e valaki, aki a boer vezérek által arra lel van hatalmazva, békeajánlatokat? Lord Balfour tagadólag válaszol. Ezután folytatták a leirai vitát.

Washington, január 24.

A szenátusban Teller szenátor szóhozhozta *Sheepers* boer parancsnok kivégzését és azt mondta, hogy Anglia ezzel megszegte a genfi egyezményt.

HIREK.

Három fekete alak.

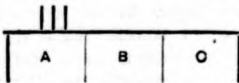
Mi a tüzoltó?

A tüzoltó egy csillogó egyenruhás ur, akinek fényesre csiszolt csákány függ a baloldalon, sisak borítja a fejét és akinek a balvállától a jobb csipőjéig impozáns, önmagába hurkolt kötelesemó huzódik. A tüzoltó a jobbkezével szalutál, a balkezével pedig néha olyan mozdulatokat csinál a csákány körül, mintha az bajonet volna. A tüzoltó vasárnap fényesre vixolt eszímában jár a városliget fái alatt és virsziniát szíván, bizonyos önérettel néz szét a leányok között.

Más kép:

A malomnak ég a közepe. Már bedől a teteje, egymásra szakadtak az emeletek, s most az egész nem más, mint négy fal által körülvet maglya, amelyből egyetlen nagy láng tör a magasba. Egyetlen láng: olyan széles, mint a malom és kétszer olyan magas, mint a malom. Mintha ezen a helyen felszakadt volna a föld és ezen a likaesos, ablakos négy falon belül vulkánok gromra köpné az ég felé a tüzet. Mintha a minden tüzek kutja volna ez a pont, a négy fal a káva, amelyen át felfröcsöcsen a föld tüzes szívének a vére, pirosra festve az eget, rettenetes nappalt bocsátva az utcákra. — Ettől a tűzviharától, szikrazáportól, láng-óceántól talán öt méternyire, fenn, a malom megmaradt részének a tetején, annak is a gerincen áll egy apró, fekete alak. Hogy milyen meleg lehet ott fenn, azt sejtjük, mi, alant állók, akik a harmadik utcában is vizes zsebkendővel törülgetjük az arcunkat, hogy a perzselő forróságban nézni tudjuk a tüzet. Az apró, fekete alaknak megvillan valami a fején: a sisakja. Ugyanaz a sisak, amelyen szoborleplezések alkalmával csillámlik a nap.

Soha nem fogjuk elfelejteni ezt a rettenetes színjátékot. Még rajtot is adok hozzá, hogy megérthesse, aki nem látta. Ime:

Ez a hosszú vonal a malom tetejének a gerince. A B, az a rettenetes lángtenger, a pokolkut, a gyehenna. Ott már nincs is háztető, ott már mintha a pincéből rajzanék fel a milliányi szikra a felhőkig csapó lángrongyok között. Százablakon keresztül vigyorgott ki a tűzdémon, száz lyukon öltögeti a nyelvét. A C, az még a legnyugodtabb látvány: a malom elülső része, amely rendszeren, mondhatnám: szakszerűen ég. Minden ablakból tűz lobog, a teteje csupa láng. Még érthetőbben: A, B és C három egymás mellett álló hatalmas fog: A még egészséges B már gyökérig lyukas, C pedig csak egy félig. Az a három kis vonal, ami az A épületen látható, három tüzoltó. Szemtanu vagyok arra, hogy ez a három ember éjjel után fél egytől fél négyig állott ott egyfolytában a pokoli hőségben, a gyehenna meredek partján. Amikor egy-egy emelet beszakadt és a láng új erővel viharzott az ég felé, — mink az utcán három lépést is hőköltünk vissza az irtóztató és forróságtól. Az ő mozdulatuk egy lépés volt. Szinte nyugodtan lépett egyet hátra az első, s aztán, hogy kitombolta magát a pokol, kettőt lépett előre, kezében a csövel. Fél négykor ez alatt a három ember alatt égni kezdett a malom. Az ablakokból füstöt és lángot köpködött a nagy puffanásokkal gyulladó liszt, de ők nem tudtak róla semmit. Lenn az

egybegyült kíváncsiak pokoli módon kezdtek ordítani. Ezerszavu, tördelt, rikácsoló kiáltás szállt feléjük, verseny próbáltunk ordítani a tüzzel, a zuhanó gerendákkal, a harsogó lángokkal — hiába. Nem hallották, és alattuk mindegyre terjedt a tűz. A csővezető nyugodtan állt, lépett egyet hol előre, hol hátra s buzzgón öntözte a tetőt. Körülnéztem egy pillanatra az ordító tömegen. Csupa nagyra nyitott, tátott száj a rémesen megvilágított arek közepén. Ordítottak a tüzoltók, a katonák, az újságírók, a rendőrök, az éjjeli élet hölgyei, szinesruhájú orfeum-dámák, látcsöves képviselők, munkások, munkásszönyök — ez a szeszélyesen vegyes társaság, amely három ember mögött meglátta a halál angyalának rettenetes szárnyát. Minden hiába. Aztán egy új hang tört elő a többi közül. Trombitát fújtak. Nem tudom, katona fujta-e, vagy tüzoltó. Ezzel akarták figyelmeztetni őket. Végigharsant az ijedten sivitó vészes hang az éjszakában, de azt se hallották. Ahol én álltam, olyan izgatottak voltak az emberek, hogy egyik-másik rémes körömkodásokban tört ki. Es ezután csak azt láttam, hogy a három nyugodt alak, aki eddig kettőnél többet nem lépett, rohanni kezd. Alig értek a háztető tulsó végébe, beomlott az a gerinc, amin még az imént állottak. Belezuhan a hatemeletes gyehennába, irtóztatos dörgéssel, újabb felesapó lángoszloppal.

Mint mondják, egy bátor tüzoltó felmászott hozzájuk a fülükbe ordította, hogy meneküljenek. De még akkor is a csőre volt előbb gondja a három fekete finak. Azt szegegették össze és csak aztán szaladtak.

Mi pedig elgondoltuk, hogy ezek is olyan vasárnapi, csillogó tüzoltók, akik olyan mozdulatokkal nyulnak a csákányukhoz, mintha kard volna...

Miért nem szaladtak előbb? Miért tolakodtak a gyehennához? Oly nagyon fájt volna nekik az a néhány ezer zsák liszt égése? Vagy pénzért tették? Vagy kötelességből? — De kinek kötelessége rongyos néhány százezer forintért az életét kockáztatnia? A munkásokat sajnálták? Vagy tán a részvényeseket?

Nem fogom soha elfelejteni az a három fekete alakot a gerincen, amint meg-megvillant a sisakjuk, ha felesapott a láng. Ott álltak, öntöttek szegényes, kevés vizet a lángtengerbe; tudták, hogy el se jut odáig, hisz az orruk előtt foszlott párává az egész vizugár. Az arcukat pofozta a forróság, szemüket szurta a fény, tüdejüket marcangolta a füst. Ki ismeri az emberi lélek nagy lázait? A kötelességerzet tulburjánzásának, az ambició tébolyának ezt az istenkisértő, szinte blaszfemikus merészségét ki magyarázza meg? A katona a hazáért hal meg a csatában, de miért nem tágit a tűzhalál küszöbéről egy szegény tüzoltó, aki még akkor is csak rongyos, piszkos pénzt ment meg, ha minden sikerül, amit akar? Micsoda új fanatizmus ez, amely csak most ismerkedtem meg s amely alulról, az ordító tömeg közül nézve úgy hatott rám, mintha ott a házgerincen három tébolyodott ember állt volna, a nagy szerelmeseik esőkönyösségével, a mártírok tüzmegvetésével és az ágyudörgéstől, vérszagtól megbolondult közlegények bátorságával.

M. F.

Budapest, január 24.

— BUDAPESTI NAPLO. Január 15-én új előfizetést nyílt a *Eudapesti Naplóra*. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Henrik herceg Amerikában.** *New-Yorkból* jelentik, hogy azon az ebéden, amelyet az amerikai sajtó *Henrik* porosz herceg tiszteletére ad, *küncszása újságkiadó és szerkesztő lesz jelen*. A német császár jóváhagyta a Henrik herceg fogadására alakult bizottság tervét és a részletek megállapítását a bizottságra bízta. Henrik herceg utját dél felé Chattanoogaig, nyugat felé St.-Louisig és észak felé Milwaukeeig, illetőleg Bosztonig terjeszti ki.

— **Erzsébet főhercegnő nászuton.** Valdeből táviratozók: *Windschgrätz* herceg feleségével ma éjjel fél tizenegy órakor érkezett ide. A pályaudvaron nem volt hivatalos fogadás, de a lakosság gyönyörűen díszítette a herceg villájához vivő utcákat. A helység lakossága és sok idegen lelkesen üdvözölte a hercegi párt megérkezésekor. Szombaton este fáklyásmenet és szerezend lesz a hercegi pár tiszteletére.

A hivatalos lap mai száma közli a hercegnő udvartartásának átszolgáltatása alkalmából történt királyi kitüntetések. A király gróf *Bellegarde* Ferencnek, Erzsébet hercegnő főudvarmesterének hódoltságáért és fíradhatatlan gondossággal teljesített szolgálataiért köszönetet mondott s a Lipót-rend nagykeresztjét adományozta neki. A kamarai elöljárónak, *Coudenhoven* Erzsébet grófnak is köszönetet mondott a király, az udvartartás többi tagának pedig kitüntetések jutottak. Gróf *Bellegarde* Rudolff százados szolgálattevő kamarás a harmadik osztályú vaskoronarendet, *Auchenthaler* Ferenc doktor udvari orvos a Lipót-rend lovagkeresztjét, *Fischer-Colbric* Agoston kanonok udvari káplán, harmadik osztályú vaskoronarendet, *Windt* Adolf főszámtanácos a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, *Tomor* Róza és *Hübner* Adél komornák koronás arany érdemkeresztet, *Kayser* Ebba rajz-tanítónő arany érdemkeresztet, *Juran* Tamás lakaj koronás ezüst érdemkeresztet, *Feltrini* Lajos udvari kocsis pedig ezüst érdemkeresztet kapott.

A *Temps* bécsi tudósítójának értesülése szerint Erzsébet főhercegnő a következő hozományt kapta: 1. Nyolc millió koronát különféle értékpapirokban és készpénzben. 2. 1.250.000 korona évjradékot. 3. Egy kastélyt és egy huszszor hektár területű birtokot. 4. Egy bécsi palotát. 5. Egy nyakéket harminckettől millió értékű gyémánt diadémot, haj- és mellűket, fülönfüggőket, gyűrűket, harminchat személyre való arany evőeszközt s különféle apróságokat, összesen öt millió korona értékben.

— **Új magyar nemes.** A király *Hazay* Ödön budapesti háziudvarosnak és törvényes utódainak a magyar nemességet díjmentesen adományozta. Az erre vonatkozó királyi kézirat a hivatalos lap mai számában jelent meg.

— **III. Endre király sírja.** A napokban a Várszínház lebontásáról és a budai vár végleges rendezéséről szóló hírekkel kapcsolatban felmerült az a régi kérdés is, vajjon III. Endre királyunk sírja nem volna megtalálható a Várszínház épülete alatt. A budai helyőrségi templomot a Tudományos Akadémia 1862-ben emléktáblával jelölte meg s a táblán írottak szerint az Árpád-ház utolsó sarjadéka, III. Endre királyunk a templom alatt fekszik. *Pauler* Gyula azonban, az Árpád-ház nagy történikusa, más véleményen van.

Egy újságíró beszélt a dologban dr. *Török* Aurél egyetemi tanárral és dr. *Pauler* Gyula országos főlevéltárossal is. *Pauler* ma is fenntartja, amit az Árpádokról szóló könyvében írt, hogy III. Endre földi maradványai másutt nem helyezhetettek el, mint a mai Várszínház alatt. Ez az épület IV. Béla király idejéig egészen II. József templom volt, évszázadokon keresztül a minoriták temploma, az utolsó Árpádot pedig, mint az egykorú íjgyezések is tanúsítják, a budai várbeli minorita-templom kriptájában helyezték örök nyugalomra. A mai helyőrségi templomot, amely azután mint a magyarok plébánia-temploma szerepelt, sokkal később építették fel, mint a Várszínház épületét s így III. Endre csontjai máshol nem is kereshetők mint a Várszínház alatt. Több ízben szó volt már arról is, vajjon a kérdéses templom nem állhatott-e a Disztéren amelynek környékén, eldugadott íjgyezések szerint szintén ósrégi zárda-templom állott. Ez azonban kizártnak tekintendő, mert eddigi kutatások teljes bizonyossággal a régi minorita-templomot jelölik meg mint III. Endre királyunk sírja helyét.

Dr. *Török* Aurél nagy örömmel olvasta, hogy a Várszínház és ezzel kapcsolatos épületömbök lebontása alkalmából a szobantörő történelmi és hazafias szempontra is már jó eleve felhívták a figyelmet. O maga is régóta foglalkozik a kérdéssel, rüperatot is adott ki az Árpád-ház temetkezési helyéről. Nem ítéltélenül bizonyos hogy III. Endre sírja a Várszínház alatt volna, de minden valószínűség és mellett szól, Ha csak a török idők alatt, amikor ez a templom mecsétül szolgált, a kriptát fel nem dűlték, vagy a jelesebb, kincsekkel jobban kezesített sírokat szét nem szedték, a királyi hamvak föl lesznek ismerhetők. A koporsó és a halott mellett levő ékességek korona kard, gyöngyök stb. mind elárulják, hogy kinek temetői dűszítették. IV. Béla király földi maradványait is ezeknek a apján agnoszkálták.

— **Wekerle felolvasása.** A *Pesti Lloyd-társulat* megkeresésére *Wekerle* Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke csütörtökön, e hó 30-án este 7 órakor a tőzsde termében előadást tart gazdasági fejlődésünk irányelveiről. Vendégeket szívesen látnak.

— **Merénylet a görög király ellen.** Egy bécsi könyvnyomtatás lapudósító azt a jelentést kapta Párisból, hogy odaérkezett hírek szerint tegnap egy ismeretlen ember merényletet követett el *György görög király ellen*. E hír szerint a király az Athén közelében levő Fáléron-parkban sétált, közel a gyönyörű tengeri fürdőhöz, amikor is egy bokor mögül előugrott egy ember, nagy késsel a kezében s rávetette magát a királyra. Egy véletlenül arra járó kertfelügyelő átkarolta a vadul hadonászó embert és elhárította a királynak szánt szurást. *György király sértetlen maradt*, a kertfelügyelő azonban súlyosan megsebesült. A merényletöt letartóztatták. Azt hiszik, hogy elmeháhorodott ember. A bécsi görög követségen az állítólagos merényletről még nem tudnak semmit. Egy felhivatalos athéni távirat pedig egyenesen alaptalannak jelenti ki a merényletről szóló hírt.

— **A Vázsonyi-ügy.** Tegnap este a *Demokraták* körben lefolyt gyűlésről a reggeli lapoknak a híre, hogy az *Egyetemi Reformpárt* mint olyan üdvözölte dr. *Vázsonyi* Vilmost, ebben a formában téves, amennyiben nem a reformpárt, hanem az egyetem egész magyar liberális ifjúsága üdvözölte őt. A liberális érzelmi egyetemi ifjak ma este a terevárosi Demokraták kör helyiségében népes értekezletet tartottak. Mint-hogy Vázsonyi újabb afőre a fiatal képviselő mellett lefolyt tüntetéssel bevezetőt, elhatározta, hogy ez idő szerint nem tartják szükségesnek a külön akció megindítását, de permanenciában maradnak, figyelemmel kísérve az eseményeket és amennyiben kívánatosnak látják, egy pillanatig sem fognak késlekedni a megfelelő intézkedések megtételével és a külön akció megindításával.

— **Tanári székfoglaló.** A budapesti egyetem pedagógiai tanszékére, amely *Lubrich* Agoston halálával másfél év óta üresedésben volt, a király dr. *Fünczy* Ernőt nevezte ki. Fünczy ma tartotta meg első előadását, amelyen megjelentek a többek között dr. *Medveczky* Frigyes, bölcsészeti dékán, *Bodnár* Zsigmond és mások. *Medveczky* bemutatta az új tanárt, aki erre megtartotta előadását az ifjúság sürű éljenzései közepette. Hangoztatta a nemzeti nevelés és a tanítás szabadságának szükségességét.

— **Egyetemi ifjak tüntetése.** Az egyetemen ma délelőtt apró litografált cédulákat osztogattak keresztény egyetemi ifjak aláírásával, amelyen tüntetésre hívták fel az egyetemi ifjúságot az autonómiai kongresszus ellenzék tagjai mellett. Az autonómiai kongresszus mai ülésén, az új városház közgyűlési termének karzatán meg is jelen a este felé vagy 80–100 egyetemi polgár s mintán előbb hűségezen végighallgatták a kongresszus tanácskozási, körülbelül ötvenen levonultak az új városháza kapuja elé, hogy ott egy kis tüntetést rendezzenek a kongresszusról távozó tagok mellett és ellen. Elsőnek *Ugron* Gábor lépett ki a kapun, akit harásny éljenzéssel fogadtak. *Ugron* szinte szaladva menekült az ovációk elől. Ezután még egy csomó éljen következett. Megéljenzettek minden püspököt és minden Zichy-t, aki kijött a városháza kapuján, hogy a fogadták szálljon; így kijutott az éljenekből gróf *Zichy* Jánosnak, *Csedzka* püspöknek, *Semrecsányi* püspöknek, *Rakovszky* Istvánnak stb. Egyszer azután gróf *Apponyi* Albert lépett ki a kapun. Pár pillanatra halálos csend támadt, majd egy kis éljenzés hallatszott, amelyet azonban hamarosan lepiszegett a vezető ifjak. Gróf *Apponyi* után *Horánszky* Nándor következett. Őt már zajos *abucgolás* fogadta, amit azonban nem vett nagyon a lelkére Horánszky, mert kálapját megemelve a zajongó ifjúság előtt, nyugodt méltósággal távozott. Készakarva-e, vagy merő véletlenségből gróf *Zichy* Nándor és gróf *Majláth* püspök maradtak utolsóknak. Gróf *Zichy* Nándor *Majláth* Józseffel, *Majláth* püspök pedig *Rakovszky* Istvánnal a karján távozott — természetesen gyalogosan. Az ötven i. juból álló tömeg egetverő éljenzésben tört ki és követte a távozó párokat a Váci-utcán át a Szerb-utcaá. E közben egyre hangzott az éljen és az *abucg* kinek-kinek érdeme szerint. A negyedik kerületi kapitányság épületéből ezalatt egy pár rendőr és egy rendőrtisztviselő került elő s két ifjú, akik a leg-harsányabb hangon *abucgoltak*, magukkal vitték a IV-ik kerületi kapitányságra. Gróf *Zichy* Nándor és társai egy, a Szerb-utca közepén álló bérköcsiba ugrottak be és gyors tempóban elhagyták, othagyva a még mindig lelkesedő ifjúságot. A tüntetők ezután szép csendesen elszálltak.

— **Házasság.** *Kranz* Lipót, a budapesti Mercur váltóüzleti részvénytársaság cégvezetője eljegyezte *Gold* Adolf temesvári földművelő leányát, *Margit* kislányt.

Poltzer Ferenc, alsónemzedi kereskedő eljegyezte *Lóvy* Lajos éneányát. Joánkát Alsónemzediről.

— **A téli hajóraj Fiumében.** *Fiuméből* távirják: A téli hajóraj mely három páncélos toronyhajóból, három korsirkálóból, hat torpedónaszádból és három torpedóhajóból áll, ma délután 4 órakor ideérkezett *Ripper* ellentengernagy parancsnoksága alatt. *Ripper* a *Monarch* páncélosan van. A tisztikar hivatalos lesz a kaszinó és kormányzó báljaira. A flotta február 2-ikáig marad Fiumében.

— **Megszarolt konzul.** *Riva* Pál caracasi (Dél-Amerika) olasz követ feljelentést tett a budapesti rendőrségen, hogy a Budapest (Rombach-utca 5.) megjelenő *Handels & Gewerbellatt* című zúglat meg akarta őt zsarolni. A múlt évi november 10-ikén megjelent számában azt írta a követről, hogy Sarajevóban mint konzul kiváló kereskedelmi tevékenységet lejt ki egy előkelő üzletnek az óén és e mellett nagyon kicuccsért. A szerkesztő elküldötte a lapot a követnek s a cikk árát egy zsaroló levélben követelte. A követ nyomban megtegte a feljelentést s a rendőrség megindította a vizsgálatot *Pap* G. a lap szerkesztője és a kiadója ellen (Bárd J. nyomdájá). Kiderült az is hogy a követ 1884-ben mint hivatalos konzul volt ugyan Sarajevóban, de nem fejtett ki semmiféle kereskedelmi tevékenységet sem akkor, sem azóta és Sarajevóban soha semmiféle üzlete nem volt és nincs.

— **A korcsolyás ember.** Végre megjelent a korcsolyás ember! A keleti pályaudvar felől jött ma este kilenc óra harmincöt percor a korcsolyát. De enyhe volt az idő és a Baross-szobor táján a gesztenyék asszony hangos nevetéssel köszöntötte. A korcsolyás ember azonban öntudatos büszkeséggel ment tovább. A Kerepesi-úton mégis elérte a végzet. Urak és hölgyek újjal mutattak rá, néhány gyerek pedig kíséretébe szegődött. Es mondogatták egymásnak.

— Bolond szegény!
— Pedig milyen fiatal!
— Jó kabátja van!

A csodálkozó serege így mind jobban gyarapodott. A Népszínház felé aztán már egy rendőr is figyelmes lett a dologra és méltóságos léptekkel közeledett a korcsolyás emberhez. Megállította és a szemébe nézett.

— Honnét jön?
A korcsolyás ember elbámult, meg is ijedt egy kicsit és teljes tisztelettel igyekezett kielégíteni a rendőr — előtte teljességgel érthetetlen — kíváncsiságát.

— A Csömöri-utról jövek.
— Mit csinált ott?
— Vacsoráztam.
— Mit evett?
— Hust meg birsalmát.

Kinos csönösség támadt. Józán ember miért eszik éppen birsalmát? A rendőr most már bátrabb lett.

— Hát mit cipeli ezt a korcsolyát?
A korcsolyás ember körülnézett az érdeklődő csoport között. A buzzgobok már a mentőkért akartak telefonozni.

— El akarom adni a korcsolyát. Finom, nikkelezett halifax, szij is van hozzá... — szölt nyájasan a korcsolyás ember. — Olcsódt adom, ma este kaptam ajándékba a sógoromtól...

A érdeklődők eltűntek. A rendőr is szőgyenkezve sompolygott a posztjára. A korcsolyás ember meg — hej, egy pár korcsolya nem csinál még jeget! — befordult egy mellékutca...

— **A barcelonai munkások és az állatok.** Spanyolországban nagy baj van. A szegénység, a munkátlanység, az éhség ott is felütötte a lejét, s mindentelő nagy a forrongás. Barcellonában az elkésere-dés a véletlekig emelkedett, s a forrongó munkások a város boltjai ellen terveznek már támadást. Fenyegetőznek, hogy az összes boltokat kiozsztják, de fenyegetőznek olyasvalamivel is, ami eddig még soha sem jutott észbe a tömegnyomornak. Az állatkertet fogják megtámadni — mondják — és megeszik az összes állatokat. Nagy lehet az éhség ott, ahol ilyen furcsa idea megterem, s ha a döntő pillanatban a barcellonai munkások mégse tudnának beleharapni minden állatkerti nevezetesség huszába, mindenesetre jó módját találták ki annak, hogyan kell dokumentálni leghatásosabban a nyomoruság sugalta kétségbeesést, hogy a keelő helyen komolyan vegyék őket.

— **Az elásott kinos.** Az utóbbi időben Barcellonából Budapestre több levél érkezik, amelyben egy szélhámos azt írja a címzeteknek, hogy Budapest környékén 875 ezer forint van bankjegyekben elásva. A levél írója kegyesen átengedi a talált küld neki, egy harmadát, ha a címzett uti költséget kifizeti, hogy Budapestre jöhessen és megmutassa a kinos helyét. A rendőrség óva inti a közönséget, hogy fel ne üljön a szélhámosnak és a legesekélyebb összeget se küldjön neki.

— **Leógett kastély.** Pusztító tüvészezlő került deési tudósítónk. Báró *Bornemisza* Károly Szolnok-Dobokamegye főispánjának *debreki* kastélya ugyanis a napokban porig égett. A kastélyban abban az időben, amikor kigyuladt, senki sem tartózkodott s így mentőszől szó sem lehetett s így az értékes, szép épület egész berendezésével együtt a tűz martalékává lett.

— **Osztrák léghajósok tervel.** A bécsi Aero-klub tegnapielőtti évi közgyűlésén *Süßner* Viktor elnök beszédében bejelentette, hogy a jövő évben nagy földadatok akarnak megoldani. Meg fogják ugyanis kiseríteni, hogy a Földközi-tengeren *Arikából átrepüljenek Európába*.

— **A rokkant katona revolvere.** A minap ülést tartott Belgrádban a szkupstina. A tanácskozás hírtelen megakadt, a szerb honatyaik rémülten ugrottak föl útkézből s valaki elküldött: *Merény! Kün lövések dördültek el; egészen közel a tanácskozás színhelyéhez. Nagy lett a zavar. Mindenki az ablakokhoz rohant s kitekintett az utcára. Ott egy pár ember egy öreg, rokkant katonával dulakodott, akit csakhamar letepertek. Revolver volt a kezében, néhány töltés hiányzott belőle. Azután vallatták. A szegény öreg elmondta, hogy háborukban ontotta a vért Szerbiáért s most nincs betevő falatja. Kérvényt adott be valamiesko alamizsnáért a szkupstinához, de nem kapott rá választ. Most e revolverlövészekkel akarta magára terelni a honatyaik figyelmét. Ez sikerült is. De a mostani pénzügyi viszonyok közt a végső célját aligha éri el. Szerbiában ugyanis még kevesebb a pénz, mint nálunk.*

— **Bélyegtoivajok Bulgáriában.** A Bulgáriában idős *Koleko* orosz államtanácsos, aki másfél éven át szorgalmasan tanulmányozta Bulgária pénzügyi viszonyait konstatálta, hogy az államnak bélyegekből beelőző jövedelmei rohamosan esőknek. E jövedelem-csökkenés olyan nagyfokú, hogy amíg tavaly *nyolcszáz* ezer lei került bélyegekről az államkasszába, az idén csak 259.000 leit voltak be. A felfedezés nyomán legott megindították a vizsgálatot s kiderült, hogy eddig ismeretlen tettesek büns manipulációi folytán, mintegy két milliónyi kára van a kincstárnak. A rendőrség eddig hat személyt ellen adott ki elfogatási parancsot. Ezek között van *Kapanoff*, a szófiai *Primaria* gazdája, a *Sapundschiff* testvérek, *Pencin*, *Spasoff*, akinek 10.000 lei értékű bélyegot találtak. *Spasoff* azt állítja, hogy a bélyegeket egy *Markott* nevű macedóniai embertől vette, aki azonban megszökött. Ezt darabig az általa nyomda igazgatójára is gyanakodtak, aki a bélyeglopást megelőző napon elutazott Ruzsokba, de onnan ma visszatért.

A bélyeglopásnak már megteremt az első tragédiája, mely a rendőrséget egészen más nyomokra vezette, mint amelyekben eddig kutatott. A vizsgálat során ugyanis súlyos gyanu hárult *Jokew* Dikora, a jeles szófiai ügyvédre és politikusra, akit tegnap éjjel elfogtak. *Jokew* a cellában írásban bevallotta büntettségét, azután *megmérgezte magát*. *Jokew* a *Petrow*-féle reformpárt egyik vezérének volt és *Petrow* miniszterelnöksége alatt nagy szerepet játszott. Büntettség gyanúja miatt ma még *Budesky* tüzérszázados és *Bobolomow* mérnököt és volt képviselőt is elfogták a rendőrség.

— **Zsur a magyar nők műkiállításán.** Ma volt az *Ötödik* zsúr a magyar nők műkiállításának termében. *Négy olasz írónő* olvasott *Zemplén P.* Gyuláné, aki igen érdekesen megirt munkájában *Serao* Matidót. *Nerái*, *Ada Negri* és *Annie Vivanti* ismertette, mint akik ez idő szerint az olasz próza és poezis legkiválóbb művelői. A felfogásnál úgyesszen oldotta meg nem épp könnyű feladatát. Az írónők életrajzát, egyéniségét ismertette, kerülte a száraz lexikon-adatok telosorolását, hanem e helyett lelki világukkal, öglakolgot, a képet ott, ahol ez talán hiányos lett volna, legszebb műveiknek egy-egy részletével egészítve ki. Sokáig tartó, viharos taps jutalmazta az élvezetes felolvasást. Ezután *Hermann Iona* egy bájos, fiatal leányka játszott a hegedűn *Vieuztemps* Reverijével. *Wieniaszky* Mazurkájával és *Hubay* egyik magyar dalával igazi tehetségének adta tanujelét. A műsor befejeztével a szokásos teázás következett.

— **Panasz. Dubraviczky** Márton, úpesti polgár ma szerkesztőségünkben elpanaszolta kelemelenségét, melyet a *Concordia*-malom körül felügyelő rendőrök szereztek neki. Dél felé — így mondja el az esetet *Dubraviczky* — a *Concordia*-malom táján vártam a villamos kocsiira s ezenközben az égő malomot nézegettem. Hirtelen egy rendőr termett mellettem s megragadva a kabátomat, meglokkolt s durván rám szólt, hogy takarodjam. Azt eletem, hogy a villamos kocsiira várok s nem tudom miért kellene eltakarodnom, holtot ondesen és békességesen viselkedem. Ekkor a rendőr rám rivált, hogy ne telesseljek, mert rögtön lecsukat s megvasaltat.

— **Adófizető, tisztességes polgár vagyok** — mondtam — s igazoltam magamat. Mindezt nem imponált a rendőröknek, hirtelen megragadtak s azt is parancsolták, hogy vasaljanak meg. A rendőrségre hurcoltak, két órán át fogva tartottak ott s végül husz forint fizetésért bűntettek meg.

— **Körözött gyilkos.** A pozsonyi rendőrség egy *Ariav*y József nevű 24 éves suhanat köröz, aki Pozsonyban agyonszurta egy barátját és két társát súlyosan megbesejtette. A szökevény gyilkosokról csak annyit tudnak, hogy Bécs felé menekült s hol *Ariav*y hol *Hariav*y néven szerepel.

— **A vörheny-szérum.** A vörhenyből főlyógyult betegek véréből, dr. *Leyden*, a berlini klinika tanára, új szérumot készít, mely a vörheny-betegeket megóvjá betegségtől komolyabb következményeitől. A szérummal való beoltás az embert immunissá teszi a vörheny bacillusai ellen. *Leyden* eddig tizenöt beteget oltott be uj találmányu szérumával s valamennyi főlyógyult komoly betegségtől. A szérumot csak felnőtteken próbálta ki s most u'abb kísérleteit gyermekeken végzi.

— **Elfogott betörőbanda.** A minap — mint jelentettük — a rendőrség egy hét tagból álló betörőbandát kerített kézre, az orgazdával együtt. A rendőrség folytatta a nyomozást és tegnap kézrekerítette a banda nyolcadik tagját. Ez *Laszkovszky* Alajos, bécsi születésű, 25 éves, lopásért négyszer büntetett késes és közsörös. A rendőrség éppen akkor tartóztatta le, amikor az egyik utca sarkán közsörűt a késeket és ollókat. A rendőri nyomozat során kiderült, hogy a banda orgazdája, *Höcöl* Bertalan ékszerész, nemcsak ennek a bandának volt az orgazdája hanem a zsebotolvajok is hozzávették a zsákmányokat. Így megtalálták *Höcöl* né a *Barbi*-hangversenyen ellopott aranyórát, azonkívül több olyan zsebotolvajlásból eredő értéktárgyat, amelynek gazdája már nem jelentkezett. Erre a betörőbandára rábizonyult az a nagy betörés is, amelyet *Forster* százados lakásán követek el. Ebből a betörésből több értéktárgyat megtaláltak *Höcöl* né, azonban még nem került meg egy ezüst cigarettaszelence, amelynek belső oldalán *Bemazky* Géza neve van saátkezüleg bevésve, egy emlék evészköz, amelynek minden darabjának a nyele egy ezüstből készült lólab, egy pár arany négylevelű löheret ábrázoló kézelőgomb, közepén briliáns kövel. Az orgazdánál talált temérdek arany- és löveg ezüsteneműekben eddig csak négyen ismertek tulajdonukra. A zsebotolvajásoknál és lakásosztogatásoknál károsultaknak saját érdeke, hogy megnezzék a tárgyakat, vajjon nincs-e az övéké is közöttük. Ezért a lökapitányaság felkéri a károsultakat, hogy jelentkezzenek a lökapitányaságon, Zrnyi-utca 2. II. em. 71 ajtó alatt.

(x) **Ákácia arokrém** 2. korona, akácia-szappan 1. korona E legkedveltebb széptő és tisztító készítmények törvényesen vannak védve. Kaphatók a gyógy-szeítárakban. Főraktár: *Krieger* György gyógyszer-tára, Budapest, *Caivin*-tér.

(x) **Tartalékos tisztek** legnagyobb bizalommal fordulhatnak egyeduralkodó beszerzése végett *Tulor* *Mór* és *Társ*a intézetéhez, Budapest, IV. Váci-utca 85.

A Concordia-malom égése.

— A *Buda*pesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 24.

A soroksári-úti hatalmas malom ma is ég még. Füstje belepi az egész Ferencvárost és a Józsefvárost is. A *Keresepi*-uton már megcsapja az ember arcát az az édeskes, émelgyős buz, amit az égő liszt terjeszt. A malom képe pedig a tökéletes romlás. Mintha a romboló tűz arra vállalkozott volna, hogy megmutassa, hogy micsoda pusztításra képes — órák alatt. A hatalmas, öt-hat emeletnyi magasságba épített falak összedültek s megközelíthetetlen, tüzes, itt-ott föllángoló romhalmaz mutatja az épület helyét, amiben még tegnapelőtt száz és száz ember kereste meg a kényerét. S igazán félteládozó emberi munka az, ami lehetővé tette azt, hogy mára még több nem lett a koldus. Felejtethetlen borzalmas látvány az, a hogy verekedett a tüzzel a szomszéd gyárak, malmok tetején az almból fölvert munkásnép. Fehér árnyak az iszonyu magasságokban, mindenik az életét kockára tette azért, hogy el ne hamvadjon az a kényerő ház is, amelyből ő viszi haza családjának szombatotkint a pénzeszkét. A tüzők pedig olyan halál-megvetéssel dolgoztak, hogy részesedtek is a halálban. Kettő kiesett a sorból...

Az a csatlóer az éjjeli sötétségben, a maga nyüzsrő, kiabáló embertömegével, a vezényszavak zajában s a puffogás közepette, ahogy föl-fölrobant ahogy egy liszteskamra, amint tovább és tovább rohant a tűz — beláthatatlanság volt, mint akármicsoda olyan terep, amelyen ember emberrel küzd s nem egy olyan hatalmasmal, amivel nem bír. Nemesak a látvány hatalmas, gyilkos szépsége volt az, ami lefoglalta a néző minden érzékét. Rettenetes volt az a száz és száz szereplőre berendezett borzasztó dráma, aminek az utolsó akkusa ott játszódott le a *Concordia* görög-tüzenek világításában. A kényer nélkül maradtok látogatója. — Egy-egy ilyen borzasztó éjszakai jelenet a maga zürzavarában, a maga rémü-

letes világitásában arra való, hogy megbomlaszsa az ember agyát. Azért hát soz sem lehet arról, hogy ma, mikor az ablak réssein át az írószobánkba még mindig a tegnapi tűz füstjét hordja be a szél, beszélni tudnánk arról, hogy meg kellett-e halni ennek a *Horvay* meg *Semikó* nevezett két hősnék. Valami olyas impresszió kezd azonban felülkerekedni bennünk, hogy: nem. Ezeknek az embereknek a halálába belejásztott egy kis könnyelműség is. Az épület égett. Egy malomégés tüzét fékezni nem lehet azzal a készültéssel, amivel az a néhány tüzőtöltő el volt látva, aki a tüznél először megjelont. Különösen nem abban a stádiumban, amiben a tüzet a tüzőtöltő találták. Nem vagyunk eléggé otthonosak a tüztöltés technikájában, azért kissé bátortalanul mondjuk ki, hogy ha odavezényelték azt a két embert, ahonnan belezuhanatak a tűzbe, ugy könnyelműség okozta a halálukat. Ha pedig oda-bocsátották őket, gondatlanság a haláluk okozója. — Őket már feltámasztani nem lehet, jövőre azonban jó volna talán gondolkozni ezen kissé. Nem tüzőltási kunsztokat kell végeztetni ezekkel a szegény emberekkel, hanem józan munkát, olyant, ami a lehetőség határain belül akar elérni eredményeket. Egy dolog pedig egészen bizonyos volt már tegnap, nemesak ma, amikor már a maga egész rendkívüli arányaiban kialakult a pusztulás. Egy krajcárral se lett volna kisebb a tűz okozta kár e nélkül a két tüzőtöltő-halál nélkül, mint amekkorá igy. — Azt beszélnek különben, hogy harmadik halottja is van a tüznek és pedig az önkéntes tüzőtöltők közül.

Lenne több is, legalább is négy, ha egy szerencsés ötlet nem segít négy olyan tüzőltőn, aki már oda volt szánya a halálnak.

A malomból már nem lehetett semmit se megmenteni. Még csak a főépület folytatóságos része, egy szintén hatemeletes épület állott épen. Ennek a tetején, a tető gerincén végig vont keskeny hidon négy tüzőltő teeskendezett a tétőt, hogy nehogy tüzet fogjon kívülől. Azalatt pedig tűzbe borult alattuk a tető belülről, amire nem is gondoltak és a mit 6k nem láthattak meg. Lenn a tömeg azonban észrevette a veszedelmet s egyszerűen ezer meg ezer torok ordított föl hozzájuk, hogy meneküljenek s éppen annyi ember szívében fagyott meg a vér, amikor látták, hogy az iszonyu zivajban nem képesek megérteni velük a veszedelmet, amiben forogtak. Azok odafenn csak tovább dolgoztak. Erre következett el a jó ötlet és hála Istennek! — éppen idejében. A katonaság fölött rendelkező egyik őrnagy egy trombitásnak megparancsolta, hogy fuszja a trombitáját tele tódóval és addig, amíg azok odafenn figyelmesek nem lesznek reá. És a zürzavaros, kétségbeesetten lármás, jajgatással, égő gerendák ropogásával telített levegőben fölhangozott erőszakos, szokatlanul durva, recsegő hangon a kürt. Erre csakugyan figyelmes lett fenn a négy tüzőltő s megértve, hogy miről van szó, még idejében menekült. Az őrnagy ur büszke lehet az idejára s ha egyszer kimenője lesz a négy tüzőltőnek, hát hívják meg egy ital borra azt a trombitást. Nem igen hiszzuk, hogy ugy hirtelenében akadna trombitászo, ami ilyen derekas munkát végzett volna.

S még valamit. Az egyik halott tüzőltőnek felesége és két gyermeke maradt itt közöttünk. Tegnap még feleség és ma már özvegy *Szamlkóné*. Az özvegységben a legnagyobb csapás az, amin emberileg segíteni nem lehet, az hogy az asszony elvesziti az élete társát. Azt az embert, akivel nem a legközelebbi tűzvész, hanem egy életre egyesült. Az urát föl nem támaszthatjuk, de legalább tegyük elviselhetővé az özvegyiséget. És erre első sorban a főváros van hivatva. De kötelessége a fővárosnak az is, amit — tudomásunk szerint — ez ideig még elmulasztott, hogy minden tüzőltőjének az életét biztosítsa és pedig olyan tisztességes summára, hogy az esetleges szerencsétlenség után ne váljék többé aktuálissá az a kérdés, hogy miből él meg egy olyan embernek az özvegye, aki a kötelességo teljesítése közben a zsarátrok-tengerbe zuhan.

A *Concordia*-gőzmalomban — amelynek veszedelméről mai lapunkban már megemlékeztünk, — még mindig dolgoznak a tüzőtöltők, akik rettenetes munkát végeztek az éjszaka a romboló elemmel való küzdelemben. Óriási pusztítást vitt végbe a tűz a nagy telegen. Nemesak maga a régi malom pusztult el, de kigyuladt a gabonarakár is, sőt a tűz belekapott az új, hatemeletes malomba is, s egy részét annak is elhamvasztotta.

A nagy veszedelem — sajnos — emberáldozatot is követelt. Amikor már javában égett a régi malom épület, *Molnár* őrparancsnok vezetésével vaslótár

A modern magyar konyha kodexe:

A HÉT SZAKÁCSKÖNYVE.

Kincsestára minden gazdaasszonynak.

Kiegészítője minden szakácskönyvnek.

Ára díszes kötésben öt korona.

Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhatalomban, József-körút 18.

Lavacka csővezető és két tüzőtő mászott föl az épület tetőjére, hogy onnan oltják a tüzet. Alig értek föl a párkányra, amikor az épület belsejéből hirtelen erővel kicsapó lángtól mind a négyen elájultak. Az őrparancsnokot és a csővezetőt ájultan elvitték de a két tüzőtő, *Herczeg János* és *Semilki* belezuhan az égő liszt és korpa közé, ahol menthetlenül elpusztultak. Az általános nagy fölfordulásban nem is vették azonnal észre, hogy két tüzőtő hiányzik, bajtársaik pedig el voltak ájulva és így nem mondhatták meg, hogy nem egyedül másztak föl az épület tetőjére.

Az épületet, amelyben a tűz támadt, hatalmas tűzfallal választja el az új malomépülettől és a nagy gépházától. A kis gépházat azonban, amely derékszögű alatt van hozzáépítve, semmi sem védte és három óra tájban ez is meggyulladt és a terjedő tűz lenyerte a kis gépház mellett lévő raktárépületet és elevátort is. A tűzfallal mögött az új malomépület tetőjén négy tüzőtő állott, hogy a tűz terjedését megakadályozzák. A tűzfallal áttevő gerendáktól, amelyek elégették és a kis gépházról löcsapó lángoktól azonban tüzet fogott az új malomnak belseje is, amit a tetőn álló három tüzőtő nem veit észre. A nézőközönség soraiban rémült kiátozás halatszott.

— Eg a tüzőtők alatt a tető! Meneküljenek!

Híaba volt azonban minden láma, kiabálás, a tüzőtők nem ballották meg s valóságos hősiességgel állták meg helyüket, nem is sejtve, hogy alattuk pusztít a tűz s ók minden pillanatban ki vannak téve a biztos halálnak. A közönség soraiból többen *Bossányi* rendőrelügyelőhöz fordultak, hogy mentse meg a tüzőtőket. A felügyelő értekezett egy órnaggyal, aki aztán egy bakakürtöt állított föl s megparancsolta, hogy jujjon bele, ahogyan csak a tüdeje engedi. A kürtös beolvajt s percekig harsogott a vészres riadó. Főnn a magasban végre meghallották a tüzőtők s figyelni kezdtek a trombitaszóra. Katonatiszt és rendőr, tüzőtő és civil kalappal kendővel intégetett fölfele. A tüzőtők nem értették meg a jeladást s megint hivatásuk teljesítéséhez fogtak. Még egy óráig állták a hőseget, aztán félig elalélva lekusztak létrán. A közönség éljenzéssel fogadta őket.

A malmot a szűk Dandár-utca választja el a Zwack-féle szeszgyártól, amelyben tömérdek áru van fölhalmozva. A legnagyobb veszedelem rejlett ebben. Ha a hőségétől főrobant volna a gyár, menthetetlenül elpusztult volna az egész környék. A rendőrség messze hátra szorította a közönséget. Már égett a Dandár-utca bal felén elbuzdott gabonarakár; a jobb oldalon van a gyár. A védekezés nehéz volt az óriási hőségben. Vízhataggal árasztották el az utcát, a szeszgyár tetőzetét; a víz olyan sűrű gőzben párolgott el, hogy mindenki azt hitte, ég a szeszgyár. Több száz katonát rendeltek a szeszgyárba, hogy minden bordót gurítsanak ki az utcára. A katonák nekivetkőzve hihetetlen gyorsasággal teljesítették a munkát s ezer spirítusszal, likőrrel s egyéb szeszszel telt hordó felőre alatt az utcán hevert, messze a tűz helyétől.

Az óltás munkájában többen megbesbesültek. A mentőknek, akik három kocsival vonultak ki, elég dolguk akadt. A sebesültek közül *Nagy László* tüzőtőt, aki súlyosan sebesült, a Rókusba vitték. Első segélyben részesítették: *Chlavacka* Ferenc őrparancsnokot, *Kovács* István csővezetőt, *Molnár* Nándor tüzőtőt, akik a pokoli hőségben elájultak, *Kevei* Sándort, *Bücs* Antalt és *Katona* Jánost, akik égési és zuzott sebeket szenvedtek.

Hajnalig tartó emberföltött munka után sikerült végre lokalizálni a tüzet. A hatalmas főépület még telve volt égő zsarátnokkal, a raktárakban pedig fojtó füsttel égett a buza és a liszt. Ma egész napon át dolgozott a gőszivattyú és tizenkét csővön át ontották a vizet. A balparti órségek éjféltől ma délig étlen-szomjan folyton szolgálatban voltak; ezeket délből *Markusovszky* segédtsízt vezelte alatt a jobbparti órségek, a központi tartalékosapat és husz önkéntes tüzőtő váltották fel. A lassan égő gabona és liszt mellett legalább egy héten át kell tüzőrségné lenni.

A nagy gabonarakárnak a teteje leégett és attól fogott tüzet a gabonatómeg felső rétege; déljárt hozzáfogtak a raktár oldalának kitérőjéhez, hogy az alsó réteg gabonát esetleg megmentésük.

A gyár munkásai közül eltűnt *Devecshányi* Mihály 40 éves koptató-munkás, aki az éjél a leégett malomrészben dolgozott. Nagyon valószínű, hogy Devecshányit talán álmában lepte meg a tűz, vagy munka közben a betóduló füst kábította el s így alighanem ő is bennveszett. Híre járt annak is, hogy egy *Buncsu* nevű önkéntes tüzőtő is eltűnt.

Ma reggel történt, hogy *Berkovics* Imre 20 éves önkéntes tüzőtő egy kőtemeletes falról lezuhant. A mentők bekötötték véres, bezuzott koponyáját és haza akarták vinni; de nem ment haza, hanem tovább folytatta öneléldozó munkáját.

A Concordia-malomban ez nem az első tüzeset.

Legutóbb 1898-ban pusztított ott nagyobb tűz s akkor is óriási volt a kár. A malom, a berendezés, a liszt és gabonakészlet három millió korona erejéig volt biztosítva.

A rendőri sajtóiroda ma délbén a tüzőről a következőket jelentette:

Ma éjél 12 óra után a IX. ker. Soroksári-utca 90. szám a-att levő Concordia-gőzmalom kigyulladt s most is ég. A tűz a malom északi épületének 5-ik padlás 6. kamrájában támadt. Mire a tüzőrség a helyszínre kivonult a tűz az egész malom épületére kiterjedt és ezt lángtengerré változtatta át. Reggel 5 óra felé a Soroksári-utcarra eső egész rész teljesen kiégett, 5 óra után a két épületet összekötő rész és az egész déli épület teljesen elhamvadt s csak az igazgatóság épület s az északi rész ele volt nagy erőmelegszítéssel megmenthető. A tűz lokalizálva van. A szomszédos gyárakat és épületeket idejekorán megvédték, de a déli épületben mivel ott raktárak vannak, az ott fölhalmozott anyag esetleg biztonságosabb ideig éghet. Mindjárt az első támadás alkalmával, mikor még a tüzőtők az épületbe is behatoltak, *Semilki* és *Herczeg* nevű városi tüzőtők is bementek — s azóta elvessztek. Valószínű, hogy a nagy lisztrobbanástól rosszul lettek, s miután a többi is alig bírt menekülni, — bennégték. Ez eset alkalmával még eddig hat tüzőtő és két gyári munkás szenvedtek kisebb-nagyobb sérülést, kiket a mentők részesítettek első segélyben. De kórnába csak egyet szállítottak. A kár körülbelül 2½—3 millió korona épületben és anyagban. A ferencvárosi előjáróság, mint I. fokú tűzrendészeti hatóság holnap délelőtt 11 órakor tartja meg az elbavadt Concordia-gőzmalomban a tűzvizsgálatot.

Zivataros, sötét éjen . . .

Egy unatkozó angol tudós alapos vizsgálat alá vette VII. Edvárd király családját és visszamene egész IV. Jakab skót királyig, megállapította, hogy Edvárd király 4043 cseppnyi véreben mindössze egyetlenegy csepp angol vér van és ez Tudor Margittól, IV. Jakab király hitvesétől ered. Két csepp francia vére a szerencsétlen Stuart Máriától való, a többi 4040 csepp német.

Zivataros, sötét éjen

Edvárd király alszik mélyen,
Künn csupán az örök járnak,
Mint halgató, sötét árnyak.

Az éjfél már közeledik,
A világ lecsendesedik,
S a király az éjszakában
Alszik némán, alszik lágyan.

De a szívkamrája hangos,
Munkálkodik a cimbalmos,
Kurjongatnak a vércseppek,
Szinte, szinte táncra kelnek.

Főtűtő! terringettét,
Ide a legjobbk sörét,
A királynak német vére
Mulassa ki magát végre.

Vén hangszálag, húzzad jobban,
Táncolni való kedvem van,
Mert van nekünk, kár kimélnünk
4040 csepp vérünk.

Bekopognak az ablakon:
Ne zúgjatok olyan nagyon,
Stuart Mária két cseppje
Alunni vágy, azt tüzente.

„Mít nekünk a Stuart Mária,
Két csepp nem fog imponálni,
Húzd hangszálag, csak azért is,
Ha mindárt a sejtémert is!”

Megint jönnek, kopogtatnak,
Csendesebben vigadjanak,
Ó felségo angol cseppje
A búr háború betegje.

Egyik sem ad feleletet,
Kihörpentik söreiket,
Végét vetik a zenének
S halgatnak a véredények.

FŐVÁROS.

(*) **Uj iskola a II. kerületben.** A II. kerületi ország-utú iskolaszék ismételten megsírgette a tanácsnát, hogy a szűk és alkalmatlan bérházban elhelyezett lövőház utcai iskola részére állandó épületet emeltesse a főváros hatósága. Ebben az ügyben az ország-utú polgárság is mozgalmat indított és tegnapi az iskolaeépület tanácsstermben népes értekezletet tartott. Az értekezlet, *Farkas* Elek igazgató-talánító előterjesztése alapján elhatározta, hogy nagyobb küldöttséggel megy *Halmos* János polgármesterhez és az illetékes többi ténnyezőkhöz, az iskola építésének az elrendelése érdekében. A kül-

döttség *Szekula* Gyula vezetése mellett tisztelget a polgármesternél, *Matuska* Alajos és *Róssavölgyi* Gyula alpolgármestereknél, s dr. *Bárczy* István tanácsosnál. A küldöttség mindenütt azt a biztató kielentést vette, hogy amennyire azt a főváros mostani kedvezőtlen pénzügyi helyzete megengedi, az iskola építését siettetni fogják.

SZÍNHÁZ, ZENE.

„**Blaha Lujza**, ez a vérbéli magyar művész, ha nekimegy a nagy világnak és magyarul, úgy ahogy az este, eljászsa a szókimondó asszonyiságot, eljászsa e darab legnapjényesebb szerezésében, Párisban több dicsőséget és vagyont szerez vele, mint amennyit csak sejtése is lehet babérokkal megrakott pályáján. Itt tartotta a mi önzésünk és a nagy magyar szive. Kényelemseretele is talán, ami nem szemrehányás, sőt öröm, mert nem szivesen osztokodunk abban, amit nagyon szeretünk. Azon az estén, amikor a darabot sikere legizsább idejében, Párisban láttam a vásári zajban zsbongó bulvárra büszkén kiszögellő színházban, az orosz cár halálát jelentették éppen a felvonásközökben betódult újságírások, de a pulverzajt levegőben se tudott kialakulni a cimszerép ábrázolójának játéka olyan gazdaggá, a tradícióval annyira telített, olyan fordulatosá, levegőben olyan franciává, értékben olyan egészszé, amilyen e magyar asszonyé, aki teremtett színésznője egy egyoldaluan nemzeti, abban is nagyon osztályos műfajnak. Később láttam ugyanezt a nagy francia színésznőt itt Budapesten rossz környezetben. Akkor meg éppen halvány volt a mi nagyszerű asszonyunk mellett. De maga Blaháné is ma gazdagabb öietesebb, szinesebb, elragadóbb, melegebb és vidámabb volt, mint valaha. Gyönyörű volt a színház is: szorongásig tele közönséggel, amely elragadtatással nézte a magyar deszkák e nagy áldását irisszegének, jókedvének, ihletének és roppant szinpadai tudásának teljességében. Tuláradó örömben a közönség persze bőkezű volt elismerésnek külső jelentkezéseiben. De ha kétszeres erőre kap is tapsoló kedve, nem adhat annyit, amennyit kapott. Fejedelmi jelenség volt *P. Lukács* Juliska asszony. Beszédében, játékaiban kitűnő drámai akcentusokban erős, Blahánéval való jelenésben feltűnően szabatos és distingvált. Kár, hogy csak ritkán látni és valamely drámai szinpad állandóan le nem köti magának. Az egész előadás igen tisztességes, gondos, figyelmes. Nehány mellékszereplőn akad kivetni való legjeljebb. Olyk gyöngye, de egy se nagyon bámtó azért. Igen derekasan állja ellenben *Szirmai* Napoleon feladatát, amely a szinpadon se könnyű. Baj, hogy a maszk hűségére gyakran annyira vigyáz, hogy játéka követeléseiről megelégedezik. No, bizonyára tetszik így a publikumnak, hát azért. Végre ez is fontos. Igen okos, nyugodt alakítás a *Solymsói* a ravasz Fouché szerepében. Ha feltámad a darab, kész haszna a Népszínház játékréndjének. A magunk igyekezetén felül majd a közönség is gondoskodik róla, hogy szertemenjen az előadás jó hire. (—)

„**Yvette Guilbert a Vigaszínházban.** A *vigaszínházi* Yvette Guilbert-esték iránt, melyek hétfőn, 27-ikén kezdődnek, már előre is rendkívüli nagy érdeklődés mutatkozik. A francia „chanson- királynő” a hét eleje óta Bécsben vendégszerepel, még pedig fokozódó sikerrel. A társulat előadásait, különösen kezdetben nagyon megnehezítette a cenzura, amely a leghatásosabb szövegeket betiltotta. Nálunk persze ilyenmitől nem kell tartani, és a művész a maga kedvére állíthatja össze műsorát. Ennek főjellege az élethűség, a verizmus, amelyetől távol tartják a coohumeriát. A közreműködők egy része a saját szerzeményeit adja elő, mint például *Fragarolles*, aki *Bicieres* árnyképehez szöveget és zenét írt. Dr. *Montoya* Gabriel az első napon a *Berceuse bleue* és a *Tespieds* című dalát adja elő. *Villé*, a híres dalénekes csak mint „interprete” szerepel. Maga Yvette Guilbert is interpeteként mondja magát. Yvette Guilbert és társulata három estén át lesz vendége a *Vigaszínház*nak.

„**Hírek a Népszínházról.** A Népszínház nagy sikerű új operettje, az *Ádám és Éva* holnap, szombaton és holnapután, vasárnap este újra színrekerül *Kéry* Klárával és *Raskó* Gézával a két cimszereplővel. — Vasárnap délután *Bokor* József förténelmi népszínműve, a *Kuruczfarang* kerül színre, *Blaha* Lujza asszonyval. A darab többi nő szerepét *Kecscshányi* Sarolta, *Bojár* Tereska, *Kápolnai* Irén, *Sipossné* és *Issóné* játszzák.

„**Wyns Charlotte** holnap, szombaton bucsuzik a budapesti közönségtől, amelynek rokonszenvét kíváló művészetével annyira meghódította. A művész utolsó fellépteül a *navarrai lány* cimszerepét választotta, melyben ezúttal negyedszer lép föl rövid vendégjátéka alatt. A *navarrai lányt* megelőzi a *Bajazzó* előadása, amelyben Caneó szerepét *Castellano* V. Emanuel vendég énekli, Tonióban pedig *Dalnoki* Viktor, a Magyar Színház tagja lép föl.

**** A Népszínház bérléte.** A Népszínház bérléte ügyében a népszínházi bizottság végrehajtó albizottsága tegnap délután folytatlag tárgyalta Porzsolt Kálmán, a jelenlegi bérlővel, aki ilkörté a bizottság tagjait, hogy a Népszínház könyveinek átvizsgálásával győződjenek meg vagyoni helyzetéről s ajánlata reallátásáról. E ilkörté megjelölve, tegnap délután megjelentek a Népszínház igazgatói irodájában Kékh István udvari tanácsos, Hellai Ferenc országgyűlési képviselő, Mészáros János kir. tanácsos és Rényi Dezső városi főjegyző, akik előtt Porzsolt okmányilag igazolta, hogy a Népszínház üzletében iekvő tiszta vagyona, a terhek leszámításával, több mint háromszázezer korona. A vagyoni jelentékeny része természetesen a színház felszerelésében van s ezenkívül 20.000 korona készpénz fekszik óvadéku a főváros pénztárában, körülbelül ugyanannyi a megvásárolt, de még elő nem adott darabok anyagában, kétszer annyi a tagoknak adott előlegekben s ezeken felül nagy meglepődésére szolgált a bizottsági tagoknak, hogy a napi pénztár pénzkészlete 89.294 koronát mutatott fel. A végrehajtóbizottság a jövő hét fol amán fog ülésezni s csak azután fog jelentést tenni a népszínházi bizottságnak. Porzsolt Kálmán anyagiainak e példás rendezettségére s bizonyítja, hogy a Népszínház bérléte-ügyének a jelen viszonyok között az a leghelyesebb megoldása, ha a bizottság a jelenlegi direktornak adja bérléte további öt évre a színházat. És jelentős művészeti szempontok követelik, hogy a végleges határozat menél előbb biztosítsa a művészeti vezetés folytonosságát.

**** A Dada nótája.** A következő nyilatkozatot kaptuk:

A Vígshízház legújabb nagysikerű darabjában, *Bródy Sándor Daddájában* egy rövidke dalt mondanak el, a *Valamennyi jéhr kokas mind hamis* kezdetűt, amely évek óta ismeretes. Ez a nóta az én szerény szerzeményem és évekkéle ezelőtt jelent meg „Szabolcsi nóták” című gyűjteményemben. A Vígshízház színpadján nagy meglepésemre mégis azt olvasom, hogy Kun László karmester ur műve. Engedtessek meg nyilvánosan óvást emelnem az ellen, hogy az én szerény szerzeményemet idegen név alatt hirdessék. A közönség megítélheti ennek az eljárásnak különös voltát, amelyet még súlyosbít Kun László urnak az a furcsa kijelentése, hogy dalomnak csak a szövegét használta föl s más muzsikát irt hozzá. Amde hogy Kun László urnak, a Vígshízház karnagyának van-e joga az én szövegemet tudom és beleegyezésem nélkül a saját neve alatt szerepeltetni, azt az erre illetékes fórumok döntésére bízom.

Maradtam kíváncsi tisztelőtel

B. Fehér Jenő.

**** Vendégzereplés.** Nagyváradról táviratozza tudósítónk: A nagyváradi színházban két estén át Sarkadi Adél, a Rákosi-színésziskola nagytehetségű végzett növendéke vendégzereplott. A babában és a San Toyban játszott a fiatal művésznő; szép hangja és temperamentumos játéka feltűnést keltett. A debütáns mellett lelkesen ünnepeleék a társulat primadonnáját Lányi Editet, aki a Magyar Színházhoz szerződött. Sarkadi Adél legközelebb Kolozsvárról vendégzerepl.

**** Hangversenyek.** Koenen Tilly dalénekesnő dalestélye iránt, mely hétfőn január 27-én lesz a Royal-szálló termében, igen nagy érdeklődés mutatkozik a közönség körében. Koenen Tilly, a fiatal hollandi dalénekesnő eddig az egyetlen, aki Barbi Alice után első fellépésével olyan szenzációs sikert aratott hétfői hangversenyében. Brahms, Schubert, Schumann, Mendelssohn, Liszt legszebb dalait fogja énekelni. Jegyek a Harmónia zeneműkereskedésben kaphatók.

Bertram Tivadar mesterdalnok, ki meghülés folytán akadályozva volt a legutóbbi Harmónia-hangversenyen közreműködni, tisztelői és barátjai felszólították osütőtűkőn, február 6-án, a Royal-szálló termében egy dal-és balladalestélyt rendez, *Becké-Kertész* Ella és *Arányi Frigyes* tanár közreműködésével. Bertram Tivadar kamaranékes Németsországban az első énekesek közé tartozik, és már többször vett részt a bayreuthi előadásokon. Jegyek a Harmónia zeneműkereskedésben kaphatók.

A Grünfeld-Berkovits-Jauluss-Bürger-féle négyes hatodik hangversenye vasárnap, e hó 26-ikán délután fél öt órakor lesz a Royal termében *Freund* Etelka zongoraművésznő közreműködésével. Műsora a következő: 1. *Mozart* vonósnyegyese (d-moll); 2. *Mendelssohn* zongora-hármas (c-moll); 3. *Goldmark* vonósnyegyese (b-dur). Jegyek kaphatók Rózsavölgyi és társa zeneműkereskedésben.

**** Vidéki színészet.** Miskolcra *Szalay* Lajos kitűnően szervezett társulata a közönség osztatlan teltségére s állandó pártfogására mellett játszik. Repertoír, előadások, rendezés teljesen kielégíti az igényeket. Főleg az operette-előadások miniszteriek. A műsor nagyrészt ezidőszent a *Svihalók* töltik be, a főszerepben a közönség dédelgetett kedveltjével, *Felédi* Boriskával, aki ebben a szerepében legkitűnőbb alakításainak egyikét mutatta be Miskolcon. Rövid idő alatt nyolcszor adták már e darabot és közönség mindannyiszor teljesen megelégedte a színjáték, hogy a kitűnő szubrett ez alakításban gyönyörködhessek. A jövő héten *Katalin* kerül először színre, a 15 női szerepben *Felédi* Boriskával, ami már előre biztosítja a nagy sikert.

**** Angol operanékesek a bayreuthi színpadon.** A bayreuthi Wagner-előadások számára mind sürűbben szerződöttek az angol operai színpadok éne-

keseit. Az idei bayreuthi Wagner-előadásokra *Broselt* és *John Coates*ot szerződöttek, akik az angol operai színpadnak elismert, kiváló erői. *Broselt* Orosz-Lengyelországból származik és zsidó kántor volt, *Coates* ellenben telivér angol és *Yorkshire*ben született.

**** Operaelőadás a Telefon Hírműködésben.** Érdekes estéje lesz ma este a nagy kir. Operaházban. Három művész vendégzereplés adja ez érdekességet, akik közül *Dalnoc* Viktor ma este mutatkozik be először a *Bajazzókban*. A másik két vendég *Wyns Charlotte*, a párisi Opéra Comique tagja, aki a *Naravari* lánynak lép fel és *Castellano V. Emánuel*, aki szintén a *Bajazzókban* fog énekelni. Ez előadást, valamint az utána színekrelellt *Rococo* ballet zenéjét a Telefon Hírműködés előfizetői odahaza is végülhalgathatják, mert a Hírműködés azt teljes egészében végülvetimé fogja. Az opera közvetítése után az est folyamán érkezett újdonságait olvastatta fel a beszélő újság, majd annak bevezetével 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Elite- és az Enke-kavházból közvetít a Telefon Hírműködés.

Prologus.

Irta: Ágai Adolf.*

Borsszem Jankó:

(Vigan.) Hölgyek, urak, fiúk, lányok!
Görbe jó estét kívánok...
(Aggódva.) Kritikus ur ott a széken,
Mért oly zord ön? — kérdem szépen.
Mért oly tulbűös az orcaja?
Mért néz oly töprengve szét?
Jaj!... Elhozta az esztét?
De hisz itt nincs szükség rája!
(Vigan.) Tessék az effélét mára
Letenni a ruhátárba —
S ide be nem hozni mást,
Csak jó kedvre vagy készségre,
Pozzgás lelki egészségre,
Meleg, szives tréfa-értést,
Mely vig szóban nem lát sértést
S megbirja a kacagást.

Lapom sok híres alakja,
Mely papiron élt csak máig:
Most e deszkán próbálgatja
Összeverni a bokáit.
Ez bizony boldog eset!
S félek is egy keveset,
Hogy e pakos, tarka banda
Bajt zudít még a nyakamba;
Mert kislú majd, hogy e mű
Nem oly mély és nagyszerű
Mint Shakespeare tragédiái;
Sőt, hogy vannak nagy hibái:
Tulsok benn a só, a bors,
Logikája fura, gyors,
S olyan vig, amilyen
Szomorú a földi sors.

No de tán ilyen hibát
Jó közönség megbocsát,
S nem veszi büntül nekem,
Ha jól megnevettem.
Célm ez csak, nem egyéb.
Ami lesz: mind igy vegyék.
Csapunk olyan görbe estét,
Nem ért ilyet Budapest még.
Uccu hóbert, rajta hát!

(Int.) Kezdjük! Föl a kortinát!

MŰVÉSZET.

□ **Művásár a Nemzeti Szalomban.** A téli társulat bezárása előt még egy újabb sorozat kép kelt el a Nemzeti Szalomban. Igly vevőre talált *Faully* Erik „Női akt”-ja (megvette gróf *Zichy* Jenő), *Keményffy* Jenő „Krumpliszűtés”, *Markó* Ernő: „A nagymama doboz” (Honti Muzem), *Rippel-Róznai* József: „Női tanulmány-jez” (Bálint Zoltán), *Véress Zoltán*: „Óreg asszony kézmunkával” (Szics Lajos), *Hatvani* Ferenc: „Erdő-részlet” (Gajári Ödön), *Tahi* Antal „Erdői magány” és *Rubovics* Márk „Alkony” (mindhármad megvette (Friedmann Gyula), *Vágó* Pál: „Tájkép” (F. G.) és *Kézi-Kovács* László Somogyi-részlet (Kuzmák Pálné), *Faragó* József karrikatúráiból vásároltak: gróf *Zichy* Jenő és *Wolfer* Tivadar orsz. képviselők. A kiállítás még e hó 26-ig, vasárnap estig marad nyitva; azután bezárulnak a Szalon termei s megkezdődik a *Zichy Mihály*-kiállítás rendezése. Az eddigi diszpozíciók szerint a *Zichy*-kiállítás február 2-án nyílik meg.

FARSANG.

*) **Mulatság Ó-Budán.** A harmadik kerületi polgári kör február 1-én este 8 órakor a *Korona* Vigadóban lévő saját helyiségeiben zárkörű táncmulatságot rendez. A mulatság rendezőségének élén *Kepes* Albert élnek, *Lesch* György és dr. *Kiburszky* János alelnökök, *Cserna* József jegyző és *Hugi* György pénztár-

*) A kitűnő író a Népszínházban színrekerülő bohózatához írta ezt a prologust.

nok állanak, akik a buzgó rendezőséggel együtt mindent elkövetnek a mulatság sikere érdekében. A harmadik kerületi polgári kör bája különben minden esztendőben a legelőkelőbb Ó-budai mulatságok közé tartozott, s az idén is rendkívül érdeklődik iránta Ó-Buda előkelei polgársága. A mulatságra — amelyen a honvédeknek fog muzsikálni — személyjegyek 3 koronáért, családjegyek 6 koronáért kaphatók.

*) **(A hírlapkiadóhivatali tisztviselő estélye,** mely minden évben magas lokon álló műsorával méltó érdeklődést kelt, ez idén március 9-én lesz, a Royal-szálloda disztermében.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A Népszínház-utcai botrány.** Már két éves az az eset, hogy *Szerdahelyi* Ferencet, a Népszínház tagját, mikor a feleségével előadás után hazajgyekeztet, *Berzeviczy* Jenő joghallgató és társai inzultáltak. Az inzultus, mely durvaságában csaknem érthetetlen, azzal kezdődött, hogy az egyik fiatal ember megszólította a férje karján haladó *Szerdahelyi*-t. A férj hátramaradt, hogy kérdőre vonja felesége bántalmazóját, de rosszul járt, mert a részeg társaság agyafőbe verte. Az ijak előbb lovagias utra akarták terelni az esetet, de *Szerdahelyi* megtagadta az elégtételt, s a büntetőjárásbírósnágnál tett főjelentést *Berzeviczy* Jenő joghallgató és társai, az éjjeli támadók ellen. A járásbírósg súlyos testi-sértés büntetést látta fűnnörögni, s ezért áttette a pört a büntetőtörvénysszékhez. *Szerdahelyi* itt már csak *Berzeviczy* ellen tartotta fűnn a vádját, s a törvénysszék négy hónapi fogházra ítélte a színész bántalmazóját. Fűlebbezés folytán ma nyilvános főtárgyalás volt ez ügyben a táblán, nagy hallgatóság előtt. *Szerdahelyi*, akit dr. *Gleichmann* Lajos ügyvéd képviselt személyesen is jelen volt a tárgyaláson, a vádlottat dr. *Váry-Ortmann* Albert ügyvéd védelmezte. A királyi tábla a védelem előterjesztésére elrendelte a bizonyítás kiegészítését és a védelem tanúinak kihallgatását, mert *Szerdahelyi* többten bántalmazta s ezt a körülményt a főtárgyaláson kellően nem tisztázták. A tábla e célból az összes iratokat visszaküldte a törvénysszéknek, s Szepessy királyi törvénysszéki bírót bízta meg a vizsgálat kiegészítésével.

§§ **Az ékszeresek.** Ismételten hírt adunk arról a nagy ékszerlopásról, melyet *Maitot* Irma elárúsító nő követett el *Kriegler* György ékszerész kárára. A leány a lopott ékszereseket szeretőjének, *Schmidt* Antalnak adta, aki egy osztoranisztító-vállalatnál szolgált. *Schmidt* azon melegeben zálogba tette az ékszereseket s a pénzt *Maitot* Irmmával és más hölgyekkel elmulattatta. A leány gazdája rájött a dologra és *Maitot* Irmat kedvesével együtt letartóztatták. Amikor házkutatást tartottak a gavalér lakásán, nem kevesebb, mint 205 darab zálogosdát találtak nála egy kis vasszekrényben, melyet külön e célra vásárolt. A lopott ékszerből azonban csak néhány száz forint ára került meg. A törvénysszék előtt *Kriegler* visszavonta *Maitot* Irma ellen a feljelentést, mire a törvénysszék beszüntette ellene az eljárást. *Schmidt* Antal ellenben orgazdasággért másfélszázéle bürtötre ítélte. A kir. ítélőtábla előt első ízben, a védő több körülményre nézve a bizonyítási eljárás kiegészítését kérte, a mit a tábla el is rendelt. Ma foglalkozott ez ügygel másodszor a kir. tábla s *Tolnay* bíró előadása alapján, dr. *Gleichmann* Lajos védő meghallgatása után, helybenugyta az elsőbírósg ítéletét és négy hónapot a vizsgálati fogság által kitűltöttnek vett a büntetésből. Védő semmisségi panaszt jelentett be.

A kis-czelli takarékpénztár bukása.

(A végtárgyalás második napja.)

Szombathely, január 24.

Ma reggel kilenc órakor folytatták a tárgyalást a nagyérdéki bünyűgyben. A kihallgatott tanuk és szakértők eléggé tisztá képet adtak annak a cinikus, merész garadátkodásnak, mely husz évig tartott a kis-czelli takarékpénztárnál. A megszűkött vezérigazgató bűnös manipulációt nagy szakértelemmel világitotta meg *Lengyel* Mór, a kemencesaljai takarékpénztár vezérigazgatójának tanúságtétele. Tőle tudta meg a törvénysszék, hogy *Rosenberg* Lajos már husz év előtt sikkasztott. Azok, kik az intézet vezetésében és felügyeletében résztvettek, vagyonukkal fizeték meg a vezérigazgató rablását. Ime egy kis statisztika arról, hogy mit fizettek egyes igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok. *Károlyi* Endre 100.000, *Schreiber* Bernát 35.000, *Weisz* Kálmán 23.000, a *Sorlay* Testvérek 22.000, *Spisics* 50.000, *Berzsenyi* Dezső 39.000, *Havassy* 9000, *Singer*, *Raffel*, *Géfin*, *Vidos*, *Konkoly*, *Kemény* és *Kovács* Elek egyenkint 2000 forintot fizettek. Kifizettek összesen 820.000 forintot tartozás fejében, azaz a hitelezők 61 százalékok és három hónapi kamatot kaptak. A fedezetlen tartozás még 145.000 korona.

A mai tárgyaláson folytatták a tanukihallgatást. Az első tanu *Bognár* Pál volt, az intézet szolgálja, ki azt vallotta, hogy gyakran öt biztárok, hogy az intézet üzleti könyveit adja össze.

Vlaszti Ferenc győri takarékpénztári könyvvezető, még 1895-ben, az igazgatóság megbízásából vizsgálta az intézet könyveit, de csak a főkönyvet vizsgálta meg a gyűjtő naplót, a folyószámla könyvet nem. A vizsgálat kiderítette, hogy Vlaszatinak nem azokat a könyveket bocsájtozták rendelkezésére, amiket az intézet mindennap használt, hanem amit Ritt Károly a főkönyvvezető, Rosenberg Lajos utasítására, három héttel a vizsgálat előtt, erre a célra készített. Vlaszti annak idején figyelmeztette a felügyelőbizottságot és az igazgatóságot, hogy a köcsönök megszámlálásánál körülötteit vizsgálja meg különösen s azt is, vajjon a megszámlált köcsön bir-e kielégítő fedezettel.

Dr. Pörkölt Mihály, a vagyonbukott kis-czelli takarékpénztár főmegmondoka vallja, hogy az intézet betétekről *egymillió százharmincezer* forinttal s egyéb követelésekről 29.000 forinttal tartozott, ebből 708.000 forintot kifizettek, Rosenberg Gyula adott 100.000 forintot, Rosenberg Lajos birtokából 180.000 forint jutott az intézet tartozására. A vizsgálat során nem lehetett megállapítani a Rosenberg-család tartozását mert a kamattizetésről 1895 óta semmiféle könyv nem tesz tanuságot.

Gabler Sándor törvényszéki szakértő 1894-től kezdve vizsgálta a könyveket s konstatálta, hogy a főkönyvek, összesítő naplók nagyrésze hiányzik. A könyvek és a mérlegek között minden évben feltűnő különbség volt, amit abból konstatált, hogy a folyó számla végösszegét egyszerűen hozzácsatolták a váltószámla végösszegéhez.

Ritt Károly az elnök felhívására kijelenti, hogy ez a szakértői vélemény meglelei a valóságnak. Csakugyan úgy történt, ahogy a szakértő konstatálta, ámde ő nem a saját jószántából vezette ugy a könyveket, hanem Rosenberg Lajos parancsára. Az igazgatóságot is félrevezették a hamis könyvvezetéssel.

Az elnök (Ritthez): Rosenberg számlájáról 160.000 forintot egyszerűen letörött, miért?

— Véletlenségből történt.
Gabler ezután azt mondja, hogy az egész könyvvezetés rosszulszemű volt, de az igazgatóságot s felügyelőbizottságot vétkes mulasztás nem terheli, legfeljebb csak könnyelműség, hogy vakon bízták Rosenberget. De Rittnek tudnia kellett, hogy Rosenberg az intézetet évről-évre károsítja s csak a saját zsebéből gondoskodik. Már 1894. előtt történtek visszaélések s a kis-czelli takarékpénztár már ebben az időben passzív volt.

Még néhány tanut hallgattak ki s a bizonyítási eljárást befejezték. A perbeszédet ma délután tartották meg.

Felhárpatak kir. ügyész vádbeszédében Riedt főkönyveitől család bukás, az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokat vétkes bukás vétsége miatt kérte elítélteni.

A törvényszék esti háromnegyed 7-kor hirdette ki az ítéletet, mely szerint Riedt Károlyt háromévi fegyházzal és hatévi hivatalvesztéssel sújtotta család bukás bűntétele miatt. A vizsgálóbizottsággal hat hónapot kitöltöttnek vetek. Scheiber Bernát, Pick Henrik dr. Spissich László, Havassy Béla, dr. Weisz Kálmán, Gefin Lajos, Jegioza Lajos, Károlyi Endre, Vidos Márton, Fischer Lipót, Sipőcz Benedek, Benkő Károly, Gömbös Ferenc igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokat vétkes bukás vétsége miatt a büntetőtörvénykönyv 92. §-ának alkalmazásával fejenként 100 korona pénzbüntetésre ítélték. Rosenberg Lajos ellen a további eljárást kézrekerültéig felfüggesztették.

TÁVIRATOK.

London, január 24. A walesi herceg ma este 8 órakor Berlinbe utazott.

Páris, január 24. A Figaro részvényeseinek gyűlése Calmette volt szerkesztéségi titkár 655 szavazattal 127 ellenében megválasztotta a lap ügyvezető igazgatójává.

Pétóvárv, január 24. A Hohenzollern-yacht ideérkezett. A yacht parancsnoka, gróf Baudissin a parti üteg üdvözlő lövései között partszállt és meglátogatta a kormányzót. Azután a yacht folytatta útját New-York felé.

Vilmos császár Hannoverában.

Hannovera, január 24. A császár egészen váratlanul ideérkezett és a Karsten szállodába hajtott, ahol a volt hannoverai tisztek, mint Nagy Frigyes születésnapján minden évben, együtt voltak. A császár az előző Blumenbach ezredesnek örömtől fejezte ki, hogy egy óráét együtt tölthet az urakkal és azután helyet foglalt Blumenbach és Pün ezredesek közt. Egy idő múlva felállott Blumenbach ezredes és engedelmel kért a császártól, hogy kifejezhesse az öreg hannoverai tisztek köszönetét kegyelmének újabb jeléért. A régi hannoverai tradíciók átültetése nem maradt üres szó, hanem átvitték azt az életbe. A legyelem, engedelmesség és a királyhűség tovább fog élni az utódokban. A szónok végül a császár előtt, amit a jelenlevők lelkesedéssel ismételték. A császár megemlékezett a régi hannoverai hadseregről és örömet fejezte ki, hogy 1890 január havában kifejezett szándékát oly jól megértették, és az oly termékeny talajra talált. Az ő intenciója is az, hogy a hagyományok nem képekben és szavakban, hanem az alsó-szász faj fiainak szelle-

mében folytatódjanak. Január 24-ike különösen alkalmas az ilyen megemlékezésre, mert Nagy Frigyes tett bennünket azokká, akik ma vagyunk. A császár a dícső hannoverai hadsereget élte.

A német vámtarifa.

Berlin, január 24. A birodalomgyűlés vámtarifabizottsága két hét óta egyebet se tesz, mint apró-cseprő indítványokat tárgyal. A szociáldemokraták és a szabadelvűek temérdek sok indítványt nyújtottak be és órákhoz tartó vitákat támasztanak minden egyes határozati javaslatuk kapcsán. Ma csodálatos képpen meg is szavazták a szociáldemokraták egy indítványát, amely azt ajánlotta, hogy olyan külföldi éremrendek, melyek 200 grammnál súlyosabbak, ne élvezzék a vámmentesség kedvezményét. Ez a hosszadalmas és jelentéktelen vita, mely nincs minden kórum hián, kapóra jön az agráriusoknak, mert a centrum és a konzervatívok közli még mindig nem jött létre a megállapodás a gabonavámok kérdésében.

Berlin, január 24. A porosz képviselőházban a földművelésügyi tárca költségvetésének tolytalólagos tárgyalása során azt mondja Gothein, hogy pártja egészség, erős népet akar, amelyet nem gyöngítenek rossz táplálkozással s azért ellenzi a vámtarifát, amely a lakosság kisebb részének muló előnyöket szerez, de a népnek magának kárt okoz.

Wangenheim azt mondja: Azt akarjuk, hogy a földbirtok ne legyen áru amely kézről-kézre jár. Mi a földbirtokban eszményi dologt látunk. A baloldal a kereskedelem érdekeit képviseli. Látuk ezt tegnapelőtt a vámtarifa-bizottságban. A vámtarifa alakulását függ Németország gazdasági jövője. Keresztünten állunk. Ha most is legyőzünk bennünket, vége a mezőgazdaságnak.

Poibelski földművelésügyi miniszter tegnapi beszédének helytlen magyarázata ellen fordul. Feladatunk a beltőlő piacot erősíteni és egészségessé tenni. Ezzel az iparon is segítünk.

Hosszabb, de lényegtelen vita után egy bevételeket, mint a kiadásokat megszavazta a ház.

A belügyi költségvetés folytatólagos tárgyalásának folyamán Örtel (konzervatív) megjegyzi, hogy a szociáldemokrácia nem kizárólag munkáspárt inkább torradalmi párt akar lenni. Egy egészséges szociálpolitikának kell lennie. A belpolitika józan agrárpolitika és józan közepespolitika politika nélkül csak dekoráció.

Wurm (szociáldemokrata) azt válaszolja, hogy a szociáldemokrácia még a régi forradmi szociáldemokrácia, de nem cseplőkkel és vasvillákkal csinálják a forradalmat, mint a jobboldalról némeiek áitják, hanem fejekkel. Wurm hosszabb beszédben fejtegeti a szociáldemokrácia követeléseit, különösen a munkások védelmére szolgáló intézkedéseket a fosztor-és gyulagyrakban és önbányákban.

Ezután a tárgyalás tolytatását holnapra halasztották.

Khinal dolgok.

London, január 24. A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: Az idegen követek fogadása a hó 21-én a szent város nagy csarnokának legbelső részében ment vége. A császár emelvényen ült. Mögötte a nagy herceg és jobbról-balról tizenkét méltóság állott. Az özevgy császárné nem volt látható, mert ernyő mögött ült. Miután Satow angol követ háromszor meghajolt, az angol követség titkára felolvasott egy iratot, amelyben Edvard király Khina függetlenségének és épségének tenntartását a szabad forgalomnak útját álló akadályok elhárításával, az ipar terjesztésével és az ország földtermeinek kiaknázásával Khina jólétének előmozdítását kívánja. Az irat arra utal, hogy Khina a hajózás, a vasuti forgalom és a távirat fejlesztésével valamennyi országgal szorosabb viszonyba lépett s azt a meggyőződést fejezi ki, hogy Khina eddig el nem ért virágzása fog jutni, ha elesnek azok a korlátok, amelyek a többi országokkal való szabad forgalmát eddig megakadályozták. A császár nem válaszolt erre az üzenetre. A többi követ kihallgatása ugyanígy ment vége.

A Times jelentés szerint a kihallgatáson föltűnt a császár szenvedő arc kifejezése. Arcán nagy fizikai gyöngeség és mély buskomorság tükröződött.

Washington, január 24. Hay külügyminiszter Wutingfang khinal követnek átadott egy 376.000 dollárról szóló utalványt, amely összeg megfelel az amerikaiak által a tiencini só-jemenben lefoglalt ezüst-rudak értékének.

Afgán követség Péterváron.

Pétóvárv, január 24. A Moszkovszkija Vjedomosti a legmegbízhatóbb forrásból arról értesül, hogy legközelebb rendkívüli afgán követség érkezik Pétervárra.

Ito márki utja.

Nápoly, január 24. Ito márki, a volt japáni miniszterelnök, ma este a Klausau gőzzel hazautazott Japánba.

A francia választások.

Páris, január 24. A képviselőválasztások április 13-ikán vagy 20-ikán lesznek.

Anglia ázsiai politikája.

London, január 24. Az alsóházban ma O'Kelly az íránt interpellált, vajjon az angol kormány politikája a status quo fenntartására irányul-e Ázsiában beleértve Manduriát és vajjon a kormány politikája Perzsiában a perzsa öből egyik kikötőjének az oroszok által való megszállását illetőleg valamely megállapodáson alapul-e?

Cranborne külügyi államtitkár azt válaszolja, hogy ismételtlen történt utalás arra, hogy a kormány politikája céljainak egyike a status quo fenntartása Khinában, mint az szerződésileg meg is van állapítva. A perzsa öből egyik kikötőjének megszállása bármely hatalom részéről nem egyeztethető össze a status quo fenntartásával, amelyre a kormány politikája törekszik.

Francia hadihajók marokkal vizeken.

Páris, január 24. Megerősítik azt a hírt, hogy a Charlemagne pancéloshajó boinap Tangerbe megy. Híre jár továbbá, hogy a Galtee cirkálóhajó már odament. Az Echo de Paris értesülése szerint a Charlemagne küldetése semmiképp sem függ össze a két francia százados meggyilkolásával. A Charlemagne parancsnoka azt az utasítást kapta, hogy menjen Rabatba és üdvözölje a marokkai szultánt, amint már Anglia is üdvözölte.

A lembergi tüntetések.

Lemberg, január 24. A Dzienik Polszki kiadóját, dr. Oscewskit műegyetemi halgatók egy vendégülben megtanadták és tetteg bántalmazták, mert a lap koronólag nyilatkozott az orosz és német konzulátusok előtt rendezett tüntetésekről.

A dán szigetek eladása.

Kopenhága, január 24. A Ritzan-ügynökség jelentése szerint a kormány tegnap utasította a washingtoni dán követet, hogy a dán-nyugatindiai szigetek eladására vonatkozó szerződést írja alá.

Washington, január 24. A dán-nyugatindiai szigeteknek az Egyesült-Államok részére való átengedéséről szóló szerződést ma aláírták és haladéktalanul a szenátus elé toglják terjeszteni ratifikáció végett.

A brüxi katasztrófa.

Brüx, január 24. A Jupiter-aknában elkészültek a felszíni nyúlások ideiglenes lenyitásával. A bizottsági vizsgálathoz harmadik szakértőnek Balling prágai bányatanácsost hívták meg. A felszíni munkák tovább tolynak.

Közgazdasági táviratok.

Liverpool, január 24. (Gabonapiac.) Amerikai és orosz ghrika buza 1/4 p.-vel olcsóbb. Amerikai tengeri 1/2 p.-vel olcsóbb, odesszai 1/4 p.-vel drágább. Liszt változatlan. Az idő esős.

London, január 24. (Gabonapiac.) Az irányzat állandó és lanya. Amerikai liszt 3 p.-vel olcsóbb, a többi változatlan. Városi liszt 21 sh. 6 p. — 28 sh. Peceolaj 28 sh. Tengeri 22 sh. 8 p. Behozatal: buza —, árpa 10.000, zab 50.000. Esik az eső.

Nagy-beoskerék: Mensdorf Péter nagy-beoskeréki rövidáru-kereskedő fizetéképtelenséget jelentett, Rokonai egyezségi ajánlatot kísérlenek meg a hitelezőkkel.

New-York, január 24. (Terményárasok.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/16 (8 1/16). Jan. 8. 8.03 (7.95). Áprilisra 8.14 (8.12). New-Orleansban helyben 7 7/8 (7 7/8). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphian 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.80 (8.80). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — Zsír: Western steam 9.77 (9.65). Rohe és Brothers 9.95 (9.80). — Tengeri irányzata állandó. Január 87 1/4 (87 1/4). Májusra 87 1/4 (87 1/4). — Julius 87 1/4 (87 1/4). Buza irányzata szilárd. Piros ösi helyben 87 1/4 (87 1/4). Január — (—). Májusra 85 1/4 (85 1/4). Májusra 84 1/4 (84 1/4). Juliusra 84 1/4 (84 1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 7 1/4 (7 1/4). — Káv: lair Rio T. sz. 6. — (6. —). Jan. 8. 5.55 (5.60). Áprilisra 5.80 (5.85). — Liszt: Spring Wheat clears 2.90 (2.90). — Cukor: 3 1/16 (3. —). — Ón: 24.12 (23.87). — Édz: 11. — (11. —). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, jan. 24. (Terményárasok.) (Zárlat.) Buza irányzata állandó. Január 75 1/4 (75 1/4). Májusra 79 1/4 (79 1/4). — Tengeri irányzata állandó. Január 59 1/4 (59 1/4). — Zsír: Január 9.80 (9.22). — Májusra 9.52 (9.42). — Szaionna short clear 8.75 (8.80). — Sertéshus: január 16.12 (16. —). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFELEK

Tűnődés.

Érzem, hogy élek.
Tudom, hogy meghalok.
Feltámadásról
Biztatnak szent dalok.

Élő elég van,
Még sokkal több halott,
De van-e csak egy,
Ki már feltámadott.

Egyetlen egy volt,
Az is a mennybe ment...
Vékonyka hittel
Vagyunk mi idelent.

Szávay Gyula.

A tánc az udvarokban.

A tánc az a demokratikus szórakozás, amely utat talált a társadalom legkülönbözőbb rétegeihez. A legalsó fokon lévő néposztálytól a trón magasságában élő személyiségek köréig a táncot elfogadták és tőle el nem pártolnak. Így van ez már nagyon rég. Idők óta. Ezuttal a koronás táncosokról és táncosokról lesz szó. Valois Margit IV. Henrik francia király első, később elvált felesége olyan csodaszép táncos a menüet, hogy Don Juan d'Anstria, V. Károly fia, Brüsszelből Párisba utazott a megbámulására, ami, az akkori közlekedési viszonyokat tekintve, nem volt csekélyesség. Medici Katalinnak köszönheti a világ a pompás gavottot. Főként a francia udvar századokig az a hely volt, ahol a táncot valóságos művészi ápolásban részesítették. IX. Károly, Valois Margit özvegye és Katalin fia rendkívül grációzsán táncolt — a zsolttárok melódiájára. Ez akár profánnak is tetszhetik, de a tény históriai. A király kedvenc táncos a 129. zsolttár melódiájához simult.

Apró, nyulánk lábaival bájosan és biztossággal járta a táncot Mária Antoinette, XVI. Lajos felesége. Ennek a párnak a lakodalmára szerezte Gardel a versaillesi udvar híres koreográfusa a táncművészetnek legszebb remekét, a *menuet de la reine*-t. A lustaságig kényelmes XVI. Lajos, aki szívesebben evett mint táncolt, sohse tudott eligazodni ennek a táncnak a figurái közt, de Mária Terézia lánya mindenkit elragadt ezzel a táncal.

Mikor I. Napoleon Mária Lujzát feleségül vette, első dolga volt, hogy megtanult táncolni. Mária Lujza kitűnő táncosnő volt, s férje, a hatalmas császár, hogy a kedvében járjon, beadta a derekát abba a kezserves járomba, hogy táncaktusok szerint illegesse magát. Hortense királynő, fivérének, Lajosnak felesége

és Ste. Ánia bádeni hercegnő, az unokahuga avatta be az austerlitz győzöt a quadrille figuráiba.

— Felsegédnek először a keringőt kell megtanulnia — vette a hercegnő. — A német hölgyek valóságos bele vannak bolondulva ebbe a táncba, s mivel a császárné bizonyosan osztozik honleányának az izlésében s csak lelségedet öhajthatja táncosul, tehát nagy élvezetről kellene lemondania.

— En Istenem, Ste. Ánia, önek igaza van! — felelte Napoleon, — persze, hogy tudnom kellene a keringőt! On adhatna nekem egyébként egy leckorát naponkint. Jöjjen kezdjük is meg mindjárt, hogy lássa, mennyire ráadom magamat.

De hiába volt minden fáradság, Napoleon sohasem tudta megtanulni a német vaicert.

Az özevgy érné kitűnő táncosnő. És fáradhatatlan volt ura életében. Nem mult el egyetlen tour a nélkül, hogy az udvar valamelyik gavallérját el nem küldette volna magának táncosul. Elbűvölő volt Lujza királynő, mikor az ailemdeot táncolta, vagy a tizenyolcadik és tizenkilencedik század fordulóján legjobban kedvelt táncot, az *ecossais*et járta. Ma már elfelejtették ezt a táncot, de akkor nagyon divatos volt, ámbár csudálatos, hogy a magas körökhöz tartozó hölgyek annyira megszerették ezt az annyira farszót táncot. Az ailemde Eiszászból származott, ahonnan XIV. Lajos, aki Strassburgot akkoriban hatalmába kerítette, mint pompás koreográfus leletet a versaillesi termekbe átlpántálta. A germán parasztáncot udvari célra feleicómázta, s XIV. Lajos fáradhatatlanul járta. És azok a hölgyek, akik rajta voltak, hogy a királyi kegyét megnyerjék, követték példáját. Az ailemde azután eljutott az összes udvarokba s kedvenc táncos lett a bállokak, amelyeket Josefina rendezett.

Nem mindig táncoltak olyan illedelmesen és décezen az udvarokban, mint manapság. Amikor osztrák Anna, XIII. Lajos felesége a sarabande vad taktusaira Richelieuvel forgott, akkor röpöködtek a castagnettek s az egybegyűlt udvar ujjongott azoknak a vakmerő ugrásoknak a láttára, amelyben a királyi miniszterével és kegyeltjével örömet lelte. Angol Erzsébet is jobb szerette a szeszélyes passamezzot, mint a komolyabb táncot.

Vilmos császár minden tánc között a menüet szereti a legjobban, ő elevenítette fel némileg a menuet de la reine. Minden udvari bálnak programján ott van, de az eddig kedvelt és évek óta elfogadott táncok is megmaradtak jogukban. Kitűnő keringőtáncos Edvárd király; trónörökös korában legalább, mikor csak alkalmá nyílt rá, nem mulasztotta el a kétlépéses keringőt. Augusta császárné gyűlölte a lassu keringőt, a Hohenzollernek báljain egy idő óta inkább csak a galoppot járják, szintugy a scherini udvarban, míg Stuttgartban a lassu keringő az udvar kedvenc táncos. Lelkes keringőtáncos volt az elhnytt Milán király is, míg Umberto királynak semmi kedve

nem volt a tánchoz. A belga, a szász és dán királyok előrehaladott koruk miatt nem vettek részt már régóta a táncban.

— **Rablógazdaság Afrikában.** Egy Afrika-utazó érdekesen írja le a Dé-Afrikában pusztító rablógazdaságot egy német iolyóiratban:

Egykor a délafrikai beltől mély bevágásu völgyeit és hegyáncolatokat egyaránt erdő borította. Mindent a *Zuikerbosch* név alatt ismeretes ezüstlevelű bokor, a *Mimosa*, a *Capp-sykomora* és számos más lanem tenyészet és tűnőkölő szimponpás lomboszatával. Ez erdőségek inkább gyéres ligetek, facsoportok voltak, magas és buja tüvel közelemben. De a természet e remeke aranytelepeket rejtett, melyeket földedeztek és elleptek az aranyások, vállalkozók. Johannesburg kaptant a földöt s azonnal óriási forgalmi kereskedelem színhelyévé fejlődött. Rövid négy év alatt a fejsze és kapa átalakította e gyönyörű virányt csunya pusztává, melyet bár benépesítettek az emberek, de földtőle szomorú benyomást gyakorolt a látogatóra. Fa bokor, minden négy láb, sőt még a lég madarai sem kerülheték ki a bevándoroltak gyilkos dühét; mindent az aranyváros piacán értékesítettek. Az egy földi, ami ezen a vidéken megmaradt: szikla és szikla-tömbök voltak. De még ezeket sem hagyta az aranyásó nyugodtan; kiástá, robbantotta, forgatta és gurította, míg azok a völgy fenekére jutottak és ott tekve maradtak, óriási kőhalmokat alkotva. Hagyjuk el e szomorú tájat, amely egykor üdön hívogatót a pihenésre és fordítsuk tekintetünket máshová, de csak akkor is az emberi kéz pusztítását tárunk szemünk elé. A Pretóriát nedvítő *Apiesriver* (majomfolyó) mindkét partján díszlő berkek hasonló sorban részesültek az erdőségekkel eltűntek a bohókás majmok ugy, mint a papagájok és turbékoló galambok, amelyek életét öntötték a csalitokba. Nem maradtak érintetlenül a Pretóriát övező dombok sem; minden mi faanyagot nyujtott, minden egyes bokor a fejsze áldozatul esett. Nem törődve a jövő nemzedékkel, angolt, boert, a fehérét ugy, mint a fekete benesztültötet egy törekvés egyesítette: pusztítani tüzzel, vassal. A talaj elszegényedéssel, a klíma rosszabbodásával Dél-Afrikában közvetlen kapcsolatban áll az évről-évre emelkedő sáskajárás. E jelenség 1892. előtt sohasem lépett föl, kivéve Christianiát, (szélső tartomány délkeleten) — mely a gyémántmezökhöz legközelebb fekszik — ahol legelőször 1873-ban észlelték. A sáska a forró klíma földjének az, ami a légy és féreg a holttestnek, rovar, mely a pusztulás előhírnöke. Vén emberek állítják, hogy mintegy 85 év előtt a földön soha sem láttak sáskát, azok ott csak akkor kezdtek föltűnni, midőn a flora élsatnyulásának és elsorvadásának első jelei mutatkoztak. Ma a sáskarajok állandóak, jönnek-mennek, egyik tartományból a másikba vonulnak, mihelyt a tenyészet egy párányi

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(147)

Október hava már a végét járta és amint a tél fagy és hó nélkül mulott el, most meg éppen rettenetes zord idő járt. A föld esontá fagyott, a mezőket vastag hó borította, a vizeket pedig reggelenként vékony jégkéreg takarta. Az időjárás száraz maradt, de a halvány nap sugarak még délelben is csak gyenge meleget adtak, reggelenként és esténként pedig sötétvörös fény öntötte el az égboltozat alját, ami biztos jele a korán beköszöntő erős télnek.

A háború és éhínség után az emberiség harmadik halálalossége közeledett: a fagy. Mégis mindennek örvendezve várták, mert tudták, hogy ez nagyobb akadálya a háborúnak bármiféle egyezség nélkül.

Wolodyjowski, mint tapasztalt ember, aki Ukrania erdeit és hegyszakadékeit is jól ösmerte, erős bizalommal remélte, hogy sikerülni fog a hercegnőt feltalálnia, mert hiszen a háború jó időre szünetelni fog.

— Nem bízom a Chmielnickij öszinteségében, — mondotta, — nem hiszem, hogy a király iránti ragaszkodásból vonul vissza Ukrianiába. Ravasz róka ő! Tudja nagyon jól, hogy a kozákok nem tudnak győzni, ha nem tudják magukat körülfalancolni, mert a szabad téren nem mérkőzhetnek a mi ezredeinkkel, ha mindjárt ötszörös erővel támadnának is. Most behúzódnak a téli szállásukra és nyájaitak kihajítják a hóra. A táboroknak is időre van szükségük, hogy foglyukat használtassák. Ha erős telünk lesz, nyugton leszünk kora tavaszig.

— Talán még tovább is, mert nagyon tisztik

telik a királyt. Nekünk azonban nincs is annyi időre szükségünk. Ha az Isten is ugy akarja, hushagyó kedd előtt megtarthatjuk a Skrzetuski lakodalmát.

— De ha most se tudunk ráakadni, az nagy baj lesz!

— De hiszen három ezred van vele s végre is az nem olyan, mintha egy kosár gabonából akarnánk egy buzaszemet kikeresni. Talán utólrjuk Saornsbán, ha valahol hosszasan akadt dolga a esőselekkel.

— Utól nem érjük, de utközben mindenesetre fogunk valamit hallani róla, szolt Wolodyjowski.

E reményükben azonban elsádoztak. A parasztot itt is, ott is láttak elvonuló ezredeket és hallottak ütközetekről, amelyeket a felkelőkkel vívtak, de senki se tudta megmondani, hogy kinek az emberei jártak arra. Mert éppen ugy lehettek a Skrzetuski katonái, mint a Rogowskiéi. Aztán azt a hirt is hallották, hogy a kozákok polksitsyca, a kegyetlen Nebaba és a még vadabb Krsecsovski, aki a starostaság, vajdaság, tisztesség és méltóság helyett a felkelők soraiba állott, életüket vesztették. A sors keze utól érte most Krsecsovskit, aki a Dnyeper vizét német vérrel, a Flic és a Werner kapitányok a vérével festette pirosra, — most Radziwill német ezredének a hatalmába került. Hubár sebekből vérzett, kintpadra huzták és ott vergődött egy egész napon át, míg végre kilehelte fekete lelkét. Így végozte életét az, akit bátorsága és hadi erényei másodikk Chmielnickijé tehettek volna, akit azonban a vagyon és a rang utáni féktelen vágyakozás árulásra, esküszegésre és Krswonoshoz méltó gyilkosságok elkövetésére ragadtatott.

Vele, Polksitsyocével és Nebabával együtt huszezer kozák harcos lelte halálát a csatateren és a Pripet moerasaiban. A vészir mint a vihar vonult át Ukrianián és mindenki meg volt győződve, hogy a sárga vizek mellett, a korsuni és a pilawicei győzelmek után eljött a vereségek ideje, amint ez a régebbi felkelőkkel is történt

Solonciánál és Kunykinál. Chmielnickij, habár dicsőségének a tetőpontján állott, maga is megremült, mikor barátjának, Krsecsovskinak a halálhíret meghallotta és ismét a javasaszonnyokhoz fordult tanácsért. Jósoltak néki az asszonyok sok mindenfélét, — beszéltek közelgő nagy háborúról, győzelemről és vereségről — de nem merték megmondani a hetmannak, hogy vele mi fog történni.

Most éppen Krsecsovski pusztulása és a tél beállta biztosította a hosszú békét. A lakosság kezdett megnyugodni, a kipuiztult falvak benépesedtek, megnyugvás tért a kétségbeesett és aggódo szivekbe.

Ilyen megnyugvással érkezett a két lovas is hosszú és fáradtságos utazás után Sbaraba, ahol először is a várban jelentkeztek, majd azonnal a parancsnokhoz mentek, akikben nem csekély ámulatlakra Wiersul ismerték meg.

— Hol van Skrzetuski? — kérdezte Sagloba, miután köszöntötték egymást.

— Nincs itt — felelt Wiersul.

— Te vagy a parancsnok?

— Igen. Skrzetuski volt az elődöm, de elutazott és visszaérkezéig engem bízott meg a helyettesítéssel.

— Mikor szándékozik visszajönni?

— Nem mondta meg; talán 6 maga sem tudja. Csak ennyit mondott eltávózasakor: ha valaki keres, mond meg néki, hogy várjon itt reám!

Sagloba és Wolodyjowski összenéztek.

— Mióta van távol? kérdezte Mihály.

— Tíz nap óta.

— Wolodyjowski, szolt Sagloba, Wiersul adhatja egy kis vacsorát, mert üres gyomorral nehezen megy a tanácskozás. A vacsoránál majd tovább beszélgethetünk.

— Szívesen szolgálom az uraknak, mert magam is éppen az asztalhoz készütem ülni. Különben Wolodyjowski veszi át most mint rangban idősebb tiszt a parancsnokságot és így tulajdonképpen én vagyok nála vendég és nem 6 nálam.

— Csak tartsad meg a parancsnokságot, —

nyoma mutatkozik; semmi sem képes azokat föltartoztatni, egyedül az Océán. Ha már minden föld elfogyott, a kertek gyümölcsfáinak kérgét támadják meg, a fehérneműt, sőt az ajtó előtt felejtett csizmát is. Legjobban ellenáll még a *Karru*-bokor, mely ugy, ahogy még virít és táplálékát nyújt a juhnyájának és a struccoknak. Különösen a keleti *Gricqualand*-ban lépett fel ijesztő mérvben a rabló erdőgazdaság okozta pusztulás. E vidék tündéres volt; terjedelmes parkhoz hasonlított hol illatárban uszó fa csoportok, színes virágkalyekek behintett mimosák, erőteljes, másfél méter magas fűnövények váltakoztak tarka egyvelegben. Eredetileg a farmok tulajdonosai a gyémántásókól 3 irankot szedtek havonként a felhasználás jogáért. Ez volt a legbiztosabb szer a tenyészettel oly hamar, mint csak lehet, leszámolni. A fa döntésénél az eljárás hogy esésben az alatta lévő alját teljesen letörjék a törzs legalyazása után, ha jól is szabadul az, csakhamar elszárad, ezt követi a futótűz mely kedvező szélről támogatva gyorsan terjed s park és erdő a tűz martaléka lesz. Ez egyszerű kihasználási mód mellett egy fatörzs, avagy csak néhány karó megszerzéséért nagy kiterjedésű területek pusztulnak el, ves-élyeztetve kolóniák telepek jövőjét.

— **Kínai demonstráció.** A számra nézve nagy és hatalmas névze gyöngye kínai nép Chefovan panaszt emelt egy az idegenek, mint a kínai mandarinok és mi azok ellen, akik a népet nyúzzák, sanyargatják és hivatalos hatalmukkal visszaélnak. A panaszosok Kína császárához fordultak segítségért s falragaszok után demonstráltak azon a napon, mikor az udvar viarokba bevonult, illetőleg Chefovan áthaladt. Mielőtt a császár és kísérete megérkezett volna Chefova, néhány percel ezt megelőzőleg falragaszok jelentek meg az átvonulás számára megjelölt utcák házain. A falragasz szövege ezt mondta: „Mi mindannyian egy szívvel-élvelekkel az óhajtottuk, hogy az idegeneket kiűzzék hazánkból. A boxereket ezért áldotta meg természetfölötti erővel az ég. Ennek ellenére az idegeneket nem lehetett kiűzni, sőt ellenkezőleg, a mieink vére hullott és a mi pénzünk fedezte az öldöklések költségeit. Az idegen légiók megérkezése után elkezdődtek a rablások és gyújtogatások. Mikor pedig az idegen légiók elvonultak, akkor a gazdagok vagyontájkát elkobozták, a szegényeket láncokba verték. Borzalmas végig halgatni a kétségbeesettek jajgatását. Most pedig beállítottak hozzánk az udvar előfutárjai. Mint éhes farkasok rohantak meg minket a mandarinok és az ő hivatalnokai. Nyuztak, sarcoltak bennünket. Mindenki, aki a császár utazása számára kijelölt utvonálhoz közeledik 3000 unciát tartozik fizetni ezúttal. Az udvar hivatalnokai az utvonalmegállapítása alkalmával elsöpörték mindent, ami utokban állott,

szólt Wolydyjowski, — mert te öregebb vagy mint én, de meg én hamarosan tovább is megyek.

Kis idő múlva föltálaták a vacsorát. Csakhamar jóízűen falatoztak és iszogattak. Sagloba, miután két tányér disznóhússal csillapította kiséssé az éhségét, így szólt Wiersulhoz:

— Nem is sejtjed, hogy hova ment Skrzetuski? Wiersul kiküldötte a szobából a felszolgáló legényeket és némi gondolkodás után így szólt:

— Sejttem — sejttem. Skrzetuski azonban titokban akarja a dolgot tartani, azért nek akarom a szolgálk előtt beszélni róla. Fel akarja használni az alkalmas időt, hogy tavaszig itt békén lesünk; én azt hiszem azért ment el, hogy kimentesse a herecgnőt a Bohun kezei közül.

— Bohun nem él már, — szólt Sagloba.

— Hogyan? — meghalt?

Sagloba elmesélte most már vagy negyedszer a történetek, bevallotta őszintén, hogy bizony élvezettel meséli. Wiersul éppen úgy mint Longinus nem tudott betelni a csodálkozással és végre is így szólt:

— Most már Skrzetuskinak könnyebb lesz a dolga.

— Nagy kérdés még, hogy megtalálja-e? Viti magával embereket?

— Senkit, egyedül indult el, szolgájával és három lóval.

— Akkor óvatosan vágott neki a munkának, mert ott csak fortélylyal lehet boldogulni. Kamieniecig ugyan talán el lehetne jutni egy ezreddel, de Úsycban és Mohylowben már közökök tanyáznak. Ott vannak a téli szállásaik, Jampolban pedig a fészük. Oda már csak egy egész sereggel vagy egyszeggyel lehet eljutni.

— Honnan tudod, hogy éppen arra a vidékre ment? — kérdezte Wiersul.

— A herecgnőt Jampol környékén rejtették el, ezt ő jól tudja. Csak hogy ott annyi a hegy-szakadékok és az erdő, hogy akkor is nehezen tájékozhatná magát, ha tökéletesen ősmerné is a vidéket.

(Folytatása következik.)

házakat romboltattak le és sirhalmokat tapostak szét olyformán, hogy egyenes irány biztosítsa a megérkezők számára a zavartalan továbbutazást. A kínai nép fél a mandarinoktól és alkalmazottaikat tigriseknek tekintik. Ohajta várjuk azt a pillanatot, melyben a mi jó császáruk ismét magához ragadja a kormányzást gyepölt. E demonstráló falragaszt a rendőrök letépték, de alig hogy egy helyen le volt tépve a panaszos kiáltvány, már a szomszédház falán ott volt a másik példánya. Mikor az udvar megérkezett, akkor egy magas póznáról lógott le a táblára ragasztott petíció s a kínai császár figyelmét le is kötötte. A császár elolvasta a panaszt és — továbbutazott.

— **Egy abnormis szarvasfej.** A Hanau herceg tulajdonát képező horowitzi uradalom Bastina nevű pagonjának magasabb fekvésű tájain, mint a *Magyar Erdész* írja. A legutóbbi szarvasbőség alkalmával egy bika rigyettelt amelyet csakhamar agganconélkülnek határoztak meg. Október másodikán egy esti cserkészen sikerült terítékre hozni. A bika meglehetősen leállott volt és feltörve százötvenöt kilogrammot nyomott, amely súly a Brdy-erdő vidékén egy jó nyolccsank felel meg. Allatorvosi szakvélemény szerint legalább is tíz évet élt. Testalkata egészen rendes volt, bár élő korában mégis különbözött más bikáktól, valószínűleg azért, mert szűkös közben tejtét, mint a Wapiti szarvas, magasan tartotta. Fülei sertésfűlek módjára lefelé lógtak. Belső szervei közül csak a máj tűnt fel rendkívüli nagyságával. A koponyának azon a részén, ahol különben a rózsátövek láthatók, jobbról egy körülbelül két centiméter magas kidudorodás, balról egy mintegy öt centiméter magas, hegyes csontkinövés volt, amely utóbbi a csuhát is keresztül bökte s még két centiméternyire nyult ki föléje.

A fejnek közvetlenül e része alatt, mindkét felől, egyenlő almanagyságu gümbölyű daganat volt a csuhán észrevehető, amely daganatok porogós anyagot tartalmaztak és a koponyacsonttal összenem voltak. A homlokcsontot takaró bőr ráncos volt s sötét színű göndör szőrözettel fedve. A fülek több helyen le voltak hasogatva, a nyak felső része pedig csupasz és még a gyapjú szőr is le volt rozsolva.

E szarvasnak bizonyára minden vadászembert érdekítő kitömött feje, Hanau hercegnék horowitzi kastélyában levő gyűjteményét díszíti.

— **Éjjeli tájképfotográfák.** Persze hogy nehéz dolog a napsugárral rajzolni akkor, mikor napsugár — nincs. Az éjjeli tájképfotóvételek éppen ezért a fotografusok legnehezebb feladatai közé tartoznak. Rendesen — mint ahogy ezt a benlentesek egyike egy szaklapban elárulta — azt a turpisságot követik el, hogy nappal veszik föl az éjjeli tájképet, persze olyankor, mikor a nap lehők közé bujt s a látóhatáron ennek következtében borongós, sötét. Ez az a szurrogátuma az éjjeli fényképek, melyen azután a retusírozás varázsolja megeléelő helyre a holdvilágot. Az a fotografus, aki ezt a titkot elárulja, megtalálta a módját annak, hogy valóságos éjjeli fényképeket készítsen. A földolog azonban azt is az, hogy a holdvilág ne legyen benne a főlétele szánt látókör keretében. Ezt a hiányt csak pillanatnyi fölvételek által lehet pótolni és pedig olyképpen, hogy a holdvilágról pillanatnyi pöttyével készítenő és ezt kell azután beélelleszteni az előbbi fölvételbe, mely a homályos csünet és rejtelmes éjszakát adja vissza.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Oszták Magyar Bank. Bécsből jelentik, hogy a jegybank főtanácsa ma délelőtti ülésén legfőképpen a közgyűlés elé terjesztendő jelentés megállapításával foglalkozott. A *Franger* vezértitkár részéről előterjesztett üzleti jelentés kapcsán, amely kiemeli, hogy a bank fémartalékja 18 millió koronával meghaladja a forgalomban levő bankjegyeket, a kamatláb kérdését is megvitatták és egyhangulag elhatározták, hogy ebben a kérdésben ma még nem döntenek, hanem a döntést a főtanács legközelebbi február 4-iki ülésének tartják fenn.

A Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága tegnap tartott ülésében megállapította az 1901-iki év mérlegét, amelynek tételét a következők: *Vagyok:* Készpénz 171,497-60 K. Váltóárca 3,573-073-33 K. Előleg értékpapirokra 590,651-84 K. Folyó számla adósk ledézete mellett 264,930-73 K. Berendezés 4000 — K. Más intézetek 193,207-29 K. Különféle adósk 109,815-58 K. Összesen 4,911,175-87 K. *Zehér:* Részvénytőke 2,000,000 — K. Tartalékai 130,000 — K. Takarékpénztári betétek 2,244,034-02 K. Hitelezési biztositóalkal 194,929 — K. Fel nem vett osztalék 2090 — K. Tőkeamatadó 3419-70 K. Átmeneti kamatok 24,750-84 K. Különféle hitelek 174,131-12 K. Tiszta nyeresemény 136,821-19 K. Összesen 4,911,175-87 K.

Nyeremény- és veszteség számla. Bevétel: Nyeresémény-áthozat 2688-38 K. Váltóamat 269,781-28 K. Előleg folyószámlák kamata 36,327-47 K. Más intézeteknél elhelyezett pénzek kamata 9240-29 K. Jutalékok 18,872-47 K. Különféle 12,763-40 K., összesen 350,473-29 K. Kiadás: Kifizetett és tőkésített kamatok 73,746-60 K. Tőkeamatadó 7874-66 K. Tiszviselői fizetése és a felügyelőbizottság díjazása 48,260-17 K. Adó 31,162-57 K. Házber nyomatvány. üzleti költség 22,297-26 K. Átmeneti kamatok 24,750-84 K. Leírások 6060 — K. Tiszta nyeresemény 136,821-19 K., összesen 350,473-29 K. Az igazgatóság a közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a tartalékalapnak 10,000 — K.-val való dotálása után a VI. számú szelvény 10. — K.-val váltassék be.

A Budapesti (budai) Kereskedelmi-Társulat Ott Lajos elnökelete alatt tegnap tartotta évi rendes közgyűlését. A *Kollár* Lajos jogtanácsos által felolvasott évi jelentés számot ad a társulat mult évi működéséről, melyből különösen kiemelendő a kereskedelmi alkalmazottak szolgálati viszonyainak szabályozása tekintetében, valamint az új perrendtartási javaslatnak a könyvkirovati követelések illetékességére vonatkozólag a minisztériumokhoz intézett memorandumok, továbbá a fogyasztási hitelszövetkezetek ellen tett azon felszólalás, hogy mivel ezek adómentességet, szállítási díjkezdvezményt, ingyen bérhelyiséget, fűtést világítást élveznek, az egyenlőtlen verseny a különben is nehéz gazdasági viszonyok mellett igazságtalan karóstitással van a kereskedői karra. A közgyűlés helyesléssel vette tudomásul a jelentést, a választmánynak megadta a felmentvényt, a munkanélküli kereskedelmi alkalmazottaknak segély megszavazását helybenhagya s a jövő évi költségvetést megállapította. A tisztújítás során elnök Ott Lajos lett. alelnök: *Wolf* Márton, pénztáros: *Mauks* János, választmányi tagok: *Arnold* Róbert, *Beck* Adolf, *Brunner* Alajos, *Frey* Alajos, *Günter* Béla, *Kesselbauer* Béla, *Márton* Henrik *Seide* József, *Spuller* István, *Steiner* Mór, *Weninger* Mihály és *Willinger* Ferenc, számvizsgálók: *Abini* La os, *Toldi* Lajos és *Wirth* Antal, a békéltető bizottság rendes tagjai: *Birke* Károly és *Virádi* József, póttagjai *Bartl* Tódor és *Baumholzer* Ede.

A Newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik január 23-iki kelettel: A mai értéktőzsdén az árfolyamok nem változtak, mert egyes papirokban, különösen Vanderbiltpapirokban szilárd volt a hangulat. Okot erre az adott, hogy állítólag az a terv merült fel, hogy a newyorki központi vasut részvényeit kicserélik a Cleveland-Cintinai-Csikágo and St.-Louisvasut részvényeivel. Az American Sugar Refining-társaság részvényeit a finomított cukor árának emelkedése miatt és azért vásárolták, mert hire járt, hogy meg akarják engedni, hogy a kubai nyerscukor vámentesen legyen behozható. Egyéb papirok árfolyama nem igen változott. Zárlat szabálytalan. Részvényforgalom 400,000 darab.

Szászárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. Bécsben a kontingentált készáru 34.80 korona pénzben, 35.20 korona áruban.

Borjувásár. 1902. évi január hó 24-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényirtársaságtól.) Felhajtás: *Beiföldi* 610 borju 284 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db., növendékmarha 12 darab, bárány 610 — darab, leölt bárány 146 darab. *Arjégyések.* — *Beiföldi* 610 borju I. rendű 80—87 f.-ig, kivételes 90 —, II. rendű 70—78 f.-ig, 1 kilónként leölt borju I. r. — f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. — f. kilónként lewonás nélkül. *Rugott borjúkért* — f.-ig. *Növendék marha* — f.-től — f.-ig, I. r. — f.-ig, középminőségű 43—48 f.-ig, alárendelt 32—44 f.-ig, 1 kilónként, Bárány 610 — k., leölt bárány 10—13½ k. kivételes ár — k.-ig páronként. — A csekély felhajtás következtében az irányzat élénk volt, az árak 4—6 fillérral kilogrammonként emelkedtek.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár arjégyése 1902. évi január 24-én. Készlet: 832 darab, Erkezett 1358 darab. Összesen 2190 darab. Eladott 1358 darab. Maradt 804 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 86—92 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 86—92 koronáig, 320—380 kigr. súlyban 84—90 K.-ig, Oreg nehéz páronként 400—500 kilós 80—88 koronáig. Malac 86—90 korona. A vásár lanyha volt.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, január 24.

Tartott irányzat mellett 28,000 métermázsza buza került forgalomba néhány fillérral magasabb árakon.

Rozsban 10 fillérral emelkedtek az árak.

Más gabonamérekben csekély volt a forgalom.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 500 mm. 77 k. 9 K. 72½ —, 1000 mm. 78 k. 9 K. 70 f., 100 mm. 73 k. 9 K. 60 f., 900 mm. 77½ k. 9 K. 72½ f., 100 mm. 75 k. 9 K. 40 f., 200 mm. 73 k. 9 K. — f.

Pestmegyevidéki: 200 mm. 77 k. 9 K. 60 f., 200 mm. 76½ k. 9 K. 50 f., 200 mm. 74½ k. 9 K. 85 f., 100 mm. 75 k. 9 K. 35 f.

Bácsaládi: 300 mm. 77½ k. 9 K. 50 f.

Pancsovai: 3000 mm. 73½ k. 9 K. 15 f.

Raktárúru: 1900 mm. 79 k. 9 K. 82½ f., 1600 mm. 75 k. 9 K. 45 f., 1700 mm. 76 k. 9 K. 85 f., 1400 mm. 76 k. 9 K. 85 f., 1000 mm. 76 k. 9 K. 35 fillér, 1300 mm. 76 k. 9 K. 35 f., 600 mm.

782 k. 9 K. 35 f., 1500 mm. 76 k. 9 K. 40 f., 1500 mm. 76 k. 9 K. 40 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 400 mm. 7 K. 75 f.

Arpa: 1700 mm. 6 K. 10 f.

Zab: 150 mm. 7 K. 70 f., 100 mm. 7 K. 45 f., 100 mm. 7 K. 42 1/2 f.

Késszénfelhasználás mellett.

Tegnap délután eladott.

Tiszavidéki: 750 mm. 75 k. 9 K. 25 f. 670 mm.

742 k. 9 K. 25 f.

Raktáraru: 2000 mm. 78 k. 9 K. 70 f.

A kőszári hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'B u z a' and 'Kiló', showing prices for various types of wheat and flour.

Table with columns for 'Egyéb gabonafélék' and 'Kiló', showing prices for other grain products like rye, barley, and oats.

A határidőfizetés folyamán a következő kitések körtétek:

Table listing market prices for various types of wheat (e.g., Apriusi buza, Októberi buza) and other grains.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table showing closing prices for various grain types as of January 24th.

Délután fél 5 óraker körül:

Table showing prices for grain types as of January 24th afternoon.

A budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsde szilárd irányzat mellett nyílt meg, később azonban alacsony bécsi jegyzésekre a hangulat lényegesen ellanyhult.

Délben tartott árfolyamoknál a forgalom csekély maradt. A helyi piacon Közuti részvények, erzsékos adások folytán rohamosan hanyatlottak, zárlat felé azonban ismét élénk kereslet tárgyát képezték.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 650.——654.25. Magyar hitelrészvény 668.75—672.50. Leszámitolóbank részvény 440.——442.—. Jelzálogbank részvény 473.25—483.75. Rimamurányi vasműrészvény 486.50—489.—. Koronajáradék 96.15—96.20 százalék. Városi villamosvasut részvény 310.——311.50. Közúti vaspálya részvény 620.——623.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 96.20—96.25 százalék. Jelzálogbank részvény 471.50—474.—. Leszámitolóbank részvény 443.——443.50. Osztrák hitelrészvény 650.——652.50. Magyar Árszlat részvény 208.—. Jég- és vízszolgáltatás részvény 237.—. Rimamurányi vasmű részvény 490.——491.25. Közúti vaspálya részvény 614.——620.50. Városi villamos vasut részvény 308.—. Államvasut részvény 665.50—670.25 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 653.50. Magyar hitelrészvény 671.—. Leszámitoló 443.—. Rimamurányi vasmű részvény 491.—. Osztrák-Magyar államvasut részvény 670.25. Közúti vasut 619.50. Városi villamos vasut 308.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag lucerna magyar 45.—53.— korona, vörös aprószemű 42.—46.— korona, vörös erdőnyi — korona, vörös bánsgai —

korona, középszemű 47.—49.— korona, nagyszemű 50.—56.— korona. Disznózsír: budapesti 52.—52.50 korona, vidéki —, korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki —, korona, városi 4 darabos 42.—42.50, korona, 3 darabos 45.—45.50 korona, füstölt —, korona. Szilva: boszniai szokás szerinti minőség 14.50—14.75 korona 120 darabos —, korona, 100 darabos 16.—16.25 korona, 85 darabos 18.25—18.75 korona, azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.—14.50 korona, 100 darabos 15.75—16.—, korona, 85 darabos 17.50—18.—, korona. Szilvaiz: slávniai 19.—19.50 korona, szerbiai 17.25—17.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, január 24. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A határidőforgalomban jelentősen nyugodtabb lett a hangulat és tekintettel a folytonosan kedvetlen külföldi tőzsdék magatartására, fedezeti vásárlások nem voltak, sőt ellenkezőleg realizációs eladások állottak be.

Buza és rozs zárlatok 6, illetőleg 5 fillérrel hanyatlott, tengeri 6—7 fillért veszített, mert a new-yorki jelentések szerint tengeri lényegesen gyöngült. Aránylag szilárd volt zab, mert csak 2 fillérrel esett.

Buza tavaszra tegnap 9.64 1/2 korona magasságot ért el, ma 9.61—9.64—9.59, rozs tavaszra 8.11—8.06, tengeri május—júniusra 5.69—5.62 koronán kötöttet, zab tavaszra 7.84—7.88 koronán jegyeztetett.

Zárlatok maradt: buza tavaszra 9.63—9.60 1/2, rozs tavaszra 8.10—8.09, zabtavaszra 7.84, tengeri május—júniusra 5.67 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Kezdet helyi realizációkra Hitel- és Alpesi részvényekben nyomott. Később Berlinre javult. Államvasut élénkebb. Zárlat kedvtelen.

Bécs, január 24. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2-os aranyjáradék 119.15. Liszt és szegedi kölesön sorsjegy 152.—. Magyar vasuti kölesön ezüstben 101.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 129.40. Magyar eszámító- és pénzügybank —. Rimamurányi vasműrészvény 488.50. Magyar koronajáradék 96.20. 4 1/2-os Magyar földtörvény. Kötvény 95.—. Magyar hitelbank részvény 670.—. Magyar nyereségnyél- cson sorsjegy 182.—. Kassa-oderberg vasut részvény 367.75. Magyar keresk. bank 2535. Magyar kukorika —.

Bécs, január 24. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2-os papírjáradék 100.55. 4 1/2-os osztr. aranyjáradék 120.55. 1800-os sorsjegy 146.—. Osztrák hitelrészvény 402.—. Angol-osztrák bank 1611. Bécsi bankjegyek 455.—. Osztrák-magyar bank 1611. Déli vasut 76.50. Dunagőzhajózási részvény 829.—. Dohányrészvény 591.—. Császár és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.17. 4 1/2-os ezüst járadék 100.40. Osztrák koronajáradék 97.55. 1864-iki sorsjegy 236.—. Osztrák hitelintézet részvény 651.—. Unionbank 550.—. Osztrák Länderbank 419.25. Osztrák-magyar államvasut 669.50. Elbavölgyi vasut 452.—. Alpesi bányarészvény 403.50. 30 frank arany 19.22. Londoni váltó 239.22. Bécsi tramway lítt B. 282.50. Bécsi. tramway lítt A. 286.50. Lapót kő 375.—. Az irányzat kedvtelen.

Bécs, január 24. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 651.50. Magyar hitelrészvény 672.—. Angol-Osztrák bank 263.—. Bécsi bankjegyet 455.50. Union bank 550.50. Länderbank 420.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 670.—. Déli vasut 76.50. Elbavölgyi vasut 454.—. Eszaknyugati vasut részvény 447.—. Dohányrészvény 292.—. Rimamurányi vasmű 489.—. Alpesi bányarészvény 403.50. Májusi járadék 100.55. Magyar korona járadék 96.15. Török sorsjegyek 104.—. Német birodalmi márká 117.20. Napoleon d'or 1902.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 24. (Tőzsde tudósítás.) A tőzsde megnyitáskor készen- és banktérlekre alacsonyabb árfolyamokkal indultak. A kedvezőtlen rajnavideki fogyasztási viszonyokról szóló jelentések nyomászatban halottak a közérzésrészvényekre, a minék következtében a kedvezőbb hangulatu vasrészvények sem tudtak érvényesülni. Csak a 3 1/2-os beföldi járadék volt szilárd. Erre és a dortmundi Union részvényeinek emelkedésére az iránzat megváltozott. Hirt jart, hogy a dortmundi Union Hausemann-aknáját a gelsenkircheni bányatársaságnak adják el. Idegen járadékok szilárdak. Vasutak nagyobbára jól tartották magukat. Később bányatérlekre szilárdak maradtak és bankok emelkedtek. Zárlat csöndes. Utimópénz 27/9/0. Magánkamatláb 2 1/2%.

Berlin, január 24. (Zárlat.) 4 1/2-os papírjáradék —. 4 1/2-os osztrák aranyjáradék 102.75. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 97.25. Osztrák-magyar államvasut 143.00. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti beruházási kölesön 103.25. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 186.10. Általános villamosági Edison 189.50. Gelsenkirchen 172.25. Laura-kőhő 199.—. 4 1/2-os ezüstjáradék 100.60. 4 1/2-os magyar aranyjáradék 101.—. Osztrák hitelrészvény 205.50. Déli vasut 20.10. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.15. 4 1/2-os új orosz kölesön 96.—. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 100.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trusit —. Harpeni 163.40. Az irányzat csöndes.

Berlin, január 24. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Bécsi forgalom. 4 1/2-os magyar aranyjáradék 101.—. Magyar koronajáradék 97.—. Osztrák hitelrészvény 205.50. Osztrák-magyar államvasut 143.75. Déli vasut 20.10. Eszaknyugati vasut 216.15. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegyek —. (Ultimo.) Lombard —.

Páris, január 24. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 715.—. 4 1/2-os osztrák aranyjáradék 103.70. Osztrák Länderbank —. 3 1/2-os francia járadék 100.40. Ottománbank 552.—. 3 1/2-os francia járadék 102.75. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4 1/2-os magyar aranyjáradék 101.90. Párisi bankrészvény 999.—. Olasz járadék 99.90. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földhitelintézeti részvény —. Török dohányrészvény 318.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 24. (Zárlat.) 4 1/2-os papírjáradék 100.80. 4 1/2-os osztrák aranyjáradék 102.75. Magyar koronajáradék 97.15. Osztrák-magyar bank 116.—. Déli vasut 20.10. Elbavölgyi vasut 114.50. Londoni váltóár 204.07. Bécsi bankjegyek 116.—. Villamos részvény —. 3 1/2-os magyar aranykölesön 84.70. 4 1/2-os ezüstjáradék 100.75. 4 1/2-os magyar aranyjáradék 101.10. Osztrák hitelrészvény 205.40. Osztrák-magyar államvasut 143.40. Eszaknyugati vasut —. Bécsi váltóár 852.66. Párisi váltóár 812.83. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 202.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, január 24. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Bécsi forgalom. Osztrák hitelrészvény 205.60. Német bank 207.50. Disconto —. Berlini kereskedelmi bank 144.80. Gelsenkircheni 172.50. Harpeni 163.50. Laura-kőhő 199.75. Olasz járadék 100.75. Csöndes.

Hamburg, január 24. (Zárlat.) 4 1/2-os ezüstjáradék 100.70. 1800. sorsjegy —. Déli vasut 20.25. 4 1/2-os osztrák aranyjáradék 102.50. Osztrák hitelrészvény 205.40. osztrák-magyar államvasut 143.75. Olasz járadék 100.40. 4 1/2-os Magyar aranyjáradék 100.75. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 24. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 90—92 fillér. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 94—95 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 90—92 fillér. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 88—90 fillér. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 86—88 fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 84—86 fillér.

Sertésüzlet szám 1902. január 22. napján volt készlet 26.724 darab. — 1902. január 23. napján felhajtott 356 darab. 1902. január 23. napján elszállított 573 darab. 1902. január 24. napjára maradt készletben 26.507 darab.

Napirend.

Napjár. Szombat, január 25. — Római katolikus: Pál fordulása. — Protestáns: Pál fordulása. — Görög-ország: január 12. Tacian. — Zsidó: Scheb. 17. Sabbath Roschbasch. — Nap kél: 7 óra 20 percek. — Nyugszik 4 óra 33 percek. — Hold kél: 6 óra 46 percek délután. — Nyugszik: 7 óra 31 percek reggel.

A miniszterek nem fogadják. Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig. — Többi társi 1 korona belépődíjjal meglekinthető.

Oroszdos Képtár és metszkiállítás az Akadémiában zárva. Inarművészeti Múzeum zárva. Technológiai iparmúzeum zárva. Meszögazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72.) délelőtt 9-10 1 óráig.

Földtani Intézet múzeuma (Stefánia út 14.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődíj 1 korona. Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 8.) nyitva délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépődíj 50 fillér.

Magyar nők művelődési (Váci-utca 34.) d. e. 10 órától este 8-ig. Belépődíj 60 fillér. A Fesztivál-kiállítás megnyitása a Műcsarnokban délután 3 óraker a sajtó képviselői és meghívott vendégek részére.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3-6 1 óráig.

Alattkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 óráig délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi-területi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi ipar-csarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kiállítások központi bizottsága (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Vizállás.

Table showing exchange rates for various currencies and locations, including London, Vienna, and others.

Báli ing
divatos kivitelben
redős, pluce- vagy selyem mellet.

BÁLI DIVATGALLÉR
BÁLI DIVATCSOKOR
BÁLI SELYEMKENDŐ
BÁLI GLACÉ KEZTYŰ
BÁLI SELYEMHARISNYA

Divatos közel- és mellgombot

LUSTIG EDE
Kerepesi-ut 2. sz.
Szabott árak.
Alapítástól 1876.

Seabury & Johnson-féle

Benson-tapasz

a leghatásosabb szer

Köszvény, csusz, derékfájás,
csipőfájás, hátbaj,
mellbaj, köhögés,
minden meghülés ellen.

Óvakodjanak csekélyebb értékű utánzatoktól!

Louis Ritz & Co., Hamburg.
Kapható Budapesten:

Dr. Egger Leo és Egger J. Nádor-gyógyszertárban VI. Váci-körút 17. szám.
Török József gyógyszerész VI. Király-utca 12.
Dr. Rosenberg Sándor gyógyszerész VIII. Kerepesi-ut 43.

Legalkalmasabb ajándékmű!

A magyar humor kiváló gyűjteménye.

NEVETŐ MAGYARORSZÁG.

Összeállította: **GRACZA GYÖRGY.**

2-ik bővített kiadás.

Két kötet díszes vászonkötésben. Garay Ákos és Tull Odón remek illusztrációival. A leg-szórakoztatóbb olvasmány.

Egy-egy kötet ára kőtvé 7 korona.

Megrendelhető: **LAMPEL RÓBERT-féle** (WODIANER F. és FIAI) u. a. l. sz. Ilylyvesztésűben BUDAPEST VI. Andrassy-ut 21. sz.

Mulassunk Uraim!

Mielőtt azonban bába megynék, ne feledkezzünk meg báli cipő vásárlásról, mely a legjobb próbarendelés, hogy mindenki meggyőződjék cipőim fejtető ele-gáns párisi chikjéről és tartósságáról.

Minden csom-got teljesen portómentesen küldök, vagy minden vege egy tégely általam feltöltél és törvényileg védett „Guzi” koncósót, mely a bőr vagy lack repedését meggátolja, kap ingyen, mely a rendelkezésel megemlített. Mértéknek elegendő, ha harisnyában egy papírdarabra állva a lábaltal körvonalát lerajzolja Képes árjegyzékem ingyen. Nem megfelelőért ezennel kötelezem magam kicserélni vagy a pénzt minden levonás nélkül visszaszádni.

Férfi salonnak fűzős cipő elegáns — — — — 4.—
Párisi div. box calf fűzős 4.50
Gallier lack gombos cipő 4.50
Elegáns vix fűzős — — — 3.20
Sima erős vixbőr cipő — — — 3.—
Bárgia ezüsta egy darab-ból, vichalán önmegelőgítő talpbetéttel erős — — — 7.—
Haltis ezüsta vichalán, maga bőrbőrnyelős, térdig érő, önmegelőgítő talpbetéttel, 6.—

Orozsák fűzős vagy cugos cipő, meloz — — — — 3.50
Poztocipő vixbőrrel borítva, erős — — — — 3.30
Női salonn lack, elegáns, fűzős vagy gombos — — — 3.50
Párisi divat, box calf fűzős vagy gombos — — — 4.—
Orozsák fűzős vagy cugos, — — — — 3.40
Bárgybőrnyelős fűzős cipő, prém szőgyőlővel — — — 3.50

Szőlőoltványok

A legkiválóbb 42 bőséges és csomagszafokban fej-tésztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditsiák csemeték és magvak.
Uradalomaknak, kőszegyeknek három évi tőrészletre is adatik.

Orán térség, igen gyorsan fejlődő növény. És az egyedül, melyből oly órák, kerítés nevelését par-és alát, rendkívül csekély kiadással, melyen nem hogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyúlak sem halálnak át. Minden rendelkezéses rajzokat ellátott ábrákkal és kezelési utasítás mel-léklettel. Ezer csemete olg 200 méterre. — Ár 6 frt.

Orán jórésztelmet biztosító voltánál fogva, ennek fenyveszése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Diócsemeték.

Számos lényvonalú fodorjegyek ingyen és bérmentve küldjük minden rendelés. Kiszélezés nélkül Az árjegyzékben kivül még egy olyan könyvet kap szaz, ki azt címére ingyen és bérmentve küldött kéri, mely a bőséges, vagy csúszkád, a hol annak tartalmát hasznosra ne fordítsák, városban, falun, pusztán, gazdák vagy szegény családán egyaránt. Így még azoknak is igen érdekben áll kiki rendelni azonnali nem alar-mak, mert benne számos oly követelmény, foglalnak, melyek mindenkinek nagy hasznát tesznek. Cím: — Kérlekelti első szőlőoltvány-telep: Nagy-Kágya, u. p. Szőlőoltvány.

Férfiaknak!

Injectio Lysoferrin és Capsulae Lysoferrin

kütnő szer gonorrhoeás (Triper) kifolyásoknál s húgyúsz-gyulladásnál, még ha elavult is, gyorsan és biztosan gyógyíthatók, már néhány befecskendezés és Capsulae bevétele elegendő, hogy a legveszesebb folyadék megszüntesse. Egy üveg Injectio Lysoferrin 2 koronás és egy doboz Capsulae 2 kor. Postal megrendelésnek gondosan eszközöltetnek. — 5 koronán felüli megrendelések cseomagszolás nem számítá-tik. — Számos hálaírat van, kiknek fentebbi szerek segítettek.

Mint egyedül valódan kapható

ERŐSALADÁR gyógyszerüzében
a Szent Jánosban, Nagy-Kikindán, 2. szám.

Titkos betegségek

gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyszóf-lyást, hólyagbajokat, nyakoros sebeket, syphilis, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az öntörzészébl támadt idebetegségeket.

Meglepi az eredmény területi gyengeségnél (Impo-tentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél.

Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógy-zeresek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz. (Dohány-utca sarok, 1. emelet).

Bejárát a tepsónél. Külön vöröstermek.

Receles: délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőlegben ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ekredorvos és kórházi fő-orvos

Electrotherapiail rendelő-intézet

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (Ágyaróház és lift használat).

A legújabbmódozott húgyúszófélyásokat, legu-lyosabb húgyhólyagbajokat, bajkóros sebeket, syphilis, és öntörzészébl utóbbait

Elgyengült férfierőt

az emberi világ által legújabbban olyannyira fel-harvált és hatátsáson pártában sikerre

Electro-Massage
vagy Psychrophor

által, megemléseket, nőknél fehérfolyást befecs-kesztés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegsége-ket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-állott ideg és ennek utókövetkezmények legu-lyosabb húgyúszófélyásokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alapszám és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órástól 4 óráig; este 7—8 óráig

Nőknél ugy mint férfiaknál külön be és kijárát Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azenal válaszoltatik; eset-leg gyógyszerrekről is gondoskodva lesz.

Jégyártási és hűtőberendezéseket

LINDE-társulat

kiválóan elismert szabadalma és rendszere szerint.

Kizárólagos gyártási jog a magyar korona országai részére:

NICHOLSON gépgyár részvénytársaságnál

Budapest, VI., Váci-ut 17. szám.

Magyar kir. Államvasutak.

Gyors- és tehérvárak hához szállítása.

A magyar kir. Államvasutak a vasúti üzletvezetést 68. sz. a alapján már évekkel ezelőtt rend-berendezte azon intézmény, hogy a budapest-józsefvárosi, budapest-nyugati és budapest-dunaparti térségi vasútvonalokra érkező gyors- és tehérvárakat címzetleknél saját szerződött fuvarosával hához, — illetve a feladandó árúkat a lakasból a vasúthoz szállítsa, ha a címzett a Duna balpartján a IV—IX. kerületben vagy a vasútvonalon elegendő lakik. — Ezen szerződött fuvarosával változtatja el a Budapestben Ámenő és azon Budapestre helyben rendelő vasúti lak. fuvarosok elvétel, megállítása a vasútra bízott; egy-uttal a külföldi érkező — há-zos szállított — szállítványok utazó kiegészítő irakbait meg-keresésével és az azok megkeresésével közölt.

A hához való elállítás dí-jak a következők:

10 kg-ig — — — — 80 fillér
10 kg—25 kg-ig — — — 40 —
25 kg-on felül 50 kg-ig 50 —
50 kg-on felül minden megkezdést 50 kg. 40 —

b) tehérváraké:

50 kg. súlyig — — — — 40 fillér
50 kg-on felül minden megkezdést 50 kg. 80 —

A statisztikai anyulakozatok kiállításért a vállalkozó ny-lakozatonként 5 krajcárát szá-mítják.

Az árú hához szállítási esetén, ha az árú fogyasztási vagy vámiteltetnek alávetve nincs, s ha a címzett a fuvar-levélben kijelölt helyen felal-lítandó, s az árú ottál is vezdik csak a fuvarlevélben felszámított összeg szerűdött be.

Ha az árú vámiteltetnek vagy fogyasztási adónak alávetve vagy a címzetnek kötelezően ványnyugta, illetve adóbarca szerint fizetett vámitelték, fogyasztási adó és ványkövetéssel illetékek is megfizetésű.

A szállítványozó az árú a lakas vagy üzlethelyiség azon részébe tartozik állítani, mely e célra neki kijelöltet. Külön fizetés nem számítható fel. Ha azonban címzett a fuvar-levélben kijelölt helyen nem tartózkodik, e terjedelmű bol-lyót csak a bejelentési hivatal újján lehet megadni, a rendez fuvarozási díjon kívül még 10 krajcár költségű.

Ha címzett az árú átvételét megtagadja, vagy azt a városnak más, nem a fuvarlevélben meg-jelölt helyre küldtet, vissza-vétet, újra való elhozatal, vagy más helyre való szállítást a díjazásbászorú illeték újból fel-számítják.

AGULÁR IGNÁZ

Budapest Deák-tér 6.

!! Sérültek figyelmébe !!

A MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

orthopediai műintézetében

Budapest, VII., Kerepesi-ut 32. H. (a Rókus-kórházzal szemben)

saját gyártmányú sérvtűk legkiválóbb kivitelben kaphatók.

Egyedlalu 8, 4, 5 és 6 frt.
Kétoldala 6, 8, 10 és 12 frt.

Ugyanott jótállás mellett készítenek: szűkbeak, műberek, lábgépek, fű-zők ferdeöntetnek, egyenes tar-tók, háskötők mérték szerint 3 frtól 12 frt-ig. Diana-öv (havi kötések) 3 frt 60 kr. Gumiharigonyak mérték szerint, valamint a betegápoláshoz szükséges cikkek és valódi francia különlegesek jutányos ár kaphatók. Figyelmes kiszolgálás. Árjegyzéket sárt birtokában legyen.

„The Gresham“

életbiztosító-társaság Londonban

Magyarországi fiók:

Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6. a társaság házában.

A társaság vagyona 1900. decem-ber 31-én — — — — kor. 184,387,703.—

Évi bevétel biztosítások és kamat-ból 1900. évi december 31-én — — — 31,190,563.—

Kifizetések, biztosi és járadéki szerződések, valamint visszvá-rásások stb. után a társaság fennállása óta (1848) — — — — 405,300,493.—

Az 1900. évben a társaság 5566 kötvényt á lított ki — — — — 50,898,267.42

összeg terhére. — Prospektusokkal és díjtáb-lazatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket ki-állít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet földja Budapestben, vala-mint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb váro-sában.

A MAGYAR KERESKEDELMI TÖRVÉNY

(1875 évi XXXVII. t.-cz.) kapcsolában az azt kiegészítő vagy módó-sító törvényekkel és rendletekkel, valamint a m. kir. Curia, kir. fiókhatóság és más bíróságok elvi határozataival. Összeállította

Dr. NAGY FERENCZ

2-ik teljesen átdolgozott kiadás. Kimerítő tárgyutatóval. Ár 6 frs vászonkötésben 6 koron. Nékiülözhetetlen segédkönyv a gyakorlat emberi (ügyleti, bírók, kereskedők stb.) és a szigorlatokra, valamint az ügyvédi vizsgára készülő számára. — Megrendelhető a

LAMPEL RÓBERT-FÉLE (WODIANER F. és FIAI) csász. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrassy-ut 21.

Nicolo Odero fu Alessandro Genuában, 1818. sz.

„Készülék tengervíz lejárására hajók számára“ című 1898. június 7-ől kelt magyar szabadalmára **vevők vagy engedélyesek kerestetnek.**

Szives ajánlatok „W. K. 419“ alatt Mosse Itt-dolfsához Bécs, I. Seilerstätte 2. intézendők.

Színházak, szórakozó helyek.

M. Kir. Operaház.

Szombat, 1902. január hó 25-én.

Castellano V. Emánuel és Dalmoki Viktor m. v.

Bajazzók.

Dráma 2 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Leoncavallo. Fordította Radó Antal.

Nedda Szilágyiné Silvio Mihályi
 Camio Castellano 1. pór Ney B.
 Tonio Damoki 2. pór Juhász
 Beppe Gábor

Utána:

Wyns Charlotte vendégfelléptével.

A navarrai lány.

Lyrri epizód egy felvonásban. Zenéjét szerzte Massenet J. Szövegét írták Claretie és Cain, fordította Abrányi Emil.

Személyek:

Anita Wyns Rámon Kiss
 Araquil Kertész Bustamente Beck
 Garrido Ney D. Egy katona Juhász
 Remigio Szendrői

Végül:

Rococo.
Ballet 1 felvonásban.
Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. január hó 25-én.

Karácsonyi álom.

Betlehemes játék 3 felv. előjátékkal, Irta Gárdonyi Géza. Zenéjét szerz. Szabados Béla.

Személyek:

Gáspár Szacsavay Bertalan Gabányi
 Menyhért Ivánfi Boris Rákosi
 Holdizsár Mihályi Magda Ligeti
 A királyné Lendvayné Zsuzsi Török I.
 Tücsök Náday Andris Gyenes
 Csilágasz Vizvári Cigány Rózsashegyi
 Abradír Latabár Pogány főpap Pálfi
 Ordas Gál Gyöngyike Maróthy
 Egy miniszter Paulay Mária Hegyesi
 Csóka Faludi József Ujházi

Kezdeté 5 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. január hó 25-én.

Lotti ezredesei.

Énekes boház 2 felvonásban. Irta Rudvard Stone. Fordította Faragó Ödön. A dalok verszövegét írta Mérei Adolf.

Személyek:

Ton Dawentry Sziklai Barlay Szilágyi
 Harriet Sziklaié Mister Morvay Iványi
 Jean Dickson Boross Mister Bibb Kalocsay
 Kinty Turcsányi Miss Kate Seif
 Ramajannah Ráthonyi Esmeralda Iványiné
 Loti Fedák Elsie Tomesányi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetőek: **Bárd Ferenc és Testvérei** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. január hó 25-én.

A dáda.

Erdősrajsz 3 felvonásban. Irta Bródy Sándor.

Személyek:

Bolygó Szerény Frgyesné Harasztly
 Bolygóné Nikó Elza Harasztly
 Erzsébet Varsányi Nagyapa Vendrei
 Viktor Góth Nagynya Rostagni
 Péter Pethos Abel Hegedűs
 Frigyes Fenyvesi Szakácsné Gazsi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. január hó 25-én.

Ádám és Éva.

Operett 3 felv. Irta Blum és Toché. Zenéjét szerz. G. Serpette. Ford. Bálint Dezős és Makai Emil.

Személyek:

Ádám Raskó Carbonlonius Szerdahelyi
 Éva Kéry Gnathia Bojár
 Adramalek Kovács Marcellus Deli
 Lucifer Németh Galena Kovács K.
 Asmódi Harmath Benoit Szabó
 Gábor Nyári M. Régalard Ujházi

Kezdeté 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. január hó 25-én.

A tánc.

Irta és felolvassa Pekár Gyula.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Fogászat

rendelő intézet, Budapest, Váci-körút 5. sz. II. em.
Fogzás, foglómás, műfogak stb.
Szakorvosi kezelés. Népszerű díjazásban
Rendelés 8-3. Szegényeknek ingyen.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
d. n. Vasárnap este.	—	Az aranyember	A képviselő ur	Kuruczfi/ang	New-York szépe
	Villars dragonyosai	Tágra királynő	A dáda	Ádám és Éva	Lotti ezredesei

Hétfőn, január 27-én este 7 1/2 óraker a Royal-szálló termében

Koenen Tilly

hollandi dalénekesnő dalestéyle.

Jegyek 10, 6, és 4 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben IV., Váci-utca 20. sz. kaphatók.

Csütörtökön, február 6-án este 7 1/2 óraker a Royal-szálló termében

Bertram Tivadar

kamaraénekes hangverseny.

Jegyek 10, 6, és 4 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben IV., Váci-utca 20. kaphatók.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Sarah Bernhardt Coquelin

fellép minden este a

Párisi Fono-Kinema-Színházban

azonkívül

Chung-Ling-Soo

La Morena Mason és Forbes

Tarka Szinpad.

Holnap, vasárnap, két előadás

d. n. 4 óraker és este 8 óraker

A délutáni előadás műsorokkal árral.

Mindkét előadásban látható a

Párisi Fono-Kinema-Színház

február 1-én

II. Álarcos-bál.

A télikerben vasárnap délután 4 óráttól kezdve

Vörös Elek zenekarának hangverseny.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.

Még csak néhány napig

Dirkens Annie

Holnap, hatodik Dirkens-est.

Holnap, vasárnap, délután 1/2-kor:

Utolsó Everhart-matiné

gyermeknek számára.

Mutatványai után Everhart-mester 200 Everhart

gummiabdát oszt szét a gyermeknek közt.

Az „Apró szinpad” és a Klein-család

utolsó délutáni fellépése.

Az emeleti kávéházban Dajna Balogh Rudi

zenekara játszik reggel 8 óráig.

FINOM URI-FEHÉRNEMŰEK

KESZÍTŐJE

HOLLÓS J.

BUDAPESTEN

KIZÁRÓLAG: V., DOROTTYA-UTCA 10.

ALAPÍTVÁ 1867.

Petánovits

METROPOLE-SZÁLLÓJA

A télikerben ma

Pongrácz Lajos Kolozsavárról

kitünő zenekara játszik.

IBIS
szabadalmazott higiénikus pormentesítő szer
(száraz por alakban)
Használható porképződés nélkül mindenemű padlók alapos tisztítására, lakások, irodák, üzletek, raktárak, inkantnyak, kórházak, folyosók, lépcsőházak, zenetermek, kávéházak, vendéglők, stb. szoval mindama nagyobb forgalmu helyiségek tisztítására, és sópsórére, ahol higiénikus szempontból az egész égneek annyira ártalmas és hátrányos por eltávolítása megkívántatik.
Magyarországi főraktár:
Szimon István
Budapest, V., Váci-körút 12.
Nagyobb vidéki városok részére előnyös feltételek mellett raktárosok kerestetnek.

ÉNZT
SORSJEGYEKRE
ÉRTEKPAPIROKRA
(visszatérhető teljes szerinti kisebb részletekben is) bármily összegget igen olcsón ad
Kőváry Armin
bank- és váltó-üzlete
székhely: Váci-utca 12. sz. és dr. Bigger-tele gyógyszerár a „Nador”-hoz.

„Reuma-szesz”
orvosi tekintélyek által kit. ell. külszer. Hámulatos gyors és biztos hatás, a test bármilyen (fájdalmat, u. m. reuma, csusz, íschias, légszűrés, szaglás, szúrás, gyulladá stb. ellen. Fog- és fejtájtást 5 perc alatt megszüntet. 1 üveg ár 1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszerárán, ügyintézés a készítő
Widder Gyula gyógyszerész
S.-A.-Ujhely.
Főraktár: Török József gyógyszer. urnál Budapest, Király-utca 12. sz. és dr. Bigger-tele gyógyszerár a „Nador”-hoz.
Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAP **PAP** **PAP**

A modern magyar konyha kedve:
A Hét szakácskönyve
Kincses-tára minden gazdaasszonynak.
Kiegészítő minden szakácskönyvnek.
Ára díszes kötésben öt korona.
Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII., József-körút 18. szám.

1 bevezethető vasaló 3 db	10.-	1 acél sodrony ágybetét	5.-
1 rouge paplan	1.50	1 tengerifüli matrac	4.50
1 fehér paplan	2.50	1 ágytakó	5.-
1 csömör paplan	3.40	1 ágytakó köper függöny	8.-
1 szőnyeg	2.50	1 „tunja”	1.50
1 alacsony szőnyeg	1.50	1 „gyapjú”	4.50
1 szőnyeg	2.50	2 ágy, 1 asszisztentő bútor	5.50
1 fodros selyem al. papl.	13.00	2 „1” gyapjú	12.-
1 jó vázson paplan lepedő	2.-	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 ággy	1.20	1 „1”	3.50
1 fűzől ággyakáró pokróc	2.50	1 ággyelke I.	0.85
1 ággy	5.50	1 ággyelke II.	1.50
1 jó löpökör	1.90	1 mtr. jó futószőnyeg	-40
1 téli pokróc	4.00	1 „1” mintások	-75
1 seep fal szőnyeg	7.50		

GICHNER JANOS
paplan, matrac és kárpitosáru gyors, szényeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára
Budapest, V., Erzsébet-körút 20.
Árjegyzékek kívánatos ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan csakötölhetnek, nem toszó árak kicserélhetnek, vagy a pénz visszajutnak.

Legnagyobb budapesti
BUTOR-árubáz
A rendkívül rosz üzletmenet folytán és túlhalmozott raktárunk miatt, hogy családok munkásainknak állandó foglalkozást adhassunk, elhatároztuk, március végéig készítményeinket saját árainkban eladni a legegyszerűbbtől a legfinomabbig.
Több száz szoba dívtas asztalos és kárpitos butor, u. m.: barokk, angol, szeesoxió, ó-nemet stb. stílusban a legegyszerűbbtől a legfinomabbig a legmodernebb faanyagban, a garnitúrák bútorozása selyem, plüss, francia- és angolzövetekkel, kőzen, raktáron kizárólag jó minőségben.
A legújabb butoralbumunkat több mint 60 képpel 50 fillér beküldés ellenében bérmentve küldjük. Bevárási esetén az 50 fillért visszajutjuk.
Varga Mihály és Társai
magy. butoripar-társasága Budapest, IV. Koronaherceg-utca 2.

Az „Athenaeum” r.-l. kiadásában Budapestben most jelent meg:
KRISZTINKOVICH EDE
nagy közgazdasági tanulmánya
A VIZIUTAKRÓL,
A 366 oldalra terjedő könyv ára 6 korona.
a viziutak szerepéről, folyamhajózásunkról, a külföldi mozgalmakról és a magyar viziúthálózat kérdéséről.
Kapható a könyvkiadóhivatalban Budapest, VII., Kerepesi-út 54 valamint minden könyvkereskedésben.
I. rész. A viziutak szerepe a közlekedési eszközök sorában. — II. rész. Viziutaink és folyamhajózásunk. — III. rész. Külföldi mozgalmak a viziutak érdekében. (Az osztrák kormányjavaslat, indoklás és törvény teljes szövege). — IV. rész. Magyarország és az osztrák hajózó csatornák. — V. rész. Feladataink. A magyar viziúthálózat létesítése.
A tervezett magyar és osztrák hajózó-csatornák szines térképével.

